Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol
Ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014

CRONFA LOTERI FAWR
BIG LOTTERY FUND

Cronfa Loteri Fawr
Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol
Ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014

Wedi'i gyflwyno i Senedd y DU yn unol ag adran 23(3), a pharagraff 21 Atodlen 4A Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y diwygiwyd gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1998 a Deddf y Loteri Genedlaethol 2006).

Wedi'i roi gerbron Senedd yr Alban gan Weinidogion Yr Alban ar 21 Gorffennaf 2014.

Wedi'i roi gerbron Cynulliad Gogledd Iwerddon.

I'w argraffu ar 21 Gorffennaf 2014 yn unol â gorchymyn Tŷ'r Cyffredin.

HC 148

SG/2014/117

© Cronfa Loteri Fawr (2014)

Gellir atgynhyrchu testun y ddogfen hon (mae hyn yn eithrio, pan fyddant yn bresennol yr Arfau Brenhinol a'r holl logos adrannol neu asiantaethol) am ddim mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei atgynhyrchu'n gywir ac nid mewn cyd-destun camarweiniol.

Mae'n rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Gronfa Loteri Fawr a phennu teitl y ddogfen. Pan fydd deunydd trydydd parti wedi'i adnabod, mae'n rhaid ceisio caniatâd y deiliad hawlfraint priodol.

Dylid anfon unrhyw ymholiadau mewn perthynas â'r cyhoeddiad hwn atom yn Cronfa Loteri Fawr, 1 Plough Place, Llundain EC4A 1DE.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn https://www.gov.uk/government/publications

ISBN Argraffu 9781474107518
ISBN Gwe 9781474107525

Argraffir yn y DU gan Williams Lea Group ar ran Rheolydd Llyfrfa Ei Mawrhydi

ID 18061401 07/14

Argraffir ar bapur sy'n cynnwys isafswm o 75% cynnwys ffibr wedi'i ailgylchu

Cronfa Loteri Fawr
Adroddiad a Chyfrifon Blynyddol 2013/14

Cynnwys

Adran un	Cyflwyniad a chrynodeb gan y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr	6
Adran dau	Ein hadroddiad strategol	8
Adran tri	Ein llywodraethu, gan gynnwys: Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu Y datganiad llywodraethu Cofrestr o Fuddiannau aelodau Aelodaeth y Bwrdd, pwyllgorau gwlad a'r Uwch Dîm Rheoli Adroddiad tâl cydnabyddiaeth	24
Adran pedwar	Ein datganiadau ariannol, gan gynnwys: Adroddiad y Rheolydd ac Archwilydd Cyffredinol Cyfrifon Blynyddol Memorandwm o gyfrifon – arian cyfrifon segur	42
Adran pump	Ein cefndir statudol	76

Adran un: Cyflwyniad a chrynodeb

gan y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr

Dyma oedd blwyddyn heriol arall ar gyfer llawer o'r bobl a phrosiectau rydym yn bodoli i'w cefnogi. Mae llai o gyfleoedd i ddod o hyd i ariannu mewn lleoedd eraill ac felly rydym yn ymwybodol iawn o'n cyfrifoldeb tuag at gymunedau a phobl mewn angen mwyaf.

Yn 2013/14 derbyniwyd £662 miliwn gan y Loteri Genedlaethol a gwnaed £670 miliwn mewn dyfarniadau grant i dros 12,000 o brosiectau ar draws y Deyrnas Unedig. Aeth dros 90 y cant o'n harian yn uniongyrchol i'r sector gwirfoddol a chymunedol. Rydym hefyd yn gwerthfawrogi pwysigrwydd y bach a'r lleol – aeth 88 y cant o'n dyfarniadau i brosiectau sydd â gwerth o £10,000 neu lai. Roedd ein cyfanswm costau gweithredu'n 7.4 y cant a'n costau gweithredu craidd yn 5.4 y cant o incwm Loteri.

Mae ein gwaith i wella ansawdd bywydau wedi cyffwrdd â bywydau llawer o bobl – o fabanod newydd eu geni i gyn-filwyr yr Ail Ryfel Byd. Gallwn edrych yn ôl dros y flwyddyn gyda pheth balchder yn y grantiau yr oedd modd i ni eu gwneud. Mae lansio Ymddiriedolaeth Ysbryd 2012 wedi creu cyfle i roi ystyr ac egni go iawn i'r etifeddiaeth gymunedol sy'n deillio o'r Gemau Olympaidd a Pharalympaidd ar draws y DU. Yng Nghymru, mae Gafael mewn Grant wedi creu cysylltiadau â'r cyfryngau lleol a'r cyhoedd i wneud newidiadau mewn cymunedau sy'n profi heriau; yn Yr Alban – lle'r ydym yn edrych ymlaen at Gemau'r Gymanwlad – mae ein rhaglen 2014 Communities wedi darparu cyfleoedd i bobl fynd yn actif yn gorfforol. Mae ein rhaglen Culture for All yng Ngogledd Iwerddon wedi cefnogi prosiectau bach, gan chwarae rhan yn nathliadau Dinas Ddiwylliant Derry/Londonderry. ac yn Lloegr rydym wedi parhau i ddatblygu ein rhaglenni grant agored ac ymatebol ac wedi datblygu buddsoddiad sylweddol gwerth £150 miliwn, Power to Change, a fydd yn cefnogi twf mentrau cymunedol lleol ar draws y wlad.

Dyma oedd blwyddyn heriol i'r Gronfa hefyd, ac yn flwyddyn o newidiadau. Mae ein system rheoli ariannu 13 oed wedi cael ei disodli gan system TG newydd sydd, fel y rhan fwyaf o systemau TG, wedi profi rhai problemau. Mae'n gredyd mawr i'n staff ar bob lefel ar draws y DU eu bod wedi parhau i ddarparu gwasanaeth gwerthfawr i'n cwsmeriaid yn ystod yr hyn a oedd, yn ddi-os, yn gyfnod anodd.

Y llynedd talais deyrnged i waith ein Prif Weithredwr blaenorol, Peter Wanless. Ym mis Hydref penododd y Bwrdd Dawn Austwick i swydd y Prif Weithredwr. Mae hi eisoes wedi rhoi nifer o newidiadau ar waith o ran y ffordd rydym yn gweithio fel mudiad. Gwn fod newid yn cymryd amser ac y gall fod yn anodd ond mae'n hanfodol er mwyn i ni gyflawni ein cenhadaeth i helpu cymunedau a phobl mewn angen mwyaf. Mae Dawn wedi dechrau ein harwain ni trwy'r newid hwnnw.

Hefyd, mae Dawn yn arwain y mudiad trwy sgwrs eang ei chwmpas – Eich Barn Ein Dyfodol – a fydd yn cyfeirio sut y byddwn yn dosbarthu arian y Loteri Genedlaethol rhwng 2015 a 2021. Ac ar adeg ysgrifennu roeddem yn gallu croesawu cyhoeddiad Adolygiad Teirblwydd Swyddfa'r Cabinet o'r Gronfa Loteri Fawr. Daeth yr Adolygiad i'r casgliad fod y Gronfa'n uchel ei pharch ac yn "fudiad a werthfawrogir gyda rôl bwysig i'w chwarae gyda'r Sector Gwirfoddol, Cymunedol a Menter Gymdeithasol yn ogystal â chyda phartneriaid sector cyhoeddus a budd-ddeiliaid busnes." Rydym wrth ein boddau â'r bleidlais hon o hyder.

Peter Ainsworth
Cadeirydd

Yn y pen draw mae'r gwaith a wnawn yn y Gronfa Loteri Fawr yn ymwneud â phobl; ac mae'r bobl a ariannwn yn gwneud pethau aruthrol gyda'n hariannu. Rydym yn freintiedig i fedru cefnogi miloedd o brosiectau cymunedol bob blwyddyn y mae miliynau o bobl ym mhob cwr o'r wlad yn elwa ohonynt.

Ers i mi gyrraedd rwyf wedi bod yn ddigon ffodus i ymweld â llawer o'r prosiectau hyn a chwrdd â phobl y mae eu hangerdd, dyfeisgarwch a chryfder yn fy syfrdanu. Er enghraifft, yn ddiweddar ymwelais â Destined yn Derry/Londonderry. Sefydlwyd Destined gan Dermot O'Hara i wella cyfleoedd bywyd ei ferch Roisin sydd ag anabledd dysgu. Mae'r mudiad wedi mynd o nerth i nerth gyda'n cefnogaeth ni, gan ddarparu hyfforddiant a gweithgareddau cymdeithasol hollbwysig ar gyfer pobl ag anableddau dysgu, gan roi'r annibyniaeth iddynt chwarae rôl lawn yn eu cymuned leol a chan oresgyn y rhwystrau ac unigedd y mae pobl ag anableddau dysgu'n eu hwynebu a helpu'r mudiad i ddatblygu partneriaethau pwysig gyda sectorau gwahanol.

Mae Destined yn enghraifft o'r math o brosiectau yr ydym eisiau eu cefnogi: lleol ac yn canolbwyntio ar bobl, gan adeiladu ar angerdd, cryfder a chyfleoedd sydd eisoes yn bodoli a cheisio cydweithio ag eraill ac adeiladu cynghreiriau gyda nhw.

Nid yw popeth a ariannwn yn ffitio i'r categori hwn. Mae'n bwysig i ni barhau i gynnig cymysgedd o raglenni ariannu ar draws ein pedwar portffolio gwlad a'n portffolio DU, gan ddefnyddio ein harian i helpu eraill i fynd i'r afael â phroblemau dryslyd ac achub ar gyfleoedd. Ond mae ein hariannu ymatebol a arweinir gan alw yn parhau wrth wraidd yr hyn a wnawn, gan ddarparu sbardun ar gyfer ein rhaglenni thematig fel Growing Community Assets neu Headstart neu Ein Hamgylchedd Ein Dyfodol.

Erys ein hymrwymiad i'r sector gwirfoddol a chymunedol yn gyson ond yn y pen draw mae'n ymwneud â'r bobl sy'n elwa o'n hariannu. Rydym eisiau i'r ffocws hwn ar bobl dywys sut rydym yn datblygu fel ariannwr. Rydym yn mynd trwy gyfnod o newid ond erys ein cenhadaeth heb ei newid: cefnogi cymunedau a'r rhai mewn angen mwyaf. Ond fel gyda phob mudiad mae angen i ni fyfyrio ar sut y dylem ni addasu ac ymateb i'n byd newidiol.

Fel ariannwr sylweddol mae gennym swm sylweddol o ymwybyddiaeth a gwybodaeth. Rydym am ddatgloi mwy o hyn, er mwyn datblygu ein harfer ein hunain a hysbysu pobl eraill. Un cam bach eleni oedd rhyddhau data am grantiau o 2004 ymlaen mewn fformat data agored, gan alluogi pobl eraill i'w ddadansoddi, holi a sylwi arno. Rydym yn cydweithio ag arianwyr eraill i weld sut y gallwn fynd ymhellach yn y maes hwn. Mae'r dymuniad hwn i wneud mwy o wahaniaeth trwy waith partneriaeth yn faes arall i ganolbwyntio arno yn y dyfodol gydag arianwyr eraill ond hefyd gyda chydweithwyr yn y sectorau cyhoeddus a phreifat. Wrth wneud hyn rydym am ddatblygu sgwrs barhaus gyda'n budd-ddeiliaid, o fuddiolwyr i'r rhai sy'n gwneud polisi er mwyn i'n penderfyniadau gael eu cyfeirio gan y byd o'n cwmpas ni.

Mae'r gwaith rydym wedi'i gyflawni ar Eich Barn Ein Dyfodol, i gyfeirio ein fframwaith strategol rhwng 2015 a 2021, yn adlewyrchu'r uchelgais hwn. Rydym wedi bod yn rhagweithiol wrth greu cysylltiadau a gwrando ar leisiau buddiolwyr ac ymarferwyr ar draws y DU, ar-lein a wyneb wrth wyneb. Bydd yr holl leisiau hyn yn helpu llunio ein cyfeiriad ar gyfer y dyfodol ac mae'n wych bod cynifer o bobl eisiau cyfrannu. Mae'r sgyrsiau hyn wedi bod yn eang ac yn gosod tôn o ran sut rydym eisiau gweithio ac ymgysylltu.

Fel dywed y Cadeirydd, dyma oedd blwyddyn o newid ar gyfer y Gronfa. Er hynny, mae'r rhai sy'n gweithio yma'n parhau'n angerddol ac yn ymroddedig. Hoffwn ddiolch i gydweithwyr am y croeso cynnes a gefais wrth gyrraedd, am yr ymrwymiad, naws feddylgar a gwaith tîm y maent yn ei ddangos bob dydd, ac am yr hyder y maent yn ei roi i mi wrth i ni edrych at y dyfodol. Rwy'n ymrwymedig i weithio gyda nhw, y Bwrdd a'n aelodau anweithredol eraill, i fynd â'r mudiad ymlaen er mwyn i ni fod yn y sefyllfa orau i ymateb i'r heriau a newidiadau a wynebwn, i feithrin y lleol a mwyafu potensial arian y Loteri Genedlaethol.

Dawn Austwick
Prif Weithredwr

Adran dau: Ein hadroddiad strategol

Datblygiad a Pherfformiad

Mae ein fframwaith strategol hyd at 2015, sydd ar gael yn www.biglotteryfund.org.uk/welsh/about-big/our-approach/strategic-framework yn amlinellu'r egwyddorion sy'n sail i'n hymagwedd at ariannu yn y DU. Bob blwyddyn cyhoeddwn gynllun corfforaethol sy'n pennu cyllideb, amcanion a thargedau penodol ar gyfer y flwyddyn i ddod. Yr adroddiad blynyddol hwn yw ein hadroddiad yn ôl ar ein cyflawniadau yn erbyn yr ymrwymiadau hynny.

Adnabu Cynllun Corfforaethol 2013/14 dri amcan corfforaethol i lunio ein blaenoriaethau a phennwyd 10 dangosydd perfformiad allweddol i fesur llwyddiant. Mae ein perfformiad yn erbyn y rhain yn cael ei fonitro yn erbyn ein targedau a gyhoeddwyd, ac adroddir amdano i'r Bwrdd trwy gydol y flwyddyn. Yr amcanion hyn yw:

Effeithlonrwydd – Rydym yn rheoli arian cyhoeddus yn effeithlon.

Canolbwyntio ar gwsmeriaid – Dywedodd y rhai sydd wedi holi am ein hariannu, ymgeisio amdano neu ei dderbyn ein bod yn darparu gwasanaeth ardderchog iddynt. Mae gennym berthnasoedd cryf a chadarnhaol gyda budd-ddeiliaid allweddol a'r cyhoedd yn gyffredinol.

Effeithiolrwydd – mae ein rhaglenni ariannu'n dod â gwir welliannau i fywydau ein buddiolwyr.

Dyma grynodeb byr o sut rydym wedi perfformio yn erbyn y tri amcan.

Amcan corfforaethol un:

Rydym yn rheoli arian cyhoeddus yn effeithlon.

Dangosydd Perfformiad Allweddol		Adroddiad diwedd blwyddyn
1	**Mae'r SGCh yn derbyn o leiaf 80 y cant o'n hariannu.**	Yn ystod 2013/14 dyfarnwyd 92 y cant o'n hariannu i'r SGCh.
2	**Mae mwy nag 80 y cant o'r cyfanswm grant cytunedig ar gyfer 2013/14 wedi'i ymrwymo.**	Yn ein cynllun corfforaethol ar gyfer 2013/14 cynlluniwyd i ddyfarnu cyfanswm cyllideb grantiau o £1,033.3 miliwn, swm anarferol o fawr gan iddo gynnwys nifer o raglenni grant strategol mawr. Gwerth gwirioneddol y dyfarniadau a wnaed yn ystod 2013/14 oedd £670 miliwn (35.8 y cant yn llai na'r gyllideb wreiddiol). Ni chyflawnwyd y targed yn bennaf gan i ni benderfynu y byddai dwy raglen strategol, A Better Start (£150 miliwn) ac Ageing Better (£121 miliwn), yn fwy effeithiol os caniatawyd amser ychwanegol ar gyfer datblygu ceisiadau. Bydd y dyfarniadau hyn yn cael eu gwneud yn gynnar yn 2014/15 bellach. Yn ogystal â hyn, ni ddefnyddiwyd £37 miliwn ar gyfer Advice Services Transition Fund oherwydd lefel is o geisiadau y gellid eu hariannu, ac mae'r gyllideb hon wedi'i throsglwyddo i raglenni eraill ym mlynyddoedd y dyfodol. Mae targed ein cynllun corfforaethol yn seiliedig ar ddyfarniadau gwirioneddol a wnaed yn y flwyddyn ac nid yw'n cynnwys yr addasiad diwedd blwyddyn ar gyfer ymrwymiadau meddal lle nad yw'r dyfarniad wedi cael ei dderbyn yn ffurfiol gan y derbynnydd. Dyma pam mae'r gwerth yn wahanol i'r ymrwymiadau grant a ddangosir yn y cyfrifon.
3 4	**Nid yw'r cyfanswm costau gweithredu (costau craidd a rheng flaen) yn fwy na 7.4 y cant o incwm y Loteri.** **Nid yw costau gweithredu craidd yn fwy na 5.4 y cant o incwm y Loteri.**	Cwrddwyd â'r targedau hyn, gan fod ein cyfanswm costau gweithredu'n 7.4 y cant a'n costau gweithredu craidd yn 5.4 y cant o incwm Loteri, er gwaetha'r ffaith bod incwm y Loteri £81 miliwn yn llai na'r hyn a ddisgwyliwyd. Cyllidebwyd ar gyfer costau gweithredu uwch nag yn 2012/13, yn bennaf oherwydd i ni ddechrau amorteiddio'r system rheoli ariannu newydd yn ystod y flwyddyn. Ychwanegodd hyn £1.2 miliwn i'n costau, ond gwnaethom ddal i wario llai na'n cyllideb.
5	**Erbyn diwedd y flwyddyn bydd y grantiau a delir i'r holl brosiectau rydym yn eu hariannu o fewn 20 y cant o'r cyfanswm taliadau rydym yn ei ragamcanu.**	Rydym wedi gwneud taliadau grant o £592 miliwn yn 2013/14, sef 21 y cant islaw'r rhagamcaniad gwreiddiol. Cafwyd oedi i daliadau ar nifer o raglenni strategol o ganlyniad i benderfyniadau i ohirio dyfarniadau am nifer o fisoedd fel a ddisgrifir uchod. Er hynny, talwyd £17 miliwn yn gynharach nag y disgwyliwyd yn 2012/13 i Big Local Trust.

Adran dau: Ein hadroddiad strategol

Amcan corfforaethol dau:

Dywedodd y rhai sydd wedi ymholi am ein hariannu, ymgeisio amdano neu ei dderbyn ein bod wedi darparu gwasanaeth ardderchog iddynt. Mae gennym berthnasoedd cryf a chadarnhaol gyda budd-ddeiliaid allweddol a'r cyhoedd yn gyffredinol.

Dangosydd Perfformiad Allweddol		Adroddiad diwedd blwyddyn
1	**Mae mwy na 77 y cant o gwsmeriaid yn hapus gyda'n gwasanaeth.**	Eleni cwblhaodd Ipsos MORI fwy na 9,000 o gyfweliadau ar-lein gyda chwsmeriaid ar ein cyfer, gan gynnwys gydag: ymgeiswyr aflwyddiannus; ymgeiswyr llwyddiannus; y sawl sy'n aros am benderfyniad; ac ymholwyr cyn-ymgeisio yn ogystal â'r rhai sy'n cyflwyno prosiect gyda'n hariannu ar hyn o bryd. Dengys y canlyniadau yr oedd 80.5% o'n cwsmeriaid yn fodlon ar y profiad cyffredinol o'n gwasanaeth. Yn ogystal â boddhad cyffredinol, rydym hefyd yn mesur boddhad o ran: agwedd staff; proffesiynoldeb; ansawdd y gwasanaeth; amseroldeb; ac ansawdd yr wybodaeth. Ymdriniodd y Gronfa â thros 100,000 o ymholiadau a cheisiadau yn ystod y flwyddyn. Trwy ein gweithdrefn gwynion ffurfiol rydym wedi cofnodi 37 o gwynion (35 yn 2012/13) am y gwasanaeth a dderbyniwyd.
2	**Canran yr AS a budd-ddeiliaid eraill sy'n ystyried bod y Gronfa Loteri Fawr yn effeithiol.**	Yn ystod 2013 cynhaliodd ein hadran noddi, Swyddfa'r Cabinet, Adolygiad Teirblwydd o'r Gronfa Loteri Fawr, fel rhan o hyn cynhaliwyd arolwg o fudd-ddeiliaid y Gronfa Loteri Fawr. Mae Swyddfa'r Cabinet wedi rhyddhau canfyddiadau'r arolwg hwn fel rhan o'r Adroddiad Teirblwydd sydd ar gael yn www.gov.uk/government/publications/big-lottery-fund-triennial-review-2014 Gan hynny ni chomisiynwyd yr arolwg budd-ddeiliaid y cyfeiriwyd ato yng Nghynllun Corfforaethol 2013/14.
3	**Mae canran y sylw cenedlaethol yn y cyfryngau'n ffafriol.**	Yn 2013/14, roedd 90 y cant (88 y cant yn 2012/13) o'r sylw ar draws y cyfryngau cenedlaethol yn ffafriol. Mae'r canlyniadau hyn ymhell o fewn y goddefiant 75 y cant a bennwyd gan y Bwrdd.

Amcan corfforaethol tri:

Mae ein rhaglenni ariannu'n dod â gwir welliannau i fywydau ein buddiolwyr.

Dangosydd Perfformiad Allweddol		Adroddiad diwedd blwyddyn
1	**Bydd 93 y cant o raglenni grantiau'n cyflawni eu gradd effeithiolrwydd gytunedig.**	Eleni adolygwyd 42 o'n 72 o raglenni a barnwyd bod 39 (92.9 y cant o'r rhai a adolygwyd) yn 'effeithiol'. Nid yw rhaglenni'n cael eu hadolygu yn eu blwyddyn gyntaf.

Perfformiad ariannol

Incwm

Yn ystod 2013/14 derbyniwyd £662 miliwn mewn incwm (2012/13 £774 miliwn) gan y Loteri Genedlaethol, gostyngiad o £112 miliwn o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Er bod gwerthiannau tocynnau Loteri wedi gostwng 3.5 y cant i £6,731 miliwn (2012/13 £6,977 miliwn) nid dyna oedd y brif reswm dros y cwymp yn ein hincwm. Y prif resymau dros y gostyngiad mewn incwm oedd:

- gostyngiad o £42 miliwn yn lefel y gwobrau Euromillions yn rholio drosodd (sy'n cynhyrchu lefel incwm benodol o uchel ar gyfer pob £1 o werthiannau tocynnau)
- gostyngiad yng ngwerth y gwobrau heb eu hawlio (sy'n dod yn gyfan gwbl i'r achosion da) o £30 miliwn.
- cynnydd yng nghronfa'r wobr i gefnogi lansio'r tocyn Lotto £2 ym mis Tachwedd 2013 (a gaiff ei dychwelyd i'r achosion da dros y blynyddoedd nesaf) a ostyngodd incwm £25 miliwn.

Incwm Loteri o werthiannau tocynnau

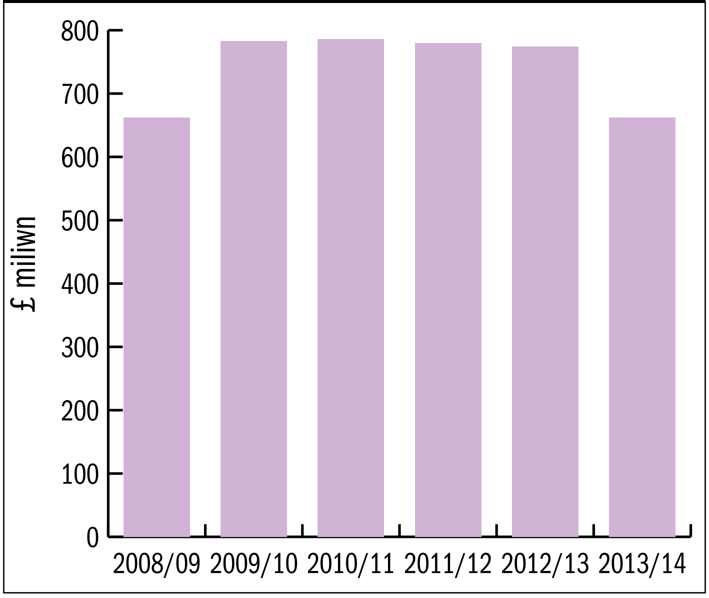

Delir elw net y Loteri Genedlaethol yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol (NLDF), o dan stiwardiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon nes iddo gael ei dynnu i lawr gan ddosbarthwyr Loteri. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn derbyn yr un cyfran o incwm buddsoddi'r NLDF ag elw o'r Loteri Genedlaethol, set 40 y cant ar hyn o bryd. £3.1 miliwn oedd hwn yn 2013-14 (2012-13 £4.1 miliwn).

Yn ogystal ag arian gan y Loteri Genedlaethol rydym yn rhedeg rhaglenni nad ydynt wedi'u hariannu gan y Loteri, gan ddefnyddio pwerau a roddwyd i ni gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 2006. Mae'r pwerau hyn yn rhoi'r cwmpas i ni weithio gydag eraill i dosbarthu arian ar ran, neu ochr yn ochr â, mudiadau eraill.

Ers mis Tachwedd 2008 mae'r Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur wedi galluogi banciau a chymdeithasau adeiladu i drosglwyddo arian a ddelir mewn cyfrifon segur i gronfa adennill ganolog ar gyfer ail-fuddsoddi yn y gymuned. Rydym hefyd yn derbyn trosglwyddiadau o'r Gronfa Reclaim Ltd o arian o gyfrifon banc a chymdeithas adeiladu segur (£83.6miliwn yn 2013/14; £50.0 miliwn yn 2012/13). Rydym yn adneuo'r arian nes bod ei angen, a derbyniwyd llog o £0.11 miliwn (2012-13 £0.03 miliwn). Mae set Femorandwm o gyfrifon blynyddol i'w gweld ar dudalen 74.

Adran dau: Ein hadroddiad strategol

Sut rydym yn penderfynu faint i'w ddyfarnu

Ein strategaeth yw dyfarnu'r uchafswm y gallwn wneud yn ddiogel dros gyfnod o bum mlynedd.

Nid yw'r strategaeth yn golygu y byddwn yn gwneud dyfarniadau neu daliadau o'r un gwerth yn union bob blwyddyn. Ei nod yw cynhyrchu lefel weddol sefydlog o fudd yn sgil ein hariannu bob blwyddyn. Mewn rhai blynyddoedd gall hyn olygu ein bod yn gwneud rhai dyfarniadau a thaliadau mwy sy'n creu buddion dros nifer o flynyddoedd.

Mae llawer o'n grantiau'n talu allan am nifer o flynyddoedd ar ôl iddynt gael eu gwneud. Mae hyn yn adlewyrchu ein polisi o gefnogi prosiectau sy'n rhedeg ar gyfer hyd at bum mlynedd (weithiau'n hwy), ac ariannu prosiectau cyfalaf.

Mae'r ffaith y bydd llawer o'n grantiau'n cael eu talu allan nifer o flynyddoedd ar ôl iddynt gael eu dyfarnu'n golygu y gallwn wneud ymrwymiadau ar sail arian nad ydym wedi'i dderbyn eto. Ar 31 Mawrth 2014, roedd gennym £1,132 miliwn [2012/13 £891 miliwn] o ymrwymiadau yn ddyledus, ond dim ond £383 miliwn [2012/13 £354 miliwn] yn unig i'w ddefnyddio i'w talu: gan adael ymrwymiadau dros ben o £749 miliwn [2012/13 £537 miliwn], sy'n gyfwerth â thua 12 mis o incwm yn y dyfodol yn seiliedig ar ein rhagamcaniadau cyfredol.

Mae ein hincwm yn y dyfodol yn ansicr - nid oes neb yn gwybod faint o incwm a fydd o'r Loteri Genedlaethol. Felly mae'n rhaid i ni fod yn ochelgar. Mae'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn cynhyrchu rhagolygon o incwm y dyfodol sy'n seiliedig ar y dybiaeth y bydd gwerthiannau tocynnau'r Loteri Genedlaethol yn aros yn fras ar eu lefel bresennol yn y dyfodol – yr 'achos canolog' yw'r enw rydym yn ei roi i hyn, ac rydym yn ei ddefnyddio ar gyfer cynllunio gwariant tebygol yn y dyfodol dros yr hir dymor.

Mae'r graff ar dudalen 13 yn dangos sut mae disgwyl i bethau weithio allan ar sail yr achos canolog. Mae'r ffigurau hyn yn cynnwys ein rhagamcaniadau cyfredol o'n gwariant cynlluniedig ar raglenni ar gyfer 2014 - 2017.

Ni allwn wneud ymrwymiadau grant go iawn ar sail yr achos canolog. Petaem yn gwneud hynny ac os cafwyd gostyngiad yn incwm y Loteri, mae'n bosib na fyddai modd i ni fodloni ein holl ymrwymiadau. Felly rydym yn cynhyrchu rhagamcaniad mwy gochelgar yn seiliedig ar symudiadau hanesyddol mewn gwerthiannau tocynnau o'r enw 'achos 5 y cant' (gan ein bod yn amcangyfrif bod cyfle 5 y cant y byddai'n digwydd mewn gwirionedd).

Dengys hanes y Loteri nad ydym yn bod yn rhy ochelgar. Er bod gwerthiannau tocynnau'r Loteri Genedlaethol wedi tyfu'n gryf yn ystod y blynyddoedd diwethaf, cafwyd gostyngiad o 17 y cant mewn gwerthiannau tocynnau gwirioneddol rhwng 1998 a 2003. Mae'n amlwg bod gostyngiad o'r raddfa yn ein rhagamcaniad 5 y cant yn sefyllfa bosib.

Rydym yn cyfyngu ar ein hymrwymiadau grant gwirioneddol fel na fyddai ein balans NLDF rhagamcanedig yn gostwng yn is na sero ar sail yr achos 5 y cant. Dengys y graff canlynol na fyddai modd i ni fodloni ein hymrwymiadau cynlluniedig yn llawn o 2017/18 ar sail yr achos 5 y cant, ac y byddai angen i ni gwtogi ar ein cynlluniau os cwympodd incwm i'r graddau hyn. Gellir cwrdd â'r holl ymrwymiadau a ganlyn ar yr achos 5 y cant. Mae cynllunio dros nifer o flynyddoedd fel hyn yn sicrhau y gallwn wneud unrhyw newidiadau angenrheidiol i'n rhaglenni gydag ychydig iawn o aflonyddwch.

Rhagamcaniad achos canolog

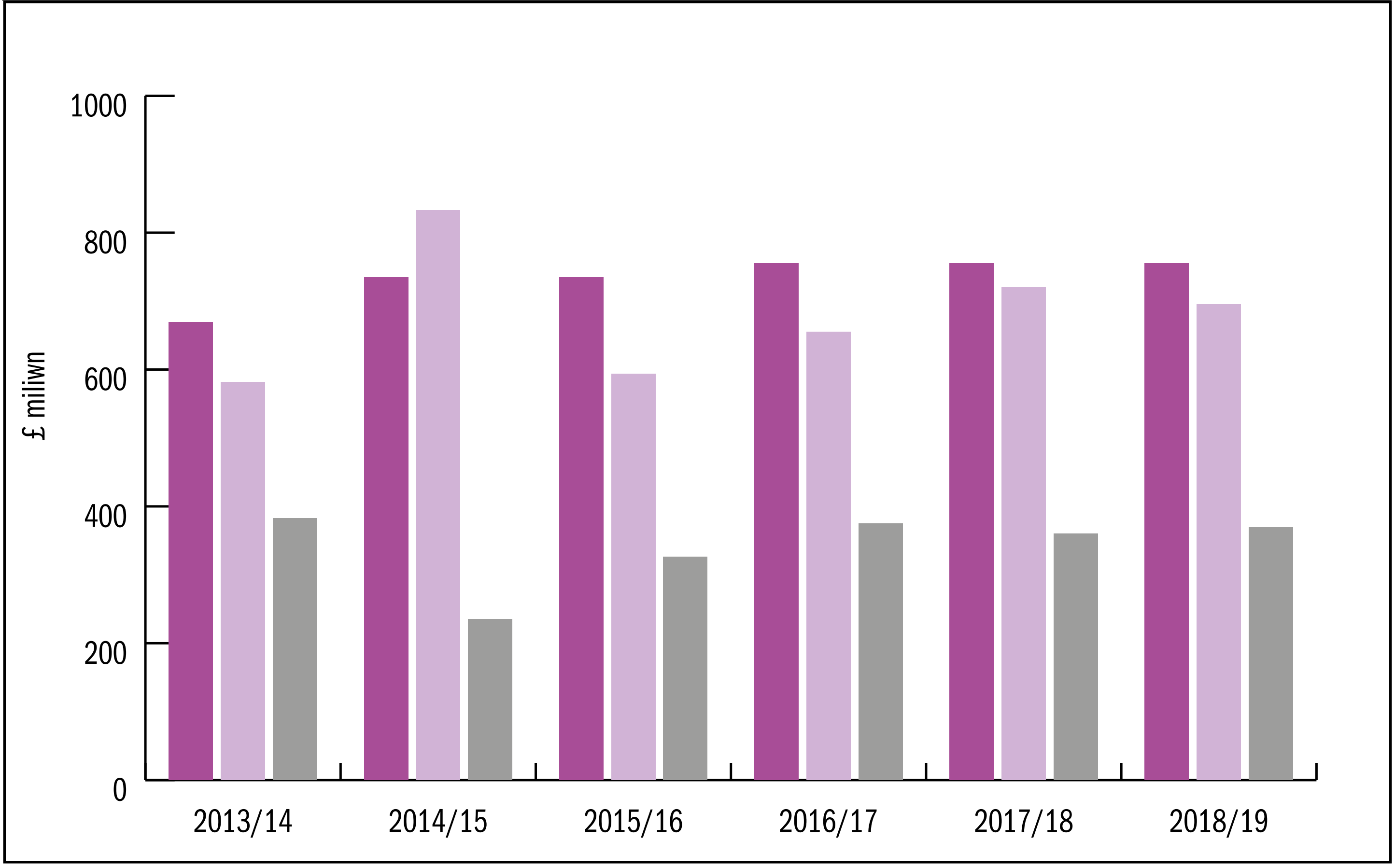

Rhagamcaniad achos 5%

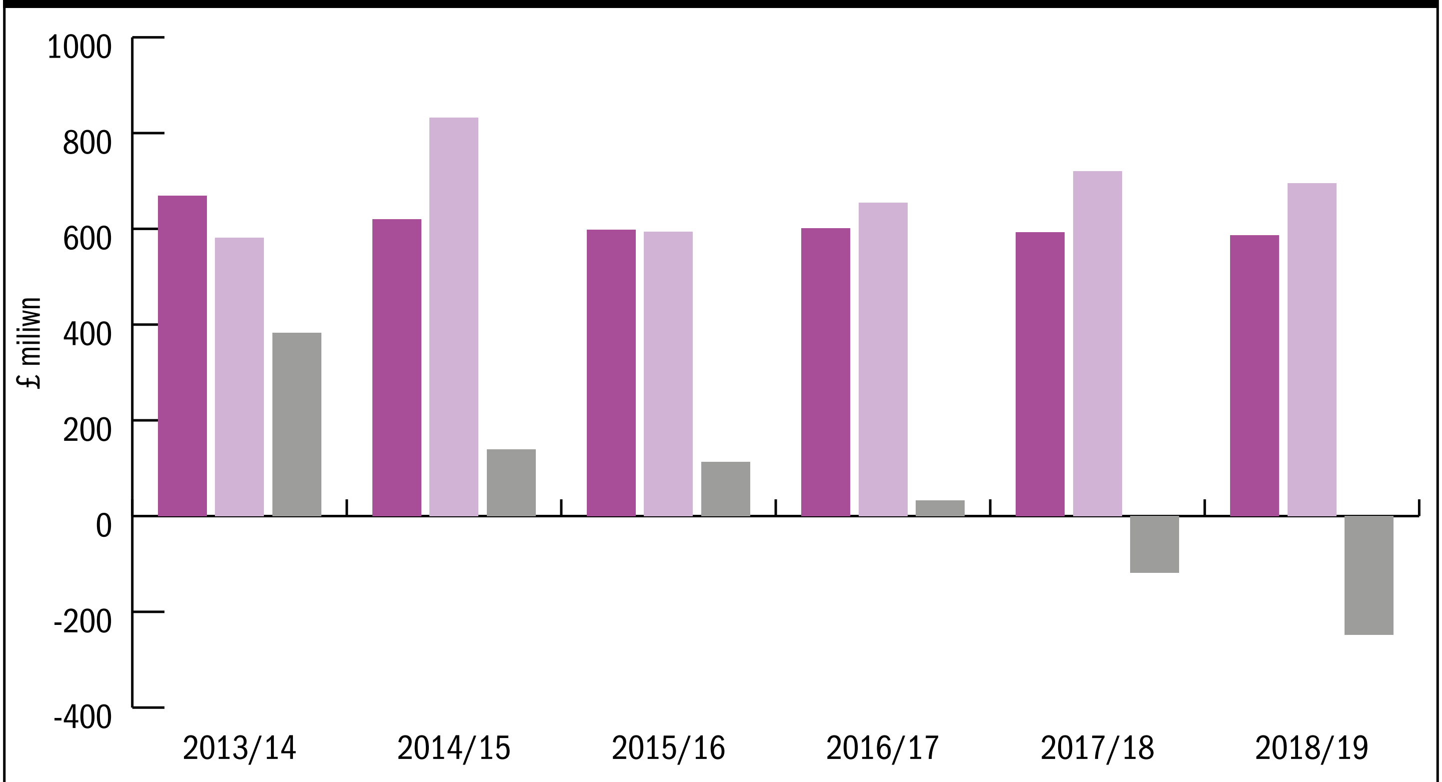

Balansau Cronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol

Mae ein balans NLDF yn £383 miliwn (2012/13 £354 miliwn) ar 31 Mawrth 2014.

Mae ein balans wedi gostwng o fwy na £1 biliwn yn 2004, ond yn amrywio bellach o gwmpas y lefel isaf sy'n ochelgar.

Nid ydym yn pennu targed ar gyfer ein balansau NLDF. Gan nad ydym yn rheoli incwm y Loteri Genedlaethol, mae'n amhosib i ni reoli'r balans yn y tymor byr. Y strategaeth ariannu a amlinellir uchod yw gwneud ymrwymiadau grant o'r gwerth uchaf posib a allwn dros gyfnod o bum mlynedd. Bydd hyn yn golygu bod y balans NLDF mor isel ag sy'n bwyllog. Bydd y lefel wirioneddol yn amrywio'n unol â strwythur ein rhaglenni ar unrhyw adeg.

Balans NLDF terfynol

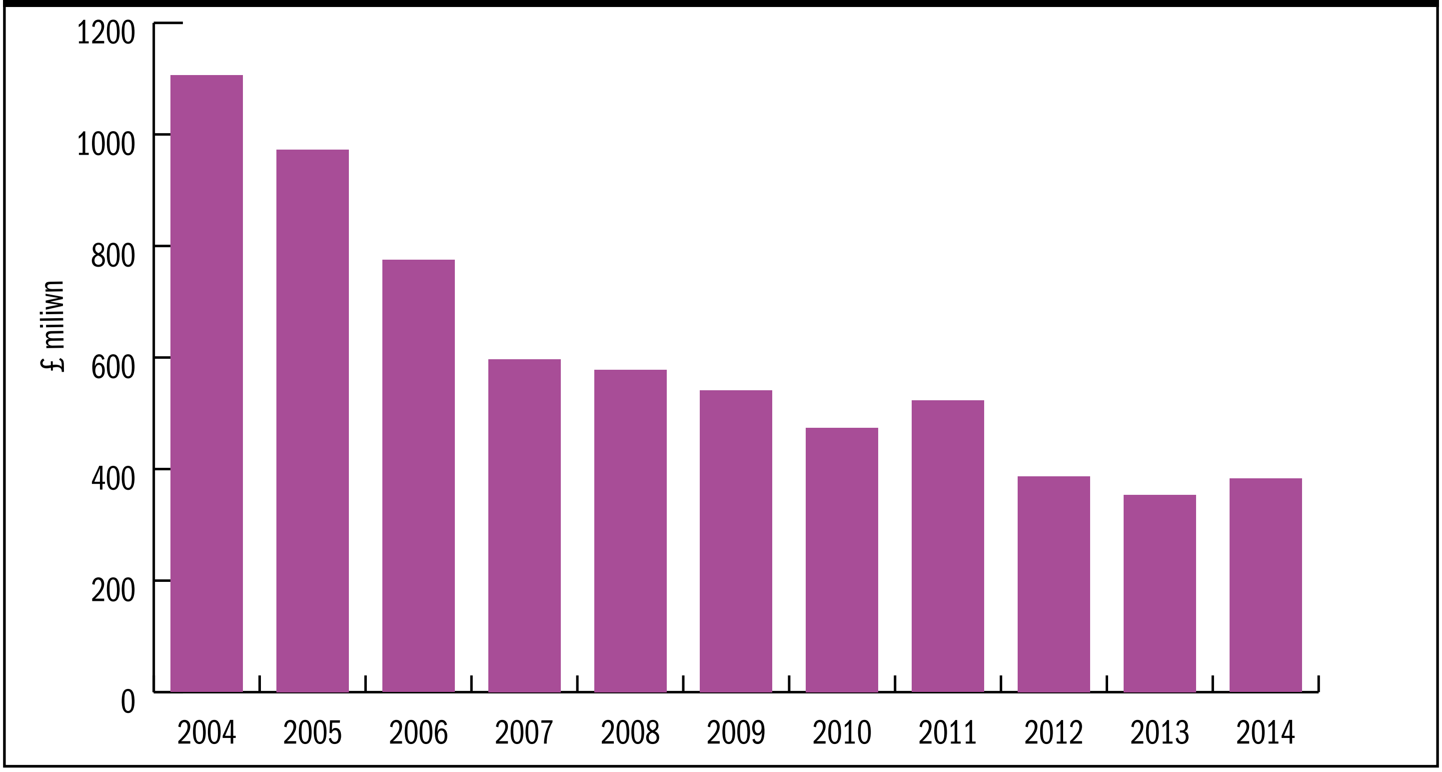

Ein costau gweithredu – sicrhau ein bod yn gweithio'n effeithlon

Ein mesur allweddol o effeithlonrwydd ariannol yw'r gyfran o'n hincwm Loteri yr ydym yn ei gwario ar ei ddosbarthu. O'r mesur hwn rydym yn eithrio costau rydym yn eu hailgodi ar bobl eraill, gan gynnwys costau dosbarthu arian nad yw'n dod o'r loteri. Rydym hefyd yn eithrio costau unigol sy'n fuddsoddiadau i wella effeithlonrwydd yn y dyfodol. Ar y sail hon, cost dosbarthu arian y Loteri oedd £49.7 miliwn (2012/13 £48.1 miliwn). Mae hyn yn cynrychioli 7.4 y cant o incwm y Loteri (2012/13 6.2 y cant).

Mae'r Llywodraeth wedi gofyn i ddosbarthwyr y Loteri Genedlaethol leihau eu costau gweithredu i gwrdd â dau darged: Bydd costau gweithredu'r Loteri'n cael eu cyfyngu i 8% o Incwm y Loteri a bydd costau gweinyddu craidd yn cael eu cyfyngu i 5% o Incwm y Loteri. Rydym wedi cytuno i gwrdd â'r targedau hyn erbyn 2014-15. Yn bennaf y costau gweinyddu craidd yw'r costau o brosesu ceisiadau a rheoli grantiau, gan gynnwys yr holl gostau cefnogi.

Mae'r targed mwy cul o 5 y cant ar gyfer costau gweinyddu craidd yn eithrio'r costau hynny yr ystyrir eu bod yn darparu cefnogaeth rheng flaen ar gyfer ymgeiswyr a derbynyddion grantiau a'r cyhoedd. Er enghraifft, darparu cyngor a chymorth i fudiadau sy'n ymgeisio am arian loteri, a gweithgareddau i gynnwys y cyhoedd wrth wneud penderfyniadau ar y Loteri.

Rydym eisoes yn cyflawni'r targed 8 y cant. Roedd ein costau gweinyddu craidd yn 5.4 y cant o incwm y Loteri yn 2013/14 ac rydym wedi cyllidebu ar gyfer cynilion pellach i gyflawni'r targed o 5 y cant yn 2014/15.

Sut mae ein costau wedi gostwng ers 2004

Rydym wedi gwneud arbedion sylweddol ers i'r Gronfa Loteri Fawr gael ei chreu yn 2004. Dengys y siart isod sut mae costau gwirioneddol wedi gostwng ers 2004/05, y flwyddyn y cafodd y Gronfa Loteri Fawr ei ffurfio wrth i'r Gronfa Cyfleoedd Newydd a'r Gronfa Gymunedol gyfuno, o'i gymharu â'r hyn a fyddai wedi digwydd petaent wedi codi'n unol â chwyddiant yn unig.

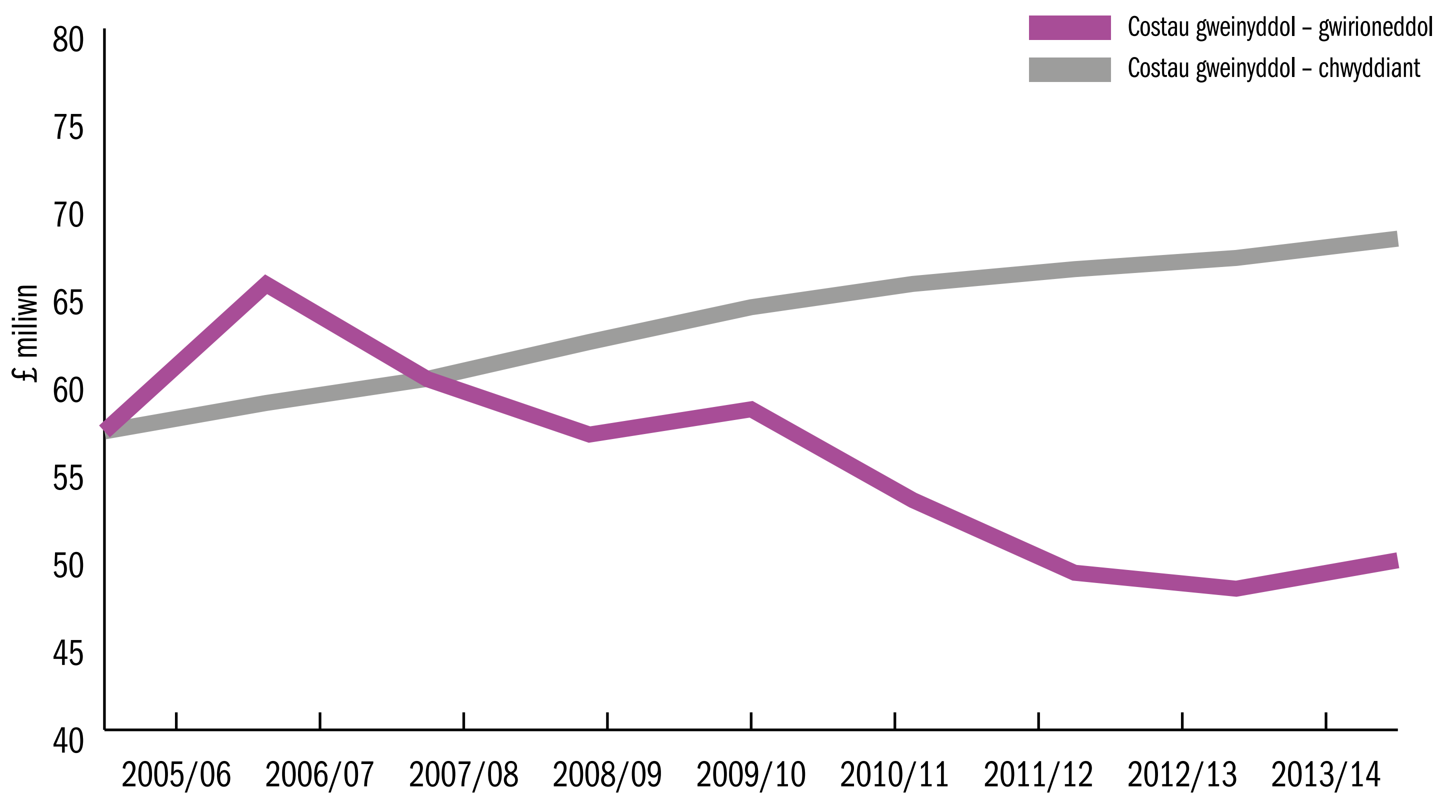

Adran dau: Ein hadroddiad strategol

Yr hyn a gyflawnwyd yn 2013/14

Yn ystod y flwyddyn gwnaethom barhau i weithio tuag at gyflwyno'r targed costau gweithredu o 5 y cant, y byddwn yn ei gyflwyno yn 2014/15. Er i gostau gweithredu'r Loteri godi £1.6 miliwn yn ystod y flwyddyn, roedd £1.2 miliwn o hyn o ganlyniad i amorteiddio'r system rheoli ariannu newydd o pryd y dechreuwyd ei defnyddio ym mis Medi 2013. Cymerwyd hyn i ystyriaeth yn ein cynlluniau.

Mae'r mwyafrif o'n cyfarwyddiaethau wedi cyflawni eu targedau'n barod. Mae'r eithriadau'n ymwneud â staffio gweithredol, lle yr oedd arbedion o 100-150 o swyddi i'w cyflawni o ailstrwythuro ac o roi'r system newydd ar waith.

Oherwydd yr oedi mewn rhoi ar waith, gohiriwyd gostyngiadau cynlluniedig mewn staffio gweithredol tan ran gyntaf 2014/15.

Yr hyn rydym yn bwriadu ei gyflawni yn 2014/15

Rydym wedi cyllidebu i gyflwyno'r targed 5 y cant yn 2014/15. Mae'r targed yn seiliedig ar incwm Loteri o £752 miliwn, fel a ragamcanwyd gan DCMS ym mis Rhagfyr 2013, yn syth cyn i'n cyllideb gael ei pharatoi. Gan fod hyn yn uwch na'r incwm a ragamcanir ar hyn o bryd, bydd angen arbedion pellach i gynnal y targed yn y dyfodol os nad yw incwm yn codi.

Mae'r mwyafrif o'r arbedion yn cael eu cyflawni trwy ostyngiadau mewn staffio. Ar ddiwedd mis Mai 2014 roedd staffio wedi gostwng 46 o'r niferoedd ar 31 Mawrth 2014, ac mae gostyngiadau pellach wedi'u cynllunio'n ddiweddarach yn y flwyddyn.

Yn ogystal â hyn mae arbedion yn cael eu gwneud o ostyngiadau yn y gofod a feddiannwn. Cyflwynwyd y rhain yn fuan cyn 31 Mawrth 2014.

Er nad ydym bellach yn disgwyl cyflawni lefel mor uchel o arbedion o'r system rheoli ariannu newydd a'r hyn a gynlluniwyd yn wreiddiol, rydym wedi llwyddo i adnabod arbedion amgen y disgwyliwn y byddant yn ein galluogi ni i gwrdd â'n targed.

Rydym hefyd wedi datblygu cynlluniau wrth gefn ar gyfer arbedion ychwanegol y byddwn yn eu rhoi ar waith os daw'n amlwg y bydd anawsterau gweithredol yn atal cyflwyniad rhai o'r arbedion y cyllidebwyd ar eu cyfer.

Ein diffyg ar gyfer y flwyddyn

Roedd gennym ddiffyg ar gyfer y flwyddyn 2013/14 o £214 miliwn (2012/13 gwarged o £67 miliwn). Ein diffyg cronnus ar 31 Mawrth 2014 oedd £684 miliwn (31 Mawrth 2013 £470 miliwn).

Mae ein polisi cyfrifo'n mynnu ein bod yn trin dyfarniadau fel gwariant cyn gynted ag y byddant yn cael eu derbyn gan y derbynnydd. O ganlyniad i hyn mae ein polisi ariannu o wneud dyfarniadau a gaiff eu talu dros nifer o flynyddoedd yr ydym yn hyderus y bydd modd i ni eu talu nhw gydag incwm y dyfodol yn arwain at ddiffyg. Nid yw hyn yn destun pryder ac nid ydym yn rheoli ein gwarged neu ddiffyg o flwyddyn i flwyddyn. Yn lle, rydym yn rheoli ein llif arian dros yr hir dymor fel yr esboniwyd yn gynharach yn yr adran hon.

Archwilwyr

O dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 2006, mae'n rhaid i gyfrifon blynyddol y Gronfa Loteri Fawr gael eu harchwilio a'u hardystio gan y Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol.

Deiliad gwybodaeth y sector cyhoeddus

Mewn cyffredin â'r holl gyrff cyhoeddus, mae'r Gronfa Loteri Fawr yn ddeiliad gwybodaeth y sector cyhoeddus. Nid yw wedi rhoi caniatâd i wybodaeth benodol gael ei hailddefnyddio ac felly nid yw wedi codi tâl amdani.

Cydraddoldeb a Chyflogeion

Ein hymrwymiad i gydraddoldeb

Mae ein Strategaeth Gydraddoldeb yn pennu blaenoriaethau yn y maes hwn, fel cyflogwr ac fel ariannwr. Yn y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi canolbwyntio ein hymdrechion ar gynyddu cyfranogiad staff a'u hymwybyddiaeth o ystyriaethau cydraddoldeb ar draws y mudiad. Mae ein polisi, egwyddorion ac arweiniad cydraddoldeb ar gyfer ymgeiswyr a deiliaid grantiau ar ein gwefan: www.biglotteryfund.org.uk/welsh/about-big/our-approach/equalities

Cydraddoldeb yn ein hariannu

Mae'r tabl canlynol yn amlygu monitro cydraddoldeb ein rhaglenni grantiau.

	Nifer y ceisiadau a'r gyfradd ymgeisio[1]		Nifer y dyfarniadau a chyfradd lwyddo'r ceisiadau		Swm y gofynnwyd amdano (£000) a % o'r swm y gofynnwyd amdano[2]		Swm a ddyfarnwyd (£000) a % o'r swm a ddyfarnwyd[3]	
Ethnigrwydd (Gofynnir i ymgeiswyr a yw eu prosiect o fudd pennaf i bobl o gefndir ethnig penodol. Gallant ddewis hyd at dri chategori ac felly mae'r atebion hyn yn cynnwys cyfrif dwbl a thriphlyg.)								
Gwyn DU	2,026	11%	1,229	61%	£202,538	10%	£38,115	8%
Gwyn arall	749	4%	454	61%	£90,995	5%	£12,705	3%
Grwpiau ethnig Cymysg/Lluosog	1,091	6%	660	60%	£33,594	2%	£14,570	3%
Asiaidd/Asiaidd DU	996	5%	621	62%	£169,754	9%	£19,627	4%
Du/Affricanaidd/Caribïaidd/Du o'r DU	987	5%	514	52%	£74,943	4%	£14,570	3%
Grŵp ethnig arall	441	2%	263	60%	£17,964	<1%	£9,430	2%
Dim ethnigrwydd penodol	15,230	79%	9,840	65%	£1,600,488	83%	£399,885	85%
Oedran (Gofynnir i ymgeiswyr a yw eu prosiect o fudd pennaf i bobl o grŵp oedran penodol. Gall ymgeiswyr ddewis mwy nag un grŵp oedran ac felly gall yr atebion hyn gynnwys cyfrif lluosog.)								
0-24	8,803	45%	5,492	62%	£1,306,220	65%	£165,176	33%
25-64	3,895	20%	2,439	63%	£821,407	41%	£116,182	23%
65+	2,050	10%	1,449	71%	£117,272	6%	£68,190	14%
Dim oedran penodol	8,636	44%	5,270	61%	£578,449	29%	£262,158	52%
Rhyw (Gofynnir i ymgeiswyr a yw eu prosiect o fudd pennaf i bobl o ryw benodol.)								
Benyw	1,306	7%	795	61%	£132,713	6%	£47,945	9%
Gwryw	458	2%	266	58%	£15,872	<1%	£11,130	2%
Dim rhyw benodol	17,773	91%	11,222	63%	£1,906,250	93%	£481,182	89%
Cefndir cymunedol (Gofynnir i ymgeiswyr sy'n ymgeisio i raglenni sy'n gweithredu yng Ngogledd Iwerddon nodi i ba gymuned mae'r rhai sy'n elwa o'u prosiect yn perthyn iddi'n bennaf.)								
Catholig yn bennaf	227	22%	131	58%	£4,159	16%	£1,155	16%
Protestannaidd yn bennaf	251	24%	163	65%	£3,766	14%	£1,425	13%
Y ddwy	534	52%	312	58%	£19,959	65%	£5,183	59%
Nid y naill na'r llall	27	3%	15	56%	£1,171	4%	£1,057	12%
Iaith Gymraeg (Gofynnir i ymgeiswyr sy'n ymgeisio i raglenni yng Nghymru faint o bobl a fydd yn elwa o'u prosiect sy'n siarad Cymraeg.)								
Pawb	1	<1%	1	100%	£5	<1%	£5	<1%
Di-gymraeg yn Bennaf	776	66%	541	70%	£61,309	80%	£35,969	84%
Cymraeg yn Bennaf	304	26%	220	72%	£9,201	12%	£4,478	10%
Neb	87	7%	64	74%	£5,815	8%	£2,300	5%

[1]Dangosir y gyfradd ymgeisio fel canran o'r ceisiadau sydd wedi gofyn am y data

[2]Dangosir y swm y gofynnwyd amdano fel canran o'r ceisiadau sydd wedi gofyn am y data

[3]Dangosir y swm a ddyfarnwyd fel canran o'r cyfanswm ariannu a ddyfarnwyd i'r sawl sydd wedi gofyn am y data

	Nifer y ceisiadau a'r gyfradd ymgeisio[1]		Nifer y dyfarniadau a chyfradd lwyddo'r ceisiadau		Swm y gofynnwyd amdano (£000) a % o'r swm y gofynnwyd amdano[2]		Swm a ddyfarnwyd (£000) a % o'r swm a ddyfarnwyd[3]	
Crefydd neu gred (Gofynnir i ymgeiswyr a yw eu prosiect o fudd pennaf i bobl o grefydd neu gred benodol.)								
Dim crefydd	5	<1%	3	60%	£1,458	<1%	£1,293	<1%
Cristnogaeth	454	2%	273	60%	£9,063	<1%	£4,959	1%
Bwdhaeth	2	<1%	1	50%	£130	<1%	£9	<1%
Hindŵaeth	12	<1%	8	67%	£104	<1%	£62	<1%
Iddewiaeth	121	1%	65	54%	£2,149	<1%	£1,365	<1%
Moslemiaeth	135	1%	74	55%	£8,862	<1%	£2,991	<1%
Sikhiaeth	5	<1%	2	40%	£424	<1%	£11	<1%
Crefydd arall	17	<1%	7	41%	£113	<1%	£429	<1%
Dim crefydd benodol	18,780	96%	11,819	63%	£1,974,770	99%	£487,028	98%
Anabledd (Gofynnir i ymgeiswyr a yw eu prosiect o fudd pennaf i bobl anabl.)								
Anabl	2,390	12%	1,611	67%	£150,397	7%	£76,531	15%
Heb fod yn anabl	17,115	88%	10,645	62%	£1,875,641	93%	£424,886	85%
Tueddfryd rhywiol (Gofynnir i ymgeiswyr a yw eu prosiect o fudd pennaf i lesbiaid, dynion hoyw neu bobl ddeurywiol.)								
Lesbiaid/dynion hoyw/deurywiol	147	<1%	96	65%	£11,340	<1%	£35,973	1%
Heb fod yn berthnasol i lesbiaid/dynion hoyw/deurywiol	19,587	99%	12,255	63%	£1,999,176	99%	£531,418	99%

[1]Dangosir y gyfradd ymgeisio fel canran o'r ceisiadau sydd wedi gofyn am y data

[2]Dangosir y swm y gofynnwyd amdano fel canran o'r ceisiadau sydd wedi gofyn am y data

[3]Dangosir y swm a ddyfarnwyd fel canran o'r cyfanswm ariannu a ddyfarnwyd i'r sawl sydd wedi gofyn am y data

Cydraddoldeb mewn cyflogaeth

Statws Anabledd	Cronfa Loteri Fawr	Gwasanaeth Sifil	Poblogaeth y DU sy'n weithgar yn economaidd
Staff ag anableddau	4.5%	4%	13%
Staff heb anableddau	95.5%	96%	87%
Rhyw	**Cronfa Loteri Fawr**	**Gwasanaeth Sifil**	**Poblogaeth y DU sy'n weithgar yn economaidd**
Benyw	63.2%	52%	44%
Gwryw	36.8%	48%	56%

Grŵp Ethnig	Cronfa Loteri Fawr	Poblogaeth y DU sy'n weithgar yn economaidd
Asiaidd	5.3%	3.0%
Du	2.6%	1.4%
Tsieineaidd	0.3%	0.3%
Cymysg	1.0%	1.5%
Arall	0.3%	0.4%
Gwyn arall	4.4%	3.4%
Cyfanswm Du a lleiafrifoedd ethnig (BME)	13.9%	10.0%
Gwyn DU	83.5%	90%
Dim gwybodaeth	2.0%	
Ddim eisiau datgan	0.6%	

Yn 2013/14 roedd 38 y cant o'r Bwrdd, 52 y cant o'r Uwch Dîm Rheoli a 61 y cant o staff uwch (gradd D ac E) yn fenywaidd.

Adran 75, Deddf Gogledd Iwerddon 1998
Gan fod cydraddoldeb yn rhan annatod o'n holl waith parhawn i gyflwyno gofynion y dyletswyddau statudol o dan Adran 75 Deddf Gogledd Iwerddon 1998. Cyflwynwyd ein hadroddiad cydraddoldeb blynyddol i Gomisiwn Cydraddoldeb Gogledd Iwerddon ym mis Awst 2013. Rhwng Hydref 2013 ac Ionawr 2014 gwnaethom ymgynghori'n gyhoeddus ar ein Cynllun Gweithredu Cydraddoldeb, gan alinio ein gwaith yn well gyda Strategaeth Gydraddoldeb gorfforaethol y Gronfa a Chanllaw Adran 75 y Comisiwn ar gyfer Awdurdodau Cyhoeddus.

Cynllun Iaith Gymraeg
Cyhoeddwyd ein Cynllun Iaith Gymraeg newydd ym mis Medi 2009. Mae'n amlinellu sut byddwn yn trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yng Nghymru ac yn y broses o ddyfarnu grantiau. Mae gweithrediad y Cynllun yn cael ei fonitro a'i drafod mewn cyfarfodydd rheolaidd rhwng Swyddog Iaith Gymraeg y Gronfa Loteri Fawr a Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg. Adolygwyd ein cynllun yn 2013 yn unol â Mesur y Gymraeg newydd, a barnwyd ei fod o safon foddhaol. Yn ystod 2013 cynhaliwyd sesiynau briffio ar gyfer staff i'w diweddaru ar ganlyniadau'r Cyfrifiad a Safonau'r Gymraeg sydd ar ddod, yn ogystal â diweddaru ein harweiniad mewnol ar gyfer swyddogion ariannu. Edrychwn ymlaen at gydweithio'n agos â Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg ar roi ein Safonau Cymraeg newydd ar waith yn ystod y flwyddyn nesaf.

Cyfranogiad cyflogeion
Mae gan y Gronfa Loteri Fawr berthynas adeiladol gyda'r undebau ar y cyd cydnabyddedig, Prospect ac Unite, ac yn ceisio annog a dod o hyd i gyfleoedd i gynnwys ac ymgynghori â chyflogeion. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn ceisio barn a safbwyntiau ei staff yn rheolaidd trwy ddeialog anffurfiol a thrwy arolygon ymgysylltu â chyflogeion blynyddol ffurfiol.

Absenoldeb salwch staff
Rydym yn ymrwymedig i iechyd a lles ein staff ac mae gennym bolisi absenoldeb salwch cynhwysfawr. Yn ystod 2013/14 roedd nifer cyfartalog y diwrnodau o absenoldeb salwch yn 8.4 fesul gweithiwr (7.0 diwrnod yn 2012/13).

Adran dau: Ein hadroddiad strategol

Adroddiad cynaladwyedd

Cynaladwyedd mewnol

Ymgysylltu â staff

Yn rhan olaf 2012 sefydlwyd rhwydwaith o Eiriolwyr Gwyrdd ar draws y Gronfa. Mae'r Eiriolwyr yn wirfoddolwyr o ystod eang o dimau a chefndiroedd, wedi'u huno gan ddymuniad i leihau ein heffaith amgylcheddol. Maen nhw wedi derbyn hyfforddiant i ddatblygu cynlluniau cynaladwyedd lleol a'u rhoi ar waith ac ennyn diddordeb staff.

Eleni mae'r rhwydwaith wedi'i gryfhau trwy ychwanegu Cydlynydd. Eu rôl yw hwyluso cyfranogiad a gweithredu ar draws y mudiad a helpu sicrhau'r budd mwyaf o ganlyniad i ymdrechion yr Eiriolwyr. Roedd cryfhau'r rhwydwaith Eiriolwyr a chyflogi Cydlynydd yn un o'r awgrymiadau a ddatblygwyd ar sail adroddiad annibynnol ar ein perfformiad amgylcheddol, a gomisiynwyd yn 2012/13.

Bu'r adroddiad yn cynnwys nifer o awgrymiadau manwl ar newid ymddygiad, defnyddio cyfarpar ac uwchraddiadau swyddfa. Daethpwyd â'r rhain, awgrymiadau Eiriolwyr a staff ynghyd gan yr Eiriolwyr ym Mholisi Amgylcheddol (EOP) a Chynllun Gweithredu (EAP) DU gyfan cyntaf y Gronfa a fabwysiadwyd yn ffurfiol gan yr Uwch Dîm Rheoli ym mis Hydref 2013. Mae'r rhain yn adlewyrchu ein huchelgais i fod yn arweinydd o ran arfer amgylcheddol da, dylanwadu ar ein staff, cwsmeriaid a chyflenwyr i leihau eu heffeithiau amgylcheddol.

Mae'r Eiriolwyr chwe mis i mewn i roi'r cynllun ar waith, sy'n canolbwyntio ar feysydd allweddol defnyddio nwy a thrydan, teithio busnes, gwastraff a dŵr. Mae'r meysydd yn cyfateb i'r rhai a amlinellir ym menter Llywodraeth Werdd y Llywodraeth ac nod y camau gweithredu yw ein helpu i gyflawni'r targedau Llywodraeth Werdd.

Mae'r cynllun hefyd wedi cyflwyno polisi i gyfyngu ar hedfan yn fewnol yng Nghymru a Lloegr i ddefnydd eithriadol yn unig ac wedi arwain at ostyngiad 10 y cant yn yr holl gyllidebau teithio ar gyfer y flwyddyn i ddod 2014/15.

Mae'r Eiriolwyr Gwyrdd wedi defnyddio nifer o ymagweddau i ymgysylltu â staff ar faterion amgylcheddol, gan gynnwys wythnos dim teithio ar draws y Gronfa, lle gofynnwyd i'r holl staff feddwl yn ofalus am sut maen nhw'n cynllunio eu gwaith ac i osgoi teithio diangen. Gofynnwyd i staff feddwl yn fwy am y gwastraff y maen nhw'n cynhyrchu a sut y gallant arbed, ailddefnyddio ac ailgylchu. Mae mudiadau allanol megis darparwyr gwasanaethau bysiau ac elusennau beicio wedi cael eu gwahodd i ddod i roi cyngor i staff am ffyrdd o deithio sy'n fwy llesol i'r amgylchedd.

Yn 2014 byddwn yn gwella ein cynaladwyedd amgylcheddol trwy:

- adolygu'r EP a'r EAP a pharhau i roi camau ar waith a fydd yn dod â ni'n nes at dargedau Llywodraeth Werdd uchelgeisiol y Llywodraeth
- darparu adroddiadau cynaladwyedd misol ar gyfer yr holl staff a pharhau i roi cynnig ar ffyrdd newydd o ymgysylltu â'r holl staff ar newid ymddygiad mewn ffordd gynaliadwy.
- dechrau meddwl am sut y gallwn helpu ein cwsmeriaid i fod yn fwy gwyrdd, trwy arweiniad, newidiadau proses a phecynnau o gefnogaeth.

Allyriadau, gwastraff a threuliant

Allyriadau nwyon tŷ gwydr		**2012/13**	**2013/14**
Dangosyddion anariannol (tCO2E)	Cyfanswm crynswth ar gyfer Cwmpasau 1 a 2	1,651	1,480
	Cyfanswm net ar gyfer Cwmpasau 1 a 2 (llai gostyngiadau h.y. tariffau gwyrdd)	1,651	1,480
	Allyriadau crynswth ar gyfer Cwmpas 3 (teithio busnes)	351	321
	Allyriadau Cwmpas 3 a fesurwyd	0	0
Treuliant ynni cysylltiedig (kWh)	Trydan: anadnewyddadwy	2,830,692	2,655,317
	Trydan: adnewyddadwy	0	0
	Nwy	2,119,292	1,614,162
	LPG	0	0
	Arall	0	0
Dangosyddion ariannol (£'000)	Gwariant ar ynni	£527	£523
	Gwariant ar Drwydded CRC (2010 ymlaen)	£-	£-
	Incwm CRC o daliadau ailgylchu	£-	£-
	Gwariant ar osod yn erbyn achrededig	£-	£-
	Gwariant ar deithio busnes swyddogol	£1,093	£1,009

Gwastraff		**2012/13**	**2013/14**
Dangosyddion anariannol (t)	Cyfanswm gwastraff	120	126
	Gwastraff peryglus	-	-
	Gwastraff nad yw'n beryglus		
	▶ Tirlenwi	26	22
	▶ Ailddefnyddiwyd/ailgylchwyd	95	104
	▶ llosgwyd/ynni o wastraff	-	-
Dangosyddion ariannol (£'000)	Cyfanswm cost gwaredu	52	52
	Gwastraff peryglus - Cyfanswm costau gwaredu	-	-
	Gwastraff nad yw'n beryglus - Cyfanswm costau gwaredu		
	▶ Tirlenwi	11	9
	▶ Ailddefnyddiwyd/ailgylchwyd	41	43
	▶ llosgwyd/ynni o wastraff	-	-

Treuliant adnoddau meidraidd/dŵr		**2012/13**	**2013/14**
Dangosyddion anariannol (m^3)	Treuliant dŵr - wedi'i gyflenwi	7,416	6,229
Dangosyddion ariannol (£'000)	Costau cyflenwi dŵr	£40	£40

Daw 'allyriadau Cwmpas 1' o gynhyrchu nwyon tŷ gwydr yn uniongyrchol, er enghraifft trwy losgi nwyon mewn boeleri, ac 'allyriadau Cwmpas 2' yw'r rhai sy'n rhan o ynni a brynir, megis trydan. Ar hyn o bryd ni allwn wahanu'r rhai gan fod sut gymaint yn cael ei brynu'n anuniongyrchol trwy ein landlordiaid, ond rydym yn gweithio i wella gwybodaeth yn y dyfodol.

Erbyn hyn rydym yn gweld effaith bellach, yn dilyn gostwng lle mewn swyddfeydd yn ystod y flwyddyn,

ar ein defnydd o ynni, gyda gostyngiad pellach mewn lefelau allyriadau. Ochr yn ochr â hyn gwelwyd gostyngiad mewn costau gan i brisiau ynni fod yn llai amrywiol yn ystod y flwyddyn na'r blynyddoedd blaenorol.

Gostyngodd 'allyriadau Cwmpas 3' o deithio busnes ychydig bach yn ystod y flwyddyn. Mae ein hallyriadau eisoes yn isel ond byddwn yn parhau i chwilio am ffyrdd o'u gostwng ymhellach. Gostyngodd costau'n gymesur â hynny hefyd.

Mae'r tabl ar dudalen 21 yn dangos y gwastraff a gynhyrchwyd, a gostyngodd y ganran rydym yn ei chladdu mewn safleoedd tirlenwi yn ystod y flwyddyn.

Rhoddwyd sylw i leihau'r defnydd o ddŵr yn y swyddfeydd ac mae hyn wedi gostwng ychydig yn ystod y flwyddyn (fel y mae'r tabl ar dudalen 21 yn ei ddangos).

Lle nad oes gwybodaeth ar gael oherwydd amseru adroddiadau taliadau gwasanaeth gan rai landlordiaid rydym wedi defnyddio ffigurau o 2012/13 er mwyn creu darlun llawn o'n cynaladwyedd.

Ein polisi ac arfer talu

Yn unol â'r Canllaw Arferion Talu Gwell, anelwn at dalu ein holl gredydwyr o fewn 30 niwrnod ar ôl derbyn anfoneb, oni bai bod amodau a thelerau eraill wedi'u cyd-drafod fel arall. Yn 2013/14, talwyd 96 y cant (95 y cant yn 2012/13) o'r holl gredydwyr o fewn 30 niwrnod ar ôl i ni dderbyn anfoneb nad yw'n destun anghydfod.

Roedd canran y cyflenwyr a dalwyd o fewn 10 niwrnod o dan her talu'n brydlon y Llywodraeth yn 36 y cant yn ystod 2013/14 (35 y cant 2012/13).

Er hynny, gwellodd ein diwrnodau credydwr cyffredinol (cyfanswm gwerth ein credydwyr ar 31 Mawrth 2014 wedi'i rannu gan gyfanswm y taliadau i gredydwyr yn ystod 2013/14, wedi'i fynegi mewn diwrnodau) i 12 diwrnod (11 diwrnod 2013/14).

Ychwanegedd

Yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol 2006 mae'n ofynnol i holl ddosbarthwyr y Loteri adrodd am eu polisïau a'u harferion ychwanegedd. Mae ychwanegedd yn egwyddor bwysig o'n hariannu. Defnyddiwn y diffiniad a ganlyn:

"Mae arian gan y Loteri'n wahanol i arian gan y Llywodraeth ac yn ychwanegu gwerth. Er nad yw'n disodli gwariant y Trysorlys, lle bo'n briodol mae'n ategu polisïau ac ariannu'r Llywodraeth a rhaglenni eraill."

Roedd yr holl ddyfarniadau a wnaed yn 2013/14 yn cydweddu â'r diffiniad hwn o ychwanegedd.

Yn ogystal â'r diffiniad hwn rydym hefyd yn cymryd y ddarpariaeth a ganlyn ar ychwanegedd a amlinellir yn ein cyfarwyddiadau polisi i ystyriaeth

"YCHWANEGEDD a CHYDWEDDU – dylai datblygu rhaglenni ac ariannu prosiectau gydweddu ag arianwyr a phartïon eraill sy'n gweithio tuag at gyrchnodau'r Gronfa Loteri Fawr, ychwanegu gwerth atynt a bod yn unigryw iddynt."

Adran tri: Ein llywodraethu

Mae adran hon yr adroddiad yn cynnwys:

- **Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu**
- **Datganiad llywodraethu'r Swyddog Cyfrifyddu**
- **Aelodaeth y Bwrdd, pwyllgorau gwlad a'r Uwch Dîm Rheoli**
- **Cofrestr o fuddiannau aelodau**
- **Yr adroddiad tâl cydnabyddiaeth**

Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

O dan Adran 36A Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddfau'r Loteri Genedlaethol 1998 a 2006), mae'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi cyfarwyddo'r Gronfa Loteri Fawr i baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer bob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a amlinellir yng Nghyfarwyddiadau'r Cyfrifon. Paratoir y cyfrifon ar sail croniadau ac mae'n rhaid iddynt ddarparu golwg gwir a theg o sefyllfa'r Gronfa Loteri Fawr ac o'n hincwm, ein gwariant a'n llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Swyddog Cyfrifyddu gydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth ac yn benodol:

- glynu wrth Gyfarwyddiadau'r Cyfrifon a gyhoeddir gan yr Ysgrifennydd Gwladol, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisïau cyfrifyddu addas yn gyson
- llunio barn ac amcangyfrifon ar sail resymol
- datgan p'un a yw safonau cyfrifyddu perthnasol fel y'u hamlinellir yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth wedi'u dilyn, a datgan ac esbonio unrhyw wyriadau materol yn y datganiadau ariannol
- paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes cyfredol.

Mae Swyddog Cyfrifyddu'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wedi dynodi Prif Weithredwr y Gronfa Loteri Fawr fel Swyddog Cyfrifyddu. Mae cyfrifoldebau Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb dros briodoldeb a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, cadw cofnodion priodol a diogelu asedau'r Gronfa Loteri Fawr, wedi'u hamlinellu yn 'Rheoli Arian Cyhoeddus' a gyhoeddir gan Drysorlys EM.

Crëwyd y Gronfa Loteri Fawr gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 2006, a amlinellodd y prif reolau y mae'n gweithredu oddi tanynt. Mae hefyd wedi derbyn swyddogaethau o dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gorff cyhoeddus anadrannol ac yr wyf yn llawn atebol i Senedd y DU am arian y Gronfa Loteri Fawr. Mae gorchmynion penodol sy'n gysylltiedig â'r Loteri Genedlaethol ac arian cyfrifon segur yn cael eu gwneud gan Senedd y DU neu Senedd Yr Alban, ond gweithredir y prif drosolwg o'r Gronfa Loteri Fawr trwy gyfarwyddiadau a gyhoeddir gan weinidogion.

Fel Swyddog Cyfrifyddu, hyd eithaf fy ngwybodaeth, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y Gronfa Loteri Fawr yn ymwybodol ohoni. Rwyf wedi cymryd pob cam perthnasol fel Swyddog Cyfrifyddu i sicrhau fy mod yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol a bod archwilwyr y Gronfa Loteri Fawr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Cyfrifoldebau dirprwyedig

Pryd bynnag y bo'n briodol, mae'r Gronfa Loteri Fawr wedi ceisio defnyddio pwerau dirprwyo a ddarparwyd gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1998. O ganlyniad i hyn, gall partïon eraill fod yn atebol am elfennau penodol o raglenni.

Cynlluniau ar y cyd

Mae'r Gronfa Loteri Fawr wedi cymryd rhan mewn cynlluniau ar y cyd, fel y'u diffinnir gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1998, i ddarparu arian ochr yn ochr â chyrff eraill i gyflawni'r canlyniadau a ddiffinnir gan y Gorchymyn Cynllun ar y Cyd perthnasol. Yn y cynlluniau hyn, mae ein Swyddog Cyfrifyddu'n gyfrifol am sicrhau'r canlynol:

- Defnyddir arian Loteri a ddyrennir gan y Gronfa Loteri Fawr yn unol â'n pwerau cyfreithiol
- defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol arian Loteri a ddyrennir i'r rhaglen gan y Gronfa Loteri Fawr
- bod y systemau a ddefnyddir i weithredu'r rhaglen yn gadarn ac yn addas i'r diben
- cytunir ar y mecanwaith ar gyfer dyrannu costau gweinyddol y rhaglen rhwng y dosbarthwyr Loteri sy'n cymryd rhan.

Yn ogystal â hyn, mae Swyddog Cyfrifyddu'r Gronfa Loteri Fawr hefyd yn gyfrifol am gyflwyno'r systemau a ddefnyddir ar gyfer gweithredu'r rhaglen Arian i Bawb Lloegr, y mae'r Gronfa Loteri Fawr yn ei gweinyddu.

Yn ystod 2013/14 mae'r Gronfa Loteri Fawr wedi cymryd rhan yn y cynllun ar y cyd a ganlyn:

- Parks for People - cynllun a weinyddir gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri ar ran Cronfa Dreftadaeth y Loteri a'r Gronfa Loteri Fawr.

Partneriaid dyfarnu

Rydym wedi defnyddio'r pwerau a ddarperir gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1998 i ddirprwyo'r cynlluniau grant a restrir isod i bartneriaid dyfarnu. Mae'r cytundeb dirprwyo rhyngom ni a'r partneriaid dyfarnu'n amlinellu cyfrifoldeb prif weithredwr y partner dyfarnu i sicrhau bod systemau a roddir ar waith i weinyddu ceisiadau Loteri ac i brosesu a monitro grantiau Loteri yn dderbyniol ac yn addas i'r diben a bod arian y Loteri'n cael ei ddosbarthu'n gywir ac yn briodol.

Cadwaf gyfrifoldeb cyffredinol dros ddiogelu arian cyhoeddus a ddarperir i'r Gronfa Loteri Fawr ac am sicrhau bod partneriaid dyfarnu'n gweithredu'n unol â'n telerau cytunedig a'r cyfarwyddiadau ariannol a pholisi a ddarparwyd i mi.

Ein partneriaid dyfarnu:

- fel rhan o'r rhaglen Changing Spaces:
  - Cymdeithas Frenhinol Ymddiriedolaethau Bywyd Gwyllt – Bwyd Lleol
  - Building Research Establishment Ltd
  - Ymddiriedolaeth Groundwork
  - Natural England
  - Mind
- Fel rhan o'n canlyniadau People Powered Change:
  - Y Sefydliad Entrepreneuriaid Cymdeithasol
- fel rhan o'r rhaglen Buddsoddiad Cymdeithasol:
  - Ysgol Entrepreneuriaid Cymdeithasol
- fel rhan o'r rhaglen Space and Places:
  - Sefydliad Cymunedol Gogledd Iwerddon
- fel rhan o'r rhaglen Cymunedau Rhyngwladol:
  - Basic Needs

Dawn Austwick
Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu
10 Gorffennaf 2014

Adran tri: Ein llywodraethu

Y datganiad llywodraethu

Fel Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu, fi sy'n gyfrifol am y datganiad llywodraethu hwn. Mae gennyf gyfrifoldeb dros gynnal system gadarn o reolaeth fewnol sy'n cefnogi cyflawniad polisïau, nodau ac amcanion y Gronfa Loteri Fawr tra'n diogelu arian ac asedau cyhoeddus yr wyf yn gyfrifol amdanynt.

Cefais fy mhenodi i'r swydd hon yn effeithiol o 1 Hydref 2013. Rwyf wedi dod o hyd i wybodaeth gan y Prif Weithredwr gweithredol, Ceri Doyle, ar gyfer y chwe mis o'r flwyddyn cyn i mi gael fy mhenodi. Rwyf wedi ystyried adroddiad sicrwydd blynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol. Mae'r datganiad hwn yn amlinellu sut yr wyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldeb i reoli a rheoleiddio adnoddau'r Gronfa Loteri Fawr yn ystod y flwyddyn. Ei nod yw rhoi dealltwriaeth glir o'r ffordd y mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gweithio ac yn cael ei rheoli, ac mae'n esbonio'r prif risgiau sy'n ei hwynebu a pha mor dda y mae'r rhain yn cael eu rheoli.

Atebolrwydd y Gronfa Loteri Fawr i Senedd y DU, y cyrff deddfwriaethol a llywodraethau datganoledig

Mae'r Gronfa'n gweithredu ar draws y DU ac fe'i chrëwyd gan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 2006, sy'n amlinellu'r rheolau pennaf sy'n sail i'w gweithrediad. Mae hefyd wedi derbyn swyddogaethau o dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gorff cyhoeddus anadrannol ac yr wyf yn llawn atebol i Senedd y DU am ein harian. Mae gorchmynion penodol sy'n gysylltiedig ag arian y Loteri ac arian cyfrifon segur yn cael eu gwneud gan Senedd y DU neu Senedd Yr Alban, ond gweithredir y prif drosolwg o'r Gronfa Loteri Fawr trwy gyfarwyddiadau a gyhoeddir gan weinidogion.

Mae'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn atebol am Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol, ac felly yn cyhoeddi cyfarwyddiadau ariannol a chyfrifon i'r Gronfa Loteri Fawr mewn perthynas â'i swyddogaethau o dan Ddeddfau'r Loteri Genedlaethol. Am resymau cyfreithiol mae'r Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet yn cyhoeddi cyfarwyddiadau tebyg yn gysylltiedig ag arian cyfrifon segur. Mae'r cyfarwyddiadau hyn yn rheoleiddio systemau a phrosesau'r Gronfa Loteri Fawr.

Adran noddi polisi'r Gronfa Loteri Fawr yw Swyddfa'r Cabinet. Mae'r Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet yn cyhoeddi cyfarwyddiadau polisi y mae'n rhaid i'r Gronfa Loteri Fawr eu cymryd i ystyriaeth wrth ddosbarthu arian sy'n berthnasol yn gyffredinol i holl ariannu'r DU ac yn benodol i Loegr. Mae'r gweinyddiaethau datganoledig yng Nghymru, Yr Alban a Gogledd Iwerddon yn cyhoeddi cyfarwyddiadau polisi sy'n gysylltiedig â'r arian sy'n cael ei ddosbarthu yn y gwledydd hynny. Mae'r cyfarwyddiadau sy'n berthnasol yn ystod y flwyddyn wedi'u cynnwys yn Adran pump yr adroddiad hwn.

O fewn fframwaith y cyfarwyddiadau hyn mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gwneud penderfyniadau annibynnol ar ba raglenni y dylem eu rhedeg a pha grantiau y dylem eu gwneud.

Llywodraethu anweithredol

Mae'r Gronfa Loteri Fawr wedi'i llywodraethu gan Fwrdd sy'n cynnwys y Cadeirydd, pedwar cadeirydd y pwyllgorau gwlad a hyd at saith aelod arall. Mae'r Bwrdd wedi penodi un o'i aelodau fel Is-gadeirydd. Mae gan bob gwlad bwyllgor sy'n gyfrifol am y rhaglenni ariannu yn eu gwlad; mae'r Bwrdd wedi penodi pwyllgor ar gyfer ariannu DU gyfan hefyd. Mae'r Bwrdd yn pennu fframwaith strategol y Gronfa Loteri Fawr, ac mae gan y pwyllgorau awdurdod dirprwyedig i bennu'r rhaglenni yn eu gwledydd, yn amodol ar y fframwaith strategol hwn a'r cyfarwyddiadau polisi ar gyfer eu gwlad nhw. Maent hefyd yn gwneud penderfyniadau am grantiau, neu'n cytuno ar y trefniadau dirprwyedig ar gyfer gwneud nhw o fewn y rhaglenni hyn.

Mae'r Bwrdd wedi penodi Pwyllgor Archwilio a Risg i'w gynghori ar faterion adrodd ariannol, archwilio a sicrwydd a rheoli risg. Mae'n cynnwys aelod allanol ac un aelod pwyllgor gwlad sydd ag arbenigedd mewn materion archwilio a chyfrifyddu. Mae hefyd wedi penodi Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth i ddelio gyda'r materion a amlinellir yn yr adroddiad tâl cydnabyddiaeth. Mae'r Bwrdd, y Pwyllgor Archwilio a Risg a'r Pwyllgorau Gwlad yn cwrdd o leiaf bob tri mis, gydag chyfarfodydd ychwanegol fel y bo angen. Mae'r Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth yn cwrdd bob blwyddyn fel arfer.

Mae'r Bwrdd yn derbyn cofnodion gan ei holl bwyllgorau. Yn ogystal â hyn, o bryd i'w gilydd mae'n derbyn adroddiadau llawnach am y strategaethau a rhaglenni ym mhob portffolio gwlad er mwyn iddo sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r fframwaith strategol a bod dysgu'n cael ei rannu. Mae Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Risg yn adrodd i bob cyfarfod o'r Bwrdd ar unrhyw faterion y mae'r Pwyllgor yn tybio y mae angen eu dwyn at eu sylw, ac i ddarparu sicrwydd i'r Bwrdd. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg hefyd yn darparu adroddiad llawn i'r Bwrdd ar ei waith unwaith y flwyddyn.

Mae aelodaeth o'r holl bwyllgorau a phresenoldeb ynddynt wedi'u hamlinellu yn y tabl ar ddiwedd yr adroddiad hwn.

Mae holl aelodau'r Bwrdd wedi'u penodi gan y Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet. Mae aelodau pwyllgorau gwlad wedi'u penodi gan y Gronfa. Mae'r Gweinyddiaethau Datganoledig yn cymryd rhan yn llawn yn y penodiadau sy'n gysylltiedig â'u gwledydd. Mae'r holl aelodau Bwrdd a Phwyllgor yn cael eu penodi yn sgil proses hysbysebu a dethol agored.

Rheolaeth weithredol

Rwy'n arwain rheolaeth weithredol y Gronfa gyda chefnogaeth gan Uwch Dîm Rheoli (UDRh) sydd â saith aelod gan gynnwys fy hun ar hyn o bryd, ond yr oedd ganddo naw aelod yn ystod y flwyddyn. Mae'r UDRh yn cwrdd bob wythnos gyda chyfarfod ffurfiol bob mis. Yn ogystal â hyn rydym yn dod ag uwch reolwyr ynghyd o bob rhan o'r mudiad dwywaith y flwyddyn i adolygu cynnydd. Mae'r UDRh yn ystyried materion polisi, strategol a gweithredol allweddol, yn darparu cyngor i'r Bwrdd ar faterion sy'n gofyn am ei gymeradwyaeth ac yn goruchwylio perfformiad a rheoli risgiau'r Gronfa Loteri Fawr yn gyffredinol.

Mae ein system rheoli, ynghyd â goruchwyliaeth gan dîm rheoli profiadol, wedi'i dylunio i reoli risg hyd at lefel resymol. Ni all waredu pob risg o fethiant er mwyn cyflawni ein strategaeth a'n hamcanion ac felly ni all ond ddarparu sicrwydd rhesymol yn hytrach nag absoliwt o effeithiolrwydd. O ystyried yr anawsterau a wynebwyd eleni, wedi'u cychwyn yn bennaf gan y System Rheoli Ariannu, bydd angen ystyried p'un a ellir mireinio ein systemau risg a rheoli ai beidio a sut y dylid gwneud hyn. Gellir dod o hyd i fanylion pellach y materion hyn a chamau yr wyf wedi'u cymryd i ymdrin â'r mater hwn yng ngweddill y datganiad hwn.

Mae aelodau'r UDRh a'u meysydd cyfrifoldeb wedi'u hamlinellu yn adran nesaf yr Adroddiad hwn. Ers fy mhenodiad rwyf wedi rhoi nifer o newidiadau ar waith, gan gynnwys cyfuno dau o'r cyfarwyddiaethau o dan swydd Pennaeth Staff newydd, ond ni ddaeth y rhain i rym yn ystod y flwyddyn 2013/14.

Mae strwythurau rheoli gweithredol priodol ar draws y mudiad i oruchwylio gweithgareddau craidd a'r prosiectau a rhaglenni sy'n cael eu gweithredu ar draws y Gronfa. Yn ystod y flwyddyn ymwelais â naw o swyddfeydd y Gronfa Loteri Fawr i gwrdd â staff a rheolwyr i gywain eu barn am y Gronfa, mynychu cyfarfodydd pwyllgorau gwlad, cwrdd â budd-ddeiliaid a gwrando ar eu syniadau. Yn ogystal â hyn rwyf wedi cwrdd â swyddogion DCMS, Swyddfa'r Cabinet, Gweinyddiaethau'r Alban a Gogledd Iwerddon a mynychu Fforwm y Dosbarthwyr Loteri.

Y System Rheoli Ariannu newydd (FMS)

Y mater llywodraethu mwyaf arwyddocaol o bell ffordd a effeithiodd ar y Gronfa Loteri Fawr eleni oedd rhoi ein System Rheoli Ariannu newydd (FMS) ar waith. Mae'r gwaith o ddatblygu'r FMS wedi bod yn mynd yn ei flaen ers nifer o flynyddoedd, fel rhan o Raglen Ailbeiriannu Prosesau Busnes (BPR) ehangach. Ar ôl oedi a chynnydd sylweddol mewn cost, gwnaed penderfyniad i symud ymlaen i fynd yn fyw yn fewnol (IGL) ym mis Medi 2013. Er gwaetha'r trefniadau llywodraethu a rheoli risg a roddwyd ar waith i ddarparu sicrwydd, roedd perfformiad y system ar ôl IGL yn hynod o siomedig. Cafodd staff y system newydd yn anodd ac yn feichus o ran amser i'w defnyddio, a phrofwyd anawsterau gweithredol sylweddol.

Mae gweithrediad llawn y FMS wedi bod yn destun oedi, ond oherwydd llawer iawn o ymdrech ar ran staff gweithredol a thechnegol, bu'n bosib i'r Gronfa barhau i wneud dyfarniadau a thaliadau ar lefel sy'n agos i'r un arferol, er gyda rhywfaint o oedi. Gan hynny, nid yw buddion ariannol ac anariannol y FMS wedi'u cyflwyno, ac er y bydd rhai buddion yn cael eu gwireddu ar ôl i'r system gael ei rhoi ar waith yn llawn, maent yn debygol o fod yn llai na'r rhai y cynlluniwyd ar eu cyfer yn wreiddiol.

O ystyried yr anawsterau a brofwyd, gwnaethom ganslo'r cynllun i symud ymlaen at fynd yn fyw yn allanol (EGL). Mae'r porth cwsmeriaid, yr ystyriwyd ei fod yn anfoddhaol, wedi cael ei ddileu.

Adran tri: Ein llywodraethu

Camau a gymerwyd i reoli cyflwyniad y FMS

Yn fuan ar ôl cael fy mhenodi, ymgymerais â rôl Uwch Berchennog Cyfrifol (UBC) y rhaglen FMS yn bersonol a gofynnais i'r UBC ar y pryd a Bwrdd y Rhaglen gamu o'r neilltu er mwyn i mi a'r UDRh ymgymryd â pherchnogaeth ffurfiol ar y rhaglen. Newidiais y trefniadau rheoli prosiect ar y pryd gyda dau gorff newydd, y Grŵp Busnes a'r Grŵp Technegol, wedi'u harwain gan uwch reolwyr ac yn adrodd yn uniongyrchol i mi. Mae goruchwyliaeth anweithredol wedi parhau i gael ei gweithredu gan is-grŵp o Fwrdd y DU. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg wedi cael eu hysbysu'n barhaus am y sefyllfa.

Ffocws ein gweithgareddau ers hynny yw cwblhau'r trosglwyddiad i'r system newydd.

Rydym yn disgwyl i'r rhaglen gael ei dod i ben yn gynnar yn hydref 2014, gyda gweithrediad a datblygiad pellach y system yn cael ei drosglwyddo i fusnes arferol.

O ystyried yr her o roi'r system ar waith, mae'r Pwyllgor Archwilio a Risg, ar gais Cadeirydd y Bwrdd, wedi comisiynu adolygiad o'r rhaglen FMS. Penodwyd Roy Davies, cyn-bartner gyda PwC Consulting, i gyflawni'r adolygiad ac mae'n disgwyl adrodd erbyn Gorffennaf 2014. Mae'n glir bod y systemau llywodraethu, gwneud penderfyniadau, rheoli risg a chyflwyno prosiect yn y Gronfa, y tybiwyd eu bod yn foddhaol, wedi methu â darparu sicrwydd digonol mewn perthynas â'r rhaglen. Gan hynny bydd angen i nifer o'r meysydd yr adroddir arnynt isod gael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn addas i'r diben ac yn effeithiol.

Risgiau sy'n gysylltiedig â'r FMS

Mae'r gofrestr risgiau corfforaethol gyfredol yn cynnwys pump risg sy'n ymwneud yn benodol ag FMS, ac mae'r holl risgiau hyn yn cael eu rheoli'n weithredol gan yr UDRh a gennyf i:

- Anfoddhad staff sy'n codi o oedi wrth sefydlogi'r FMS ac arbedion ar gostau gweithredol yn dylanwadu ar ein gallu i gyflwyno targedau perfformiad.
- Anfoddhad budd-ddeiliaid yn codi o oedi wrth sefydlogi'r FMS.
- Mae'r prosiect yn methu â chyflwyno ei ganlyniadau cynlluniedig (buddion) gan ddylanwadu ar foddhad cwsmeriaid, staff a budd-ddeiliaid
- Anfoddhad cwsmeriaid sy'n codi o oedi mewn sefydlogi'r FMS ac arbedion ar gostau gweithredol.
- Oedi mewn sefydlogi gan arwain at analluI i lansio rhaglenni newydd.

Risg o ran y targed costau gweithredu

Mae'r Gronfa Loteri Fawr wedi ymrwymo i gyflawni targed costau gweithredu o 5 y cant erbyn y flwyddyn ariannol 2014/15. I wneud hyn datblygwyd rhaglen ailstrwythuro ar draws y Gronfa. Rhoddwyd llawer o'r rhaglen ar waith mewn ffordd amserol. Er hynny ni chyflawnwyd hyn yn unol â'r amserlen yn Lloegr o ganlyniad i raglen ailstrwythuro ar wahân. Gan y byddai'r methiant hwn wedi peri risg i allu'r Gronfa i gwrdd â'i tharged fel y cynlluniwyd, gofynnais i Gyfarwyddiaeth Lloegr gychwyn ar gynllun arbed costau, i'w gyflawni erbyn 31 Mawrth. Mae hyn wedi'i gyflawni'n briodol ac rydym wedi symud i fodel gweithredu 5 y cant gyda'r flwyddyn ariannol newydd.

Mae cynlluniau wrth gefn ar gyfer arbedion cost pellach os yw'n ymddangos na fyddwn yn cwrdd â'r targed, ond mae'r risg yn parhau gyda gradd goch.

Risgiau eraill a wynebir gan y Gronfa Loteri Fawr

Yn ogystal â'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r FMS ac i'r targed costau gweithredu, sydd wedi'u trafod uchod, ar hyn o bryd mae pump risg bellach o fewn y gofrestr risgiau corfforaethol.

- Mae methu â rheoli ymrwymiadau a thaliadau grant yn arwain at falans NLDF sy'n uwch na'r hyn y cynlluniwyd ar ei gyfer.
- Mae budd-ddeiliaid yn colli hyder yn y Gronfa
- Mae trefniadau llywodraethu corfforaethol yn cael eu pennu'n anaddas gan graffu allanol
- Methu â sicrhau cydymffurfio â gofynion rheoleiddio a gofynion tebyg
- Digwyddiadau diriaethol nas rhagwelwyd megis methiant systemau
- Methu ag atal twyll mewnol neu allanol sylweddol.

Rwyf wedi fy modloni bod gan y risg rheoli dyfarniadau a thaliadau grant fesurau rheoli effeithiol yn weithredol ac maent o fewn goddefiant derbyniol. Mae ein trefniadau adrodd ariannol wedi sicrhau bod unrhyw wyriad o'r cynllun yn cael ei adnabod yn gyflym a bod

camau'n cael eu cymryd. Roedd y gwyriad o'r cynllun eleni o ganlyniad i newid mewn amseru a ystyriwyd, er budd ymgeiswyr am grantiau, nid methiant rheoli.

Mae'r holl risgiau strategol yn cydnabod yr effaith bosib ar enw da os byddant yn digwydd ac yn cynnwys mesurau rheoli a mesurau wrth gefn i reoli hyn. Ar wahân i'r risgiau sy'n deillio o roi FMS ar waith, rwyf wedi fy modloni bod y risgiau hyn yn cael eu rheoli'n briodol. Rhoddir sylw agos i'r agweddau hyn ar ein gweithrediadau, a gwneir ymdrechion sylweddol i ddod o hyd i adborth gan ein holl gwsmeriaid a budd-ddeiliaid i helpu gwella ein perfformiad.

Wrth i ni ddatblygu ein fframwaith strategol newydd rwy'n disgwyl i ni adolygu ein cofrestr risgiau strategol er mwyn iddi gysylltu'n agos â'n nodau ac uchelgeisiau corfforaethol.

Ar wahân i dwyll, mae'r risgiau eraill yn gyffredin ym mhob mudiad arall o gymhlethdod tebyg. Nid yw unrhyw faterion sylweddol wedi codi yn y meysydd hyn, ac mae gan y Gronfa Loteri Fawr systemau effeithiol a chynlluniau wrth gefn yr wyf yn fodlon eu bod yn rheoli'r risgiau hyn yn foddhaol.

Risg o dwyll

Mae'n anochel bod y Gronfa Loteri Fawr yn wynebu'r risg o dwyll. Daw'r risg fwyaf o dwyll o ymosodiadau troseddol cydlynol ar ein system grantiau bach. Mae gennym dîm ymchwiliadau sy'n cefnogi ein staff ariannu wrth gyflawni asesiadau risg, ac yn prosesu pob achos o dwyll a ddrwgdybir neu ddrygioni bwriadol arall. Mae'r mesurau rheoli twyll eraill yn cynnwys: polisi clir ar dwyll; polisi datgelu camarfer ynghyd â ffordd i'r cyhoedd gyfeirio pryderon yn uniongyrchol i'n tîm ymholiadau; trefniadau adrodd clir ar gyfer twyll a ddrwgdybir, gyda thwyll materol yn cael ei adrodd i mi, y Pwyllgor Archwilio a Risg a DCMS; a chydweithio agos gyda'r Heddlu, y Comisiwn Elusennau ac asiantaethau eraill. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn ymwneud yn agos â mentrau gwrth-dwyll traws-lywodraethol. Mae nifer a gwerth yr anghysondebau amheus yn cael ei fonitro ym mhob cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Risg.

Er y bydd rhoi'r FMS ar waith yn cyflwyno heriau newydd o ran twyll wrth i geisiadau a rheoli grantiau symud ar-lein, mae wedi cynnig cyfleoedd newydd i ddefnyddio technoleg fwy soffistigedig i fynd i'r afael ag ef. Cydnabyddwn hefyd fod gan ein staff ariannu rôl bwysig i'w chwarae mewn rheoli twyll. Mae adolygiad o'r mesurau rheoli sy'n cael eu cymhwyso i'n rhaglenni grantiau bach trwy'r FMS yn cael ei gynnal ar hyn o bryd i sicrhau bod unrhyw fesurau rheoli a allai fod wedi'u cynnwys yn y system yn cael eu dileu, tra'n cadw sicrwydd digonol bod twyll systematig yn cael ei wneud yn anodd iawn.

Rheoli risgiau a sicrwydd

Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gweithredu system gynhwysfawr o reoli risgiau, gyda chofrestr risgiau corfforaethol yn cael ei hadolygu bob tri mis gan yr UDRh a'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae Cadeirydd y Pwyllgor yn adrodd i bob cyfarfod o'r Bwrdd ar unrhyw fater y mae angen ei ddwyn at eu sylw. Yn unol â chyngor gan y Pwyllgor Archwilio a Risg, mae'r Bwrdd wedi cytuno ar lefelau goddefiant risg y Gronfa Loteri Fawr. Mae'r rhain wedi cael eu datblygu'n ofalus i adlewyrchu'r lefelau gwahanol o oddefiant sy'n dderbyniol ar gyfer risgiau gwahanol. Mater allweddol ar gyfer y Gronfa yw cydnabod bod ein nod o helpu cymunedau a'r bobl mewn angen mwyaf weithiau'n gofyn i ni ariannu o fewn amgylchiadau heriol ac i risgiau gael eu cymryd mewn perthynas â llwyddiant rhai prosiectau. Mae hyn yn gofyn i'n staff ariannu ffurfio barn yn ofalus. Mae'r Bwrdd ei hun yn adolygu'r gofrestr risgiau bob blwyddyn o leiaf i sicrhau nad oes unrhyw hepgorion materol.

Mae cofrestrau risgiau tebyg yn cael eu cadw ar lefel cyfarwyddiaethau ac adrannau ac ar gyfer pob prosiect a rhaglen, ac maent yn cael eu hadolygu ar lefel uwch bob tri mis. Mae system mewn lle ar gyfer esgoli materion risg sylweddol i'r UDRh. Mae'r system hon yn cael ei hadolygu yng ngoleuni'r heriau a brofwyd wrth roi'r FMS newydd ar waith.

Mae rhaglen o waith archwilio mewnol yn cael ei pharatoi bob blwyddyn gan y Pennaeth Archwilio Mewnol (sy'n adrodd yn uniongyrchol i mi) a'i chytuno gyda'r UDRh a'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Dylunnir y rhaglen hon i roi sicrhad bod mesurau rheoli priodol wedi cael eu dylunio a'u bod yn gweithredu'n gywir mewn perthynas â'r holl risgiau sylweddol y mae'r Gronfa Loteri Fawr yn eu hwynebu.

Mae canfyddiadau'r adroddiadau, yn enwedig unrhyw rai nad ydynt yn rhoi sicrhad neu sy'n rhoi sicrhad cyfyngedig, yn cael eu hystyried gennyf i, y rheolwyr perthnasol a'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Mae camau

gweithredu'n cael eu cytuno gan reolwyr wrth ymateb i bob argymhelliad a wneir, ac adroddir am gynnydd yn erbyn y rhain i bob cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio a Risg. Y camau ychwanegol a gymerwyd yn ystod 2013-14 oedd i'r UDRh ystyried adroddiad ar gynnydd archwilio gan y Pennaeth Archwilio Mewnol bob chwarter, ac i ystyried ei adroddiad sicrwydd drafft, y mae'r ddau ohonynt yn rhoi trosolwg mwy clir i'r UDRh yn gyffredinol o gynnydd wrth ymdrin ag unrhyw wendidau rheoleiddio, ac yn eu galluogi i gyfrannu'n fwy effeithiol at gytuno ar gynnwys y blaengynllun o waith archwilio.

Mae nifer y camau gweithredu sy'n weddill ar ôl eu dyddiad gweithredu cytunedig yn wybodaeth reoli allweddol gyda tharged o sero. Roedd un argymhelliad gyda cham gweithredu hwyr ar 31 Mawrth 2014, ond roedd hyn yn gysylltiedig â mater gweinyddol isel ei flaenoriaeth.

Cyflawnir archwiliad allanol o'r Adroddiad Blynyddol hwn a'r Cyfrifon hyn gan y Swyddfa Archwilio Genedlaethol. Ymdrinnir â chanfyddiadau ac argymhellion sy'n deillio o'r archwiliad allanol yn yr un modd â'r rhai o archwilio mewnol ac maent yn cael eu hystyried yn llawn gan y Pwyllgor Archwilio a Risg. Mewn rhai meysydd arbenigol (er enghraifft cydymffurfio ag iechyd a diogelwch) deuir o hyd i sicrwydd pellach ar ffurf adroddiadau gan ymgynghorwyr proffesiynol a chymwysedig eraill.

Mae pob cyfarwyddwr wedi darparu datganiad sicrwydd ar fy nghyfer ar y meysydd y maent yn gyfrifol amdanynt, a chan alw ar y rhain a chanlyniadau adolygiadau archwilio mewnol, mae'r pennaeth archwilio mewnol wedi darparu adroddiad sicrwydd blynyddol ar fy nghyfer.

O ganlyniad i'r problemau mewn perthynas â'r prosiect FMS a ddisgrifiwyd eisoes ac effaith hyn ar fusnes craidd y Gronfa, darparodd adroddiad sicrwydd blynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol sicrwydd cyfyngedig ynghylch dyluniad digonolrwydd ac effeithiolrwydd system rheoli mewnol y Gronfa. Er hynny, mae'r adroddiad yn nodi'r cynnydd sy'n cael ei wneud gan uwch reolwyr tuag at fframwaith rheoli mwy effeithiol. Cytunaf â'r farn hon.

Materion rheoli sylweddol eraill yn ystod y flwyddyn

Yn ystod y flwyddyn cyflawnwyd un ar ddeg o adolygiadau archwilio mewnol. Rhoddodd dau o'r rhain sicrwydd cyfyngedig ac mae rheolwyr wedi cymryd camau i ymdrin â'r gwendidau a nodwyd yn ystod yr adolygiadau hyn. Anelwyd y mwyafrif o argymhellion Archwilio Mewnol at wella effeithiolrwydd mesurau rheoli ac roeddent yn ymateb i wendidau rheoli na ystyriwyd bod ganddynt effaith sylweddol ar gyflawni amcanion y maes sy'n destun adolygiad, neu ar enw da'r Gronfa. Cododd hanner o'r rhain yn ystod yr adolygiadau sy'n gysylltiedig â FMS a chymerwyd camau arnynt ar unwaith. Mae rheolwyr wedi cytuno ar gamau gweithredu priodol i ymdrin â'r gwendidau sy'n weddill.

Effeithiolrwydd llywodraethu anweithredol ac adolygiad ohono

Datblygwyd y trefniadau llywodraethu cyfredol yn dilyn adolygiad annibynnol yn 2010. Fe'u dyluniwyd i alluogi'r Bwrdd i ganolbwyntio'n fwy effeithiol ar reolaeth strategol y mudiad. Mae materion rhaglenni ariannu o fewn paramedrau strategol a bennir gan y Bwrdd wedi'u datganoli'n llawn i'r pump pwyllgor portffolio. Mae llywodraethu anweithredol wedi cael ei adolygu ymhellach yn 2014 fel rhan o Adolygiad Teirblwydd y Gronfa gan Swyddfa'r Cabinet, sydd ar gael yn: www.gov.uk/government/publications/big-lottery-fund-triennial-review-2014

Mae'r Bwrdd wedi ymwneud â'r holl heriau strategol, gweithredol ac ariannol sy'n wynebu'r Gronfa Loteri Fawr ac yn cymryd rhan wrth dracio cynnydd yn erbyn y fframwaith strategol cyfredol yn ogystal â datblygu'r un nesaf. Mae'n fodlon ei fod yn derbyn digon o wybodaeth gywir i fod yn hyderus am effeithiolrwydd y rhaglenni ariannu ac am berfformiad ariannol a gweithredol y busnes. Mae'r systemau sy'n darparu'r wybodaeth hon wedi'u sicrhau trwy gael eu cynnwys yn y rhaglen archwilio mewnol. O ystyried yr anawsterau a ddisgrifiwyd gyda'r System Rheoli Ariannu newydd, bydd barn y Bwrdd o briodoldeb y broses yn hyn o beth yn cael ei chyfeirio gan yr adolygiad y mae wedi'i gomisiynu o'r rhaglen FMS.

Mae'r Gronfa'n cymhwyso arweiniad Swyddfa'r Cabinet "The Principles of Good Governance in Executive NDPBs", sydd gyfwerth â "The Corporate Governance Code for Central Government Departments" ar gyfer Cyrff Cyhoeddus Anadrannol. Rwyf wedi fy modloni bod egwyddorion y Côd, ynghyd â ffynonellau arweiniad eraill ar arfer da mewn llywodraethu corfforaethol wedi'u hadlewyrchu'n llawn mewn trefniadau llywodraethu'r Gronfa Loteri Fawr.

Cynllunio corfforaethol a rheoli perfformiad

Mae gan y Gronfa Loteri Fawr system o gynllunio corfforaethol sydd wedi'i ddylunio i adnabod blaenoriaethau a chynlluniau corfforaethol ym mhob cyfnod er mwyn cyflwyno'r strategaeth a gymeradwyir gan y Bwrdd. Mae cynlluniau cyfarwyddiaeth ac adrannol yn cael eu datblygu ar draws y Gronfa Loteri Fawr ac yn bwydo i mewn i amcanion personol staff.

Mae'r cynlluniau corfforaethol yn adnabod dangosyddion perfformiad allweddol (DPA) a gwybodaeth rheoli allweddol (GRhA). Mae'r rhain yn cael eu monitro ac adroddir amdanynt i'r UDRh ac i'r Bwrdd yn rheolaidd, gyda chamau cywiro'n cael eu cymryd pryd bynnag y bo angen. Rhoddir gwybodaeth ariannol a pherfformiad helaeth i'r UDRh bob mis ac i staff anweithredol bob tri mis.

Methwyd pum targed DPA yn faterol yn ystod 2013/14 - mae pedwar o'r rhain yn gysylltiedig â'r rhaglen BPR. Roedd y pumed yn ymwneud ag arian a ddyfernir sy'n sylweddol is na'r swm yn y gyllideb. Roedd hyn yn ymwneud yn bennaf â'r penderfyniad i ohirio dyfarniadau ar ddwy raglen strategol tan 2014/15, yn hytrach nag unrhyw fethiant gweithredol. Y ddwy raglen hon oedd A Better Start (£150 miliwn) ac Ageing Better (£121 miliwn).

Mae'r systemau cynllunio corfforaethol a rheoli perfformiad wedi'u sicrhau trwy gael eu cynnwys o fewn y rhaglen archwilio fewnol. Cyflawnwyd adolygiad o'r mesurau rheoli dros y systemau adrodd DPA a GRhA yn ystod 2012-13: argymhellodd rhai gwelliannau, ond darparodd sicrwydd cymedrol mewn perthynas â'r rheoliadau. Fodd bynnag, rwyf wedi cychwyn nifer o welliannau i'r trefniadau cynllunio corfforaethol i gryfhau'r berthynas rhwng ein cenhadaeth a fframwaith strategol a'n cynllunio corfforaethol. Bydd y rhain yn cael eu datblygu yn ystod 2014/15.

Ariannu trydydd parti

Ym mis Hydref 2011 cymeradwyodd y Bwrdd strategaeth trydydd parti'r Gronfa Loteri Fawr a ffocysodd ein gweithgareddau ac a bennodd ein hymagwedd, ynghyd â chyrchnodau cyflwyno ar gyfer y tymor byr, canolig a hir. Yn ein strategaeth amlinellwn sut rydym yn darparu ein profiad, ein systemau a'n dysgu i eraill eu defnyddio ac yn ychwanegu gwerth ble bynnag y gallwn. Mae'r Bwrdd yn ymwneud yn weithredol â phenderfyniadau am ba waith trydydd parti y mae'n briodol i'r Gronfa Loteri Fawr ymgymryd ag ef, yn unol â'r strategaeth honno. Rydym yn cymhwyso risgiau a chyfundrefn reoli i bob cyfle yn unol â'r dasg a bennir gan y cleient, gan sicrhau nad oes unrhyw risg y bydd arian Loteri'n cael ei roi mewn perygl neu y bydd gwaith nad yw'n ymwneud â'r Loteri'n cael ei groes-gymorthdalu. Rydym yn adolygu gweithgareddau a chyfleoedd yn rheolaidd i adnabod dysgu yn sgil cyflwyno gweithgareddau trydydd parti.

Trefniadau dirprwyedig ac ymddiriedolaeth

Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn dirprwyo rhai o'i swyddogaethau i fudiadau eraill fel yr esbonnir yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu. Cyflawnir gwaith diwydrwydd dyladwy ar lywodraethu a systemau partneriaid dyfarnu arfaethedig cyn dyfarnu ariannu. Mae'r trefniadau'n cael eu rheoli'n weithredol ac mae trefniadau archwilio mewnol ac allanol priodol yn cael eu cymhwyso hefyd.

Mae'r Gronfa hefyd yn gwneud dyfarniadau i ymddiriedolaethau ar ffurf gwaddolion, sy'n cael eu creu'n benodol fel arfer at ddibenion y dyfarniad. Yn ogystal â sicrhau diwydrwydd dyladwy tebyg cyn y dyfarniad, mae'r Gronfa yn penodi amddiffynnydd annibynnol sydd â phwerau i sicrhau bod y gwaddol yn cael ei gymhwyso'n briodol yn unol â bwriad y Gronfa.

Colli data

Rydym yn trin ein rhwymedigaethau diogelu gwybodaeth fel mater o'r bwys pennaf ac, o dan weithdrefnau craffu a chynghori'r Pwyllgor Archwilio a Risg, aseswn ddigonolrwydd ein mesurau diogelu gwybodaeth yn rheolaidd.

Ni chafwyd unrhyw golledion data personol y gellir adrodd amdanynt yn ystod 2013/14.

Asesiad cyffredinol o lywodraethu a rheoli mewnol

Yn fy marn i, mae systemau llywodraethu a rheoli mewnol y Gronfa Loteri Fawr yn ddigon i'm galluogi fi i sicrhau cydymffurfiad y Gronfa Loteri Fawr â Deddfau'r Loteri Genedlaethol, y Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur a'r cyfarwyddiadau polisi, ariannol a chyfrifon a gyhoeddir oddi tanynt.

Dawn Austwick

Swyddog Cyfrifyddu a Phrif Swyddog Gweithredol
10 Gorffennaf 2014

Adran tri: Ein llywodraethu

Yr Uwch Dîm Rheoli

Dawn Austwick (Penodwyd ar 1 Hydref 2013)
Prif Weithredwr

Robert Atkins
Dirprwy Gyfarwyddwr, Strategaeth a Pherfformiad

Mark Cooke
Cyfarwyddwr, Gwasanaethau Ariannol a Chorfforaethol

Ceri Doyle
Cyfarwyddwr, Strategaeth, Perfformiad a Dysgu
Prif Weithredwr Gweithredol (o 1 Mehefin 2013 i 1 Hydref 2013)

Dharmendra Kanani
Cyfarwyddwr, Lloegr

Jackie Kileen
Cyfarwyddwr, Yr Alban

Joanne McDowell
Cyfarwyddwr, Gogledd Iwerddon

Linda Quinn
Cyfarwyddwr Cyfathrebu a Marchnata

John Rose
Cyfarwyddwr, Cymru

Aelodaeth Bwrdd a phwyllgorau, presenoldeb mewn cyfarfodydd a thâl cydnabyddiaeth yn ystod y flwyddyn

Enw Aelodau Bwrdd DU	Rôl	Presenoldeb 2013/14	Tâl cydnabyddiaeth 2013/14 £	Tâl cydnabyddiaeth 2012/13 £
Peter Ainsworth	Cadeirydd, Bwrdd DU	5/5	28,800	28,800
	Cadeirydd, Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth	1/1	–	–
	Cadeirydd, Pwyllgor Ariannu DU	5/5	–	–
Anna Southall OBE	Is-gadeirydd, Bwrdd DU	5/5	13,080	13,100
	Aelod, Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth	1/1	–	–
	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg	3/4	–	–
	Aelod, Pwyllgor Ariannu DU	5/5	–	–
Astrid Bonfield	Aelod, Bwrdd DU	3/5	7,848	2,600
	Aelod, Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth	1/1	–	–
	Aelod, Pwyllgor Ariannu DU	5/5	–	–
Tony Burton CBE	Aelod, Bwrdd DU	5/5	18,312	6,100
	Cadeirydd, Pwyllgor Archwilio a Risgiau	4/4	–	–
John Gartside OBE	Aelod Bwrdd DU (tan 30 Tachwedd 2012)	–	–	6,400
Frank Hewitt CBE	Cadeirydd, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	6/6	24,000	24,942
	Aelod, Bwrdd DU	5/5	–	–
	Aelod, Pwyllgor Ariannu DU	4/5	–	–
Maureen McGinn	Cadeirydd, Pwyllgor Yr Alban	10/10	24,000	24,000
	Aelod, Bwrdd DU	5/5	–	–
Rajay Naik	Aelod, Bwrdd DU	5/5	7,848	10,400
	Aelod, Pwyllgor Ariannu DU	5/5	–	–
Nat Sloane	Cadeirydd, Pwyllgor Lloegr	6/6	24,000	24,000
	Aelod, Bwrdd DU	4/5	–	–
Syr Adrian Webb	Cadeirydd, Pwyllgor Cymru	4/4	18,000	18,000
	Aelod, Bwrdd DU	3/5	–	–
	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg	4/4	–	–
Aelodau Eraill Pwyllgor Lloegr				
Dr Alan Billings	Aelod, Pwyllgor Lloegr (tan 29 Ionawr 2014)	6/6	11,331	13,200
Geeta Gopalan	Aelod, Pwyllgor Lloegr	6/6	11,351	10,200
	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg (o 21 Gorffennaf 2013)	3/3	–	–
Scott Greenhalgh	Aelod, Pwyllgor Lloegr	5/6	13,324	14,800
Charlie Howard	Aelod, Pwyllgor Lloegr (o 1 Chwefror 2014)	2/2	872	–
Steve Richards	Aelod, Pwyllgor Lloegr	5/6	10,000	10,000
Jane Robinson	Aelod, Pwyllgor Lloegr (o 1 Chwefror 2014)	1/2	872	–
Danny Silverstone	Aelod, Pwyllgor Lloegr (tan 29 Ionawr 2014)	6/6	10,000	10,900
Albert Tucker	Aelod, Pwyllgor Lloegr	6/6	10,708	10,800
Nalini Varma	Aelod, Pwyllgor Lloegr	5/6	10,572	10,300
Geoffrey Wilkinson	Aelod, Pwyllgor Lloegr (tan 29 Ionawr 2014)	6/6	11,740	13,800
Aelodau Eraill Pwyllgor Yr Alban				
Tim Allen	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (tan 7 Mawrth 2014)	7/9	3,788	3,200

Enw	Rôl	Presenoldeb 2013/14	Tâl cydnabyddiaeth 2013/14 £	Tâl cydnabyddiaeth 2012/13 £
Elizabeth Cameron	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	10/10	4,660	4,400
Stella Everingham	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (o 8 Mawrth 2014)	1/1	436	0
Helen Forsyth	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (tan 7 Mawrth 2014)	9/9	5,232	3,900
David Green	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (tan 7 Mawrth 2014)	9/9	6,976	5,800
Alistair Grimes	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (tan 6 Mawrth 2013)	–	–	3,700
Hamira Khan	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	9/10	5,232	900
John McDonald	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	8/10	5,232	900
Alan McGregor	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (o 8 Mawrth 2014)	1/1	436	0
Lucy McTernan	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (tan 7 Mawrth 2014)	8/9	5,396	3,200
Shalani Raghavan	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (o 8 Mawrth 2014)	1/1	436	0
Deidre Robinson	Aelod, Pwyllgor Yr Alban (o 8 Mawrth 2014)	1/1	436	0
John Watt	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	10/10	5,232	900
Shirley Young	Aelod, Pwyllgor Yr Alban	–	–	1,800
Aelodau Eraill Pwyllgor Cymru				
Rona Aldrich	Aelod, Pwyllgor Cymru	4/4	5,232	3,000
Graham Benfield OBE	Aelod, Pwyllgor Cymru (tan 28 Chwefror 2014)	4/4	2,398	2,900
Sian Callaghan	Aelod, Pwyllgor Cymru (o 5 Chwefror 2014)	1/1	872	0
Gareth Newton	Aelod, Pwyllgor Cymru (tan 25 Chwefror 2014)	3/3	4,796	6,300
Rob Pickford OBE	Aelod, Pwyllgor Cymru (o 5 Chwefror 2014)	1/1	872	0
Janet Reed OBE	Aelod, Pwyllgor Cymru	3/4	5,232	6,000
Rita Singh	Aelod, Pwyllgor Cymru (o 5 Chwefror 2014)	1/1	872	0
Fran Targett OBE	Aelod, Pwyllgor Cymru	4/4	2,616	4,000
Mike Theodoulou	Aelod, Pwyllgor Cymru	4/4	5,232	6,600
Barbara Wilding CBE, QPM, CCMI	Aelod, Pwyllgor Cymru (tan 7 Chwefror 2014)	3/3	4,796	6,300
Aelodau Eraill Pwyllgor Gogledd Iwerddon				
Geraldine Campbell	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	6/6	5,232	4,900
Paul Cavanagh	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	6/6	5,232	5,800
Julie Harrison	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	3/6	5,232	3,500
Claire Keatinge	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	6/6	5,232	2,300
Peter Osbourne	Aelod, Pwyllgor Gogledd Iwerddon	5/6	6,785	3,400
Aelodau Eraill y Pwyllgor Archwilio a Risg				
Hilary Gay	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg (tan 20 Gorffennaf 2013)	1/1	534	1,700
Angela Marshall	Aelod, Pwyllgor Archwilio a Risg	2/4	1,744	1,600

Cofrestr o fuddiannau aelodau

Mae'n rhaid i holl aelodau ein Bwrdd a'n Pwyllgorau, ein haseswyr, ein hymgynghorwyr ac aelodau unrhyw banel ymgynghorol ddatgan buddiannau perthnasol o dan ein côd moeseg. Mae'r côd hwn yn cydymffurfio â chôd ymarfer Swyddfa'r Cabinet ar gyfer aelodau Byrddau cyrff cyhoeddus. Mae'r buddiannau a ddatganwyd gan aelodau Bwrdd wedi'u nodi ar ein gwefan. Mae manylion y cyfryw fuddiannau ar gyfer yr holl aelodau pwyllgor sy'n gwneud penderfyniadau ar gael trwy ysgrifennu at Bennaeth Ysgrifenyddiaeth y Bwrdd.

Os bydd y Bwrdd neu bwyllgor yn gwneud unrhyw benderfyniad y gellir tybio'n rhesymol ei fod yn arwain at wrthdaro buddiannau, yn bennaf o ran dyfarnu grantiau i fudiadau ond hefyd o ran unrhyw berthnasoedd masnachol, bydd cadeirydd y cyfarfod yn sicrhau bod unrhyw ddatgeliad yn cael ei wneud ar ddechrau'r cyfarfod a bod yr aelod yn gadael pan gaiff yr eitem berthnasol ei thrafod.

Mae'r tabl isod yn rhoi manylion dyfarniadau a wnaed i fudiadau lle mae aelodau'r Bwrdd a phwyllgorau gwlad wedi datgan buddiant cyfredol neu yn y gorffennol.

Aelod Bwrdd neu bwyllgor	Natur y berthynas	Cyfanswm dyfarniadau presennol a wnaed i fudiad	Dyfarniadau a wnaed i'r mudiad yn 2013/14	Taliadau a wnaed i'r mudiad yn 2013/14	Dyfarniad grant sy'n weddill ar 31 Mawrth 2014
Tim Allan	Buddiant busnes, Cludiant Cymunedol Ardal Trossachs	1 dyfarniad o £419,398	Cynnydd o £35,000 yn y dyfarniad	£16,392	£39,673
Graham Benfield	Prif Weithredwr, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru	4 dyfarniad, cyfanswm o £2,771,961	£-	£933,106	£368,443
Alan Billings	Priod yn Aelod Bwrdd Blaenorol, CAB Sheffield	2 ddyfarniad, cyfanswm o £1,546,140	£-	£346,680	£1,108,296
Geraldine Campbell	Aelodaeth Gysgodol ac Aelod o'r Pwyllgor Safonau, Cyngor ar Bopeth Gogledd Iwerddon	1 dyfarniad o £1,119,053	£-	£330,055	£38,366
Paul Cavanagh	Ymgynghorydd, North West Community Network	1 dyfarniad o £296,217	Cynnydd o £100,000 yn y dyfarniad	£102,936	£64,445
Helen Forsyth	Cyfarwyddwr Adfywio, Grŵp Places for People	1 dyfarniad o £17,807,563	£-	£285,611	£678,743
	Prif Weithredwr, Berwickshire Housing Association (yn gysylltiedig â Scottish Borders Housing Association)	£347,036	1 dyfarniad o £347,036	£83,010	£224,355
Geeta Gopalan	Mentor i'r Prif Weithredwr, CBC Beyond Youth	5 dyfarniad, cyfanswm o £650,741	1 dyfarniad o £333,695	£514,612	£310,378
Julie Harrison	Ymgynghorydd Cysylltiol, Community Evaluation NI	1 dyfarniad o £127,795	Cynnydd o £42,960 yn y dyfarniad	£31,503	£8,433
	Ymgynghorydd, East Belfast Independent Advice Centre	1 dyfarniad o £500,000	Cynnydd o £153,013 yn y dyfarniad	£131,511	£183,401
Claire Keatinge	Ymddiriedolwr a chadeirydd, Community Development and Health Network	1 dyfarniad o £499,957	Cynnydd o £113,450 yn y dyfarniad	£104,400	£139,431
	Aelod panel, Community Foundation NI	2 ddyfarniad, cyfanswm o £472,000	2 ddyfarniad, cyfanswm o £472,000	£-	£472,483
	Aelod Pwyllgor GI, Rethink	4 dyfarniad, cyfanswm o £987,535	2 ddyfarniad, cyfanswm o £19,150	£276,295	£433,503

Aelod Bwrdd neu bwyllgor	Natur y berthynas	Cyfanswm dyfarniadau presennol a wnaed i fudiad	Dyfarniadau a wnaed i'r mudiad yn 2013/14	Taliadau a wnaed i'r mudiad yn 2013/14	Dyfarniad grant sy'n weddill ar 31 Mawrth 2014
Hamira Khan	Priod yn Aelod Bwrdd Ymgynghorol, NSPCC	2 ddyfarniad, cyfanswm o £1,393,780	1 dyfarniad o £320,000	£521,667	£738,780
Maureen McGinn	Cadeirydd Bwrdd yr Ymddiriedolwyr, Action on Smoking and Health Scotland	1 dyfarniad o £511,046	£-	£21,953	£-
	Llysgennad di-dâl, Tomorrow's People Trust	3 dyfarniad, cyfanswm o £1,280,647	2 ddyfarniad, cyfanswm o £650,768	£527,867	£1,097,293
	Rôl ariannu flaenorol, The Venture Trust	1 dyfarniad o £696,354	3 dyfarniad, cyfanswm o £204,425	£271,638	£297,026
Lucy McTernan	Prif weithredwr blaenorol, Cyngor ar Bopeth Yr Alban, Cyngor ar Bopeth Angus	1 dyfarniad o £790,945	£-	£155,746	£338,595
	Prif weithredwr blaenorol, Cyngor ar Bopeth Yr Alban (yn gysylltiedig â Shelter)	6 dyfarniad, cyfanswm o £3,437,947	2 ddyfarniad, cyfanswm o £10,292,269	£1,152,629	£11,536,052
Peter Osborne	Aelod Etholedig, Cyngor Bwrdeistref Castlereagh	1 dyfarniad o £930,447	£-	£203,804	£125,723
	Ymddiriedolwr, Extern and Extern Ireland	1 dyfarniad o £494,111	£-	£163,918	£208,806
	Cyfarwyddwr anweithredol, Ymddiriedolaeth Iechyd De a Dwyrain Belfast	1 dyfarniad o £1,487,850	£-	£430,892	£842,826
Nat Sloane	Aelod Pwyllgor Ymgynghorol, Social Finance Limited	2 ddyfarniad, cyfanswm o £11,255,751	£-	£168,047	£5,942,089
	Is-gadeirydd ac Ymddiriedolwr, Impetus (yn gysylltiedig â St Giles Trust a The Prisons Video Trust)	£584,154	2 ddyfarniad, cyfanswm o £614,288	£491,279	£683,101
	Yn gysylltiedig â We Cook to Eat	£-	1 dyfarniad o £2,060	£2,060	£-
Fran Targett	Ymddiriedolwr, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru	5 dyfarniad, cyfanswm o £2,888,232	£-	£1,017,269	£396,576
	Cyfarwyddwr, Cyngor ar Bopeth Cymru, YMCA Llanymddyfri	1 dyfarniad o £195,302	1 dyfarniad o £249,839	£59,736	£231,435
	Cyfarwyddwr Cymru, Cyngor ar Bopeth, Grŵp Cymdeithas Tai'r Rhondda	2 ddyfarniad, cyfanswm o £457,173	£-	£148,959	£96,898
	Cyfarwyddwr Cymru, Cyngor ar Bopeth, Canolfan Cynghori Cyngor ar Bopeth Ynys Môn	1 dyfarniad o £76,437	£-	£13,000	£-
	Cyfarwyddwr Cymru, Cyngor ar Bopeth, Nam ar y Golwg Gorllewin Morgannwg	1 dyfarniad o £51,222	£-	£6,807	£-
	Director Wales, CAB, Cyngor ar Bopeth Gwynedd & De Ynys Mon	1 dyfarniad o £465,114	£-	£107,114	£358,000

Aelod Bwrdd neu bwyllgor	Natur y berthynas	Cyfanswm dyfarniadau presennol a wnaed i fudiad	Dyfarniadau a wnaed i'r mudiad yn 2013/14	Taliadau a wnaed i'r mudiad yn 2013/14	Dyfarniad grant sy'n weddill ar 31 Mawrth 2014
Mike Theodoulou	Cadeirydd Gweithredol, Siambr Canolbarth a Gorllewin Cymru	4 dyfarniad, cyfanswm o £2,088,646	Cynnydd o £205,871 yn y dyfarniad 1 dyfarniad newydd o £348,237	£577,818	£760,912
	Cadeirydd Gweithredol, Siambr Canolbarth a Gorllewin Cymru, Ymddiriedolaeth Eglwys Gymunedol Tywi	1 dyfarniad o £798,202	£-	£188,643	£28,505
Albert Tucker	Cyfarwyddwr anweithredol, Grŵp Places for People	1 dyfarniad o £17,669,831	£-	£678,743	£285,611
	Aelod o'r Pwyllgor Grantiau, People First Tameside	2 dyfarniad, cyfanswm o £288,018	£-	£78,054	£175,806
	Aelod o'r Pwyllgor Grantiau, London Sports Trust	1 dyfarniad o £186,360	£-	£64,636	£105,133
	Aelod o'r Pwyllgor Grantiau, Upper Room	2 ddyfarniad, cyfanswm o £453,063	£-	£94,486	£242,573
Barbara Wilding	Is-lywydd, Age Cymru	1 dyfarniad o £608,884	£-	£114,186	£310,285
	Is-lywydd, Age Cymru (yn gysylltiedig â phortffolio o brosiectau'r rhaglen Lleisiau Lleol)	£3,746,443	1 award of £3,480	£773,596	£2,766,593
Geoffrey Wilkinson	Cyfarwyddwr Anweithredol, Prosiect Eden	3 dyfarniad, cyfanswm o £9,344,355	£-	£1,043,486	£3,164,851

Adroddiad tâl cydnabyddiaeth

Tâl cydnabyddiaeth cyfarwyddwyr gweithredol

Llywodraethu

Mae Pwyllgor Tâl Cydnabyddiaeth y Bwrdd yn gyfrifol am:

- gytuno ar amodau a thelerau cyflogaeth y Prif Weithredwr
- penderfynu ar arfarniad perfformiad a thâl cysylltiedig y Prif Weithredwr
- penderfynu ar y polisi tâl cydnabyddiaeth ar gyfer cyfarwyddwyr
- cymeradwyo arfarniadau perfformiad a thâl cysylltiedig cyfarwyddwyr, a
- phenderfynu ar delerau diswyddo ar gyfer y Prif Weithredwr a'r cyfarwyddwyr.

Ar gais Cadeirydd y Pwyllgor, bydd y Prif Weithredwr, y Dirprwy Gyfarwyddwr, Adnoddau Dynol neu swyddogion eraill yn dod i gyfarfodydd ar gyfer eitemau penodol ar yr agenda.

Mae penderfyniadau'r Pwyllgor yn amodol ar:

- gydymffurfio â'r arweiniad tâl a gyhoeddir gan Swyddfa'r Cabinet/Trysorlys EM sy'n berthnasol yn gyffredinol i dâl cydnabyddiaeth staff
- cymeradwyaeth gan Swyddfa'r Cabinet o amodau a thelerau cyflogaeth y Prif Weithredwr
- cymeradwyaeth gan Swyddfa'r Cabinet o unrhyw daliadau diswyddo i'r Prif Weithredwr.

Polisi tâl cydnabyddiaeth ar gyfer cyfarwyddwyr gweithredol

Mae polisi tâl cydnabyddiaeth y cyfarwyddwyr yn cynnig tâl cydnabyddiaeth sy'n galluogi'r Gronfa Loteri Fawr i ddenu, cadw a symbylu unigolion hynod alluog gyda'r sgiliau a'r galluoedd i arwain a rheoli'r mudiad. Wrth wneud hyn mae'r polisi'n ceisio rhoi tâl teg ar gyfer cyfrifoldebau a chyfraniadau unigol, gan ddarparu elfen o dal ar sail perfformiad ar yr un pryd.

Mae cyfarwyddwyr gan gynnwys y Prif Weithredwr yn derbyn cyflog sylfaenol a thaliad ar sail perfformiad. Mae eu hamodau a thelerau perfformiad eraill yr un ag ar gyfer cyflogeion eraill y Gronfa. Mae ganddynt hawl i fod yn aelodau o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Mae'r holl gyfarwyddwyr ar gytundebau parhaol sy'n destun tri mis o rybudd. Byddai unrhyw daliadau diswyddo'n cael eu talu'n unol â Chynllun Digolledu'r Gwasanaeth Sifil.

Mae'r cyfarwyddwyr gan gynnwys y Prif Weithredwr yn derbyn cynnydd blynyddol i'w cyflog sylfaenol ar yr un sail â chyflogeion eraill y Gronfa. Yn 2010 a 2011 nid oedd unrhyw gynnydd mewn tâl oherwydd y rhewiad ar dâl ar gyfer holl gyflogeion y sector cyhoeddus. Yn 2012 a 2013 dyfarnwyd cynnydd o 1 y cant.

Mae gan y Prif Weithredwr hawl i daliad ar sail perfformiad o hyd at 20 y cant o'i gyflog sylfaenol. Mae gan y cyfarwyddwyr eraill hawl i daliad o hyd at 8 y cant o'u cyflog sylfaenol. Mae taliadau ar sail perfformiad yn anghyfunol (hynny yw, nid ydynt yn cael eu hychwanegu at y cyflog sylfaenol ac mae'n rhaid eu hennill eto bob blwyddyn). Nid ydynt yn cael eu cynnwys mewn tâl pensiynadwy. Ildiodd y Prif Weithredwr ei hawl i unrhyw ystyriaeth o daliad ar sail perfformiad ar gyfer y flwyddyn.

Nid yw unrhyw un o'r cyfarwyddwyr yn derbyn unrhyw fuddiannau trethadwy mewn da. Mae treuliau cyfarwyddwyr a geir fel rhan o'u dyletswyddau'n cael eu had-dalu ar yr un sail â holl gyflogeion eraill y Gronfa Loteri Fawr.

Nid oedd unrhyw un o'r cyfarwyddwyr wedi derbyn unrhyw daliadau diswyddo yn ystod y flwyddyn.

Amlinellir manylion cyflogau sylfaenol, taliadau ar sail perfformiad a buddiannau pensiwn cyfarwyddwyr yn y tablau ar dudalen 39 a 40. Mae manylion eu treuliau ar gael ar y wefan www.biglotteryfund.org.uk/welsh/about-big/our-people/board/board-committee-and-smt-expenses

Lluosrifau tâl (Gwybodaeth wedi'i Harchwilio)

Mae'n ofynnol i ni ddatgelu'r berthynas rhwng tâl cydnabyddiaeth y cyfarwyddwr â'r tâl mwyaf (sef ein Prif Weithredwr) a thâl cydnabyddiaeth canolrif cyflogeion y Gronfa Loteri Fawr.

Mae'r cyfanswm tâl cydnabyddiaeth yn cynnwys cyflog, tal ar sail perfformiad, buddiannau mewn da; mae'n eithrio taliadau diswyddo. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwyr a gwerth trosglwyddo cyfwerth ag arian pensiynau.

Band y cyfanswm tâl cydnabyddiaeth y cyfarwyddwr â'r tâl mwyaf yn ystod y flwyddyn oedd £140,000 i 145,000 (2012-13 £155,000-160,000), tâl cydnabyddiaeth canolrif cyflogeion y Gronfa Loteri Fawr oedd £27,000 (2012-13 £27,000) ac felly y gymhareb rhyngddynt oedd 5.3:1 (2012-13 5.8:1).

Tâl cydnabyddiaeth gweithredwyr (cyflog a thâl ar sail perfformiad) (Gwybodaeth wedi'i Harchwilio)

Gweithredwyr	**2013/14 Cyflog £'000**	**2013/14 Taliadau ar sail perfformiad £'000**	**2013/14 Cyfanswm £'000**	**2012/13 Cyflog £'000**	**2012/13 Taliadau ar sail perfformiad £'000**	**2012/13 Cyfanswm £'000**
Peter Wanless (Prif Weithredwr tan 31 Mai 2013)	25-30 cyfwerth blynyddol 140-145)	Dd/B	25-30	140-145	15-20	155-160
Dawn Austwick ((Prif Weithredwr – penodwyd 1 Hydref 2013)	70-75 cyfwerth blynyddol 140-145)	Dd/B	70-75	–	–	–
Mark Cooke (Cyfarwyddwr, Gwasanaethau Ariannol a Chorfforaethol)	100-105	0-5	100-105	100-105	0-5	105-110
Ceri Doyle (Cyfarwyddwr, Strategaeth, Perfformiad a Dysgu*)	110-115	0-5	110-115	95-100	0-5	100-105
Dharmendra Kanani (Cyfarwyddwr, Lloegr)	105-110	0-5	105-110	100-105	0-5	105-110
Jackie Killeen (Cyfarwyddwr, Yr Alban)	70-75	5-10	75-80	70-75	0-5	70-75
Joanne McDowell (Cyfarwyddwr, Gogledd Iwerddon)	70-75	0-5	70-75	70-75	0-5	70-75
Linda Quinn (Cyfarwyddwr, Cyfathrebu a Marchnata)	80-85	0-5	80-85	75-80	0-5	80-85
John Rose (Cyfarwyddwr, Cymru)	70-75	0-5	70-75	70-75	0-5	70-75

Band y cyfarwyddwr â'r cyfanswm tâl cydnabyddiaeth mwyaf: 140-145 (2012/13: £155-160) Canolrif y cyfanswm tâl cydnabyddiaeth: £27,000 (2012/12: £27,000)

* Roedd Ceri Doyle yn Brif Weithredwr Gweithredol rhwng 1 Mehefin 2013 ac 1 Hydref 2013

Adran tri: Ein llywodraethu

Tâl cydnabyddiaeth gweithredwyr (Gwybodaeth wedi'i Harchwilio)

Gweithredwyr	Pensiwn cronnus yn 60 oed ar 31/03/14 a chyfandaliad cysylltiedig £'000	Cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn a chyfandaliad cysylltiedig ar oedran pensiwn £'000	Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) ar 31/03/14 £'000	Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) ar 31/03/13 £'000	Cynnydd gwirioneddol mewn CETV £'000
Peter Wanless (Prif Weithredwr tan 31 Mai 2013)	45-50 plws cyfandaliad o 140-145	0-2.5 plws cyfandaliad o 0-2.5	772	767	1
Dawn Austwick (Prif Weithredwr –penodwyd 1 Hydref 2013)	0-2.5 plws cyfandaliad o 0	0-2.5 plws cyfandaliad o 0	21	20	5
Mark Cooke (Cyfarwyddwr, Gwasanaethau Ariannol a Chorfforaethol)	15-20 plws cyfandaliad o 0	0-2.5 plws cyfandaliad o 0	309	264	22
Ceri Doyle (Cyfarwyddwr, Strategaeth Perfformiad a Dysgu*)	25-30 plws cyfandaliad o 0-2.5	0-2.5 plws cyfandaliad o 0	390	353	9
Dharmendra Kanani (Cyfarwyddwr, Lloegr)	10-15 plws cyfandaliad o 30-35	0-2.5 plws cyfandaliad o 2.5-5	170	145	11
Jackie Killeen (Cyfarwyddwr, Yr Alban)	10-15 plws cyfandaliad o 35-40	0-2.5 plws cyfandaliad o 0-2.5	169	151	5
Joanne McDowell (Cyfarwyddwr, Gogledd Iwerddon)	20-25 plws cyfandaliad o 20-25	0-2.5 plws cyfandaliad o 0-2.5	281	256	6
Linda Quinn (Cyfarwyddwr, Cyfathrebu a Marchnata)	25-30 plws cyfandaliad o 75-80	0-2.5 plws cyfandaliad o 0-2.5	578	561	8
John Rose (Cyfarwyddwr, Cymru)	10-15 plws cyfandaliad o 0	0-2.5 plws cyfandaliad o 0	171	149	8

*Roedd Ceri Doyle yn Brif Weithredwr Gweithredol rhwng 1 Mehefin 2013 ac 1 Hydref 2013

Gwerthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (CETV)

Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian (CETV) yw gwerth wedi'i gyfalafu buddiannau'r cynllun pensiwn fel yr aseswyd gan actiwari sydd wedi'i gronni gan aelod ar bwynt penodol mewn amser. Y buddion a brisiwyd yw buddiannau cronnus yr aelod a phensiwn unrhyw briod dilynol a delir o'r cynllun. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddiannau y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i'w cyfanswm aelodaeth o'r cynllun pensiwn, nid dim ond eu gwasanaeth mewn swydd uwch y mae'r datgeliad yn berthnasol iddi.

Mae'r ffigurau hefyd yn cynnwys gwerth unrhyw fuddiant pensiwn mewn cynllun neu drefniad arall y mae'r aelod wedi'i drosglwyddo i'r trefniadau pensiwn Gwasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddiant pensiwn ychwanegol y mae'r aelod wedi'i gronni o ganlyniad iddynt brynu buddiannau pensiwn ychwanegol y maent wedi talu amdanynt eu hunain.

Mae CETV yn cael eu cyfrifo yn unol â Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (Diwygiad) 2008 ac nid ydynt yn ystyried unrhyw ostyngiad gwirioneddol neu bosib i fudd-daliadau o ganlyniad i Dreth Lwfans Gydol Oes a allai fod yn ddyledus pan ystyrir buddiannau pensiwn.

Cynnydd gwirioneddol mewn CETV

Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV sy'n cael ei ariannu gan y Gronfa Loteri Fawr. Nid yw'n ystyried y cynnydd mewn pensiwn a gronnwyd oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y gweithiwr (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddiannau a drosglwyddwyd o gynllun neu drefniad pensiwn arall ac yn defnyddio ffactorau prisio cyffredinol y farchnad ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

Cyflogeion â thâl uwch (Gwybodaeth wedi'i Harchwilio)

Mae'r tabl canlynol yn amlinellu nifer y staff, ar sail cyfwerth ag amser llawn, a dderbyniodd dâl cydnabyddiaeth, gan gynnwys taliadau ar sail tâl lle bo'n berthnasol, o £50,000 neu fwy dros y flwyddyn ariannol.

Mae'r ffigurau hyn yn eithrio'r cyfarwyddwyr:

Cyfanswm Tâl Cydnabyddiaeth	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 Nifer o staff (CaALl)	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 Nifer o staff (CaALl)
£50,000 - £54,999	17.2	14.3
£55,000 - £59,999	5.3	6.6
£60,000 - £64,999	6.4	3.0
£65,000 - £69,999	6.0	8.0
£70,000 - £74,999	1.0	0.6
£80,000 - £84,999	1.0	1.0
£90,000 - £94,999	0.0	1.0

Tâl Cydnabyddiaeth Aelodau Bwrdd a Phwyllgorau

Mae tâl cydnabyddiaeth aelodau Bwrdd a Phwyllgorau'r Gronfa Loteri Fawr wedi'i bennu gan Weinidog Swyddfa'r Cabinet ('y Gweinidog').

Mae Cadeiryddion Bwrdd y DU a'r pwyllgorau gwlad yn derbyn cyflog blynyddol yn seiliedig ar nifer y diwrnodau y mae disgwyl iddynt eu rhoi i waith y Gronfa Loteri Fawr. Amlinellwyd y rhain yn eu llythyr penodi.

Cyn 22 Tachwedd 2012 derbyniodd aelodau Bwrdd a'r pwyllgorau gwlad yn derbyn lwfans dyddiol ar gyfer bob dydd y gwnaethant berfformio dyletswyddau i'r Gronfa. Y lwfans dyddiol oedd £218. O'r dyddiad hwnnw cymeradwyodd y Gweinidog drefniadau newydd a fyddai'n gweld yr holl aelodau Bwrdd a phwyllgor yn derbyn cyflog blynyddol yn seiliedig ar nifer disgwyliedig o ddiwrnodau gwaith. Gallai aelodau presennol ddewis symud i'r sail newydd neu barhau i dderbyn tâl fesul dydd nes i'w penodiad cyfredol ddod i ben. Mae'r cyfansymiau y gwnaethant eu derbyn wedi'u dangos yn y tabl ar dudalennau 33 a 34

Gall y Gweinidog amrywio'r cyflogau dyddiol a'r gyfradd ddyddiol, ond mewn gwirionedd ni chafwyd unrhyw gynnydd ers 2010.

Nid yw aelodau Bwrdd a phwyllgor yn derbyn unrhyw fuddiannau trethadwy mewn da neu ar ffurf buddiannau pensiwn. Mae eu treuliau a geir fel rhan o'u dyletswyddau'n cael eu had-dalu ar yr un sail â chyflogeion y Gronfa.

Dawn Austwick
Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu
10 Gorffennaf 2014

Adran pedwar: Cyfrifon blynyddol

Ein datganiadau ariannol

TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD Y RHEOLWR A'R ARCHWILYDD CYFFREDINOL I SENEDD Y DU, CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU, SENEDD YR ALBAN A CHYNULLIAD GOGLEDD IWERDDON

Ardystiaf fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol y Gronfa Loteri Fawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008. Mae'r datganiadau ariannol yn cynnwys: y Datganiadau o Incwm Cynhwysfawr, Sefyllfa Ariannol, Llif Arian, Newidiadau mewn Ecwiti; a'r nodiadau cysylltiedig. Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi cael eu paratoi o fewn y polisïau cyfrifyddu a amlinellwyd y tu mewn iddynt. Rwyf hefyd wedi archwilio'r wybodaeth yn yr Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth y mae'r adroddiad yn disgrifio ei fod wedi'i archwilio.

Cyfrifoldebau priodol y Swyddog Cyfrifyddu a'r archwilydd

Fel yr esbonnir yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Prif Weithredwr yn gyfrifol, fel Swyddog Cyfrifyddu, am baratoi'r datganiadau ariannol ac am gael ei fodloni eu bod yn darparu barn wir a theg. Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio, ardystio ac adrodd ar y datganiadau ariannol yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 a'r Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008. Cynhaliais fy arolwg yn unol â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny'n mynnu fy mod i a fy staff yn cydymffurfio â Safonau Moesegol y Bwrdd Arferion Archwilio ar gyfer Archwilwyr.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Mae archwiliad yn ymwneud â dod o hyd i dystiolaeth o'r symiau a'r datgeliadau yn y datganiadau ariannol sy'n ddigon i roi sicrhad rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd rhag camddatgan materol, p'un ai drwy dwyll neu gamgymeriad. Mae hyn yn cynnwys asesiad o'r canlynol: P'un a yw'r polisïau cyfrifyddu briodol ar gyfer amgylchiadau'r Gronfa Loteri Fawr ac yn cael eu cymhwyso'n gyson a'u datgelu'n ddigonol; rhesymoldeb amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol a wneir gan y Swyddog Cyfrifyddu; a chyflwyniad cyffredinol y datganiadau ariannol. Ar ben hynny darllenaf yr holl wybodaeth ariannol ac anariannol yn yr Adroddiad Blynyddol i adnabod anghysondebau materol gyda'r datganiadau ariannol a archwilir ac i adnabod unrhyw wybodaeth sydd i'w gweld yn faterol anghywir yn seiliedig ar y, neu'n faterol anghyson â'r, wybodaeth sydd wedi'i chywain gennyf i yn y broses o berfformio'r archwiliad. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau materol, ystyriaf y goblygiadau mewn perthynas â'm tystysgrif i.

Mae'n ofynnol i mi ddod o hyd i ddigon o dystiolaeth i roi sicrhad rhesymol bod y gwariant a'r incwm a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi cael eu cymhwyso i'r dibenion yn unol â bwriad Senedd y DU a bod y trafodion ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Barn am Reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob agwedd faterol mae'r gwariant a'r incwm a gofnodir yn y datganiadau ariannol wedi cael eu cymhwyso yn unol â bwriad Senedd y DU ac mae'r trafodion ariannol a gofnodir yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Barn am ddatganiadau ariannol

Yn fy marn i:

- mae'r datganiadau ariannol yn darparu barn wir a theg am gyflwr materion y Gronfa Loteri Fawr ar 31 Mawrth 2014 ac o'i diffyg ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- mae'r datganiadau ariannol wedi cael eu paratoi'n briodol yn unol â Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 a'r Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithasau Adeiladu Segur 2008, a chyfarwyddiadau'r Ysgrifennydd Gwladol a gyhoeddwyd fel rhan ohonynt.

Barn am faterion eraill

Yn fy marn i:

- mae'r rhan o'r Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth sydd i'w archwilio wedi cael ei baratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau'r Ysgrifennydd Gwladol a gyhoeddwyd o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol 1993. ac
- mae'r wybodaeth a roddir yn Adrannau Dau a Thri'r Adroddiad Blynyddol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar eu cyfer yn cydweddu â'r datganiadau ariannol.

Materion yr adroddaf arnynt trwy eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i adrodd amdano mewn perthynas â'r materion canlynol yr adroddaf amdanynt i chi os, yn fy marn i:

- nad yw cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw neu ddychweliadau sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad wedi'u derbyn gan ganghennau nas ymwelwyd â hwy gan fy staff; neu
- os nad yw'r datganiadau ariannol a'r rhan o'r Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth sydd i'w harchwilio'n cyfateb i'r cofnodion a dychweliadau cyfrifyddu; neu
- os nad wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau y mae eu hangen ar gyfer fy archwiliad; neu
- os nad yw'r Datganiad Llywodraethu'n adlewyrchu cydymffurfiad â chanllawiau Trysorlys EM.

Adroddiad

Nid oes gennyf unrhyw arsylwadau ynglŷn â'r datganiadau ariannol hyn.

Syr Amyas C E Morse
Rheolwr ac Archwilydd Cyffredinol
Y Swyddfa Archwilio Genedlaethol
157-197 Buckingham Palace Road
Victoria
Llundain
SW1W 9SP

15 Gorffennaf 2014

Adran pedwar: Cyfrifon blynyddol

Datganiad o Incwm Cynhwysfawr

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Incwm			
Incwm Loteri			
Enillion o'r Loteri Genedlaethol	13	661,508	774,185
Incwm Buddsoddi o Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol	13	3,103	4,143
Llog banc a llog arall a dderbyniwyd	2	79	26
Adennill arian grant	2	4,120	3,067
		668,810	781,421
Incwm o arian cyfrifon segur			
Trosglwyddiadau o Reclaim Fund Ltd		83,640	50,000
Llog banc a dderbyniwyd ar arian cyfrifon segur		106	32
		83,746	50,032
Incwm arall	2	4,084	7,235
Cyfanswm incwm		756,640	838,688
Gwariant			
Gwariant ar raglenni Loteri			
Ymrwymiadau grant a wnaed	3	820,420	587,507
Llai ymrwymiadau wedi darfod neu wedi'u diddymu	3	(1,828)	(6,494)
Trosglwyddo i Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Olympaidd		–	79,983
Gwariant uniongyrchol i gefnogi rhaglenni	4	9,858	6,074
		828,450	667,070
Gwariant ar y rhaglen arian cyfrifon segur			
Ymrwymiadau grant a wnaed		78,954	49,341
Costau gweithredu			
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu incwm y Loteri	5	49,662	48,052
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian cyfrifon segur	5	368	501
Costau gweithredu a ailgodir	5	4,084	7,235
Ailstrwythuro a buddsoddi	8	8,988	1,087
		63,102	56,875
Cyfanswm gwariant		970,506	773,286

Datganiad o Incwm Cynhwysfawr (parhad)

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
(Diffyg)/gwarged cyn treth		(213,866)	65,402
Treth	9	(16)	983
(Diffyg)/gwarged ar ôl treth		(213,882)	66,385
Incwm/gwariant cynhwysfawr arall			
Cynnydd/(gostyngiad) ar ailbrisio buddsoddiadau	13	–	147
Cyfanswm incwm/(gwariant) net cynhwysfawr		(213,882)	66,532
Arian wrth gefn			
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2013		(469,700)	(536,232)
Cyfanswm (gwariant)/incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		(213,882)	66,532
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2014		(683,582)	(469,700)

Nid oes gan y Gronfa unrhyw enillion a cholledion cydnabyddedig ar wahân i'r rhai a nodir uchod. Nid oes unrhyw weithgareddau sydd wedi dod i ben.

Datganiad o newidiadau mewn ecwiti

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Arian wrth gefn cyffredinol			
Balans a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2013		(469,700)	(562,232)
Cyfanswm (gwariant)/incwm net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		(213,882)	66,532
Balans a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2014		(683,582)	(469,700)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 48 i 72 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Datganiad o Sefyllfa Ariannol

	Nodyn	31 Mawrth 2014 £'000	31 Mawrth 2013 £'000
Asedau anghyfredol			
Eiddo, peiriannau a chyfarpar	10	3,303	3,480
Asedau anniriaethol	11	22,088	18,234
		25,391	21,714
Asedau cyfredol			
Masnachu ac arian arall a dderbynnir	12	10,959	25,554
Arian parod yn y banc ac mewn llaw		46,033	38,682
Balans buddsoddi yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol	13	382,862	354,421
		439,854	418,657
Cyfanswm asedau		465,245	440,371
Ymrwymiadau cyfredol			
Masnachu ac arian arall sy'n daladwy	14	(7,811)	(10,884)
Ymrwymiadau grant	16	(563,357)	(369,632)
		(571,168)	(380,516)
Cyfanswm asedau llai ymrwymiadau cyfredol		(105,923)	59,855
Ymrwymiadau anghyfredol			
Masnachu ac arian arall sy'n daladwy	14	(1,182)	(1,368)
Ymrwymiadau grant	16	(568,622)	(521,478)
		(569,804)	(522,846)
Darpariaethau	15	(7,855)	(6,709)
Asedau llai ymrwymiadau		(683,582)	(469,700)
Cynrychiolir gan:			
Arian wrth gefn y Loteri		(696,117)	(477,811)
Arian cyfrifon segur wrth gefn		12,535	8,111
		(683,582)	(469,700)

Llofnodwyd ar ran Bwrdd y Gronfa Loteri Fawr ar 10 Gorffennaf 2014.

Dawn Austwick
Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu

Peter Ainsworth
Cadeirydd

Mae'r nodiadau ar dudalennau 48 i 72 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Datganiad o Lifoedd Arian

	Nodyn	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Llifoedd arian o weithgareddau gweithredu			
Arian a dynnwyd i lawr o Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol		636,170	822,897
Trosglwyddiadau o Reclaim Fund Ltd (arian cyfrifon segur)		83,640	50,000
Taliadau sy'n gysylltiedig ag arian cyfrifon segur		(76,319)	(44,740)
Adennill grantiau ac arian o ffynonellau eraill		4,120	3,067
Incwm arall		10,178	3,068
Llog a dderbyniwyd		185	58
Taliadau i gyflenwyr		(26,322)	(19,072)
Taliadau i weithwyr ac ar eu rhan		(35,125)	(34,506)
Taliadau i dderbynyddion grantiau		(582,354)	(696,218)
Trosglwyddiad i OLDF		–	(79,983)
Arian a dalwyd ac a ddelir gan drydydd partïon		(356)	18,873
Ad-daliad treth a dderbyniwyd	19	982	(5)
Llif arian net o weithgareddau gweithredu		14,799	23,439
Llifoedd arian o weithgareddau buddsoddi			
Taliadau i gaffael eiddo, peiriannau a chyfarpar		(462)	(287)
Taliadau i gaffael asedau anniriaethol		(6,986)	(6,460)
Addasiad i'r balans agoriadol		–	(104)
		(7,448)	(6,851)
		7,351	16,588
Cynnydd mewn arian parod			
Cynnydd net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod			
Balansau arian parod a ddygwyd ymlaen		46,033	38,682
Llai balansau arian parod a ddygwyd ymlaen		(38,682)	(22,094)
Cynnydd mewn arian parod		7,351	16,588

Mae'r nodiadau ar dudalennau 48 i 72 yn ffurfio rhan o'r cyfrifon hyn.

Adran pedwar: Cyfrifon blynyddol

Nodiadau i'r cyfrifon

1. Datganiad o bolisïau cyfrifyddu
Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth (FReM) 2013/14 a gyhoeddir gan Drysorlys EM a'r Cyfarwyddiadau Cyfrifon a gyhoeddir gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, Chymdeithas, y Cyfryngau a Chwaraeon yn unol ag Adran 36A (2) Deddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 (fel y'i diwygir gan Ddeddfau'r Loteri Genedlaethol 1998 a 2006) a Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008. Mae'r polisïau cyfrifyddu sydd wedi'u cynnwys yn y FReM yn cymhwyso Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) wedi'u haddasu neu eu dehongli ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus. Lle mae FReM yn caniatáu dewis o bolisïau cyfrifyddu, mae'r polisi cyfrifyddu y bernir mai dyna'r un mwyaf priodol ar gyfer amgylchiadau penodol y Gronfa Loteri Fawr at ddiben darparu golwg wir a theg wedi cael ei ddewis. Disgrifir y polisïau penodol a fabwysiadwyd gan y Gronfa Loteri Fawr ar gyfer 2013/14 isod. Maent wedi cael eu cymhwyso'n gyson wrth ymdrin ag eitemau yr ystyrir eu bod yn faterol berthnasol i'r cyfrifon. Nid ydym wedi mabwysiadu unrhyw IFRS a gyhoeddwyd nad yw wedi dod i rym eto.

1.1 Confensiwn cyfrifyddu
Mae'r cyfrifon hyn wedi'u paratoi o dan y confensiwn costau hanesyddol. Ystyrir bod cost gyfredol yn ddirprwy ar gyfer gwerth teg.

Ar gyfer 2013/14 nid ydym yn credu bod y costau cyfredol yn sylweddol wahanol i'r costau hanesyddol a ddangosir yn y Datganiad o Sefyllfa Ariannol. Heb gyfyngu ar yr wybodaeth a roddir, mae'r cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifyddu a datgelu'r Ddeddf Cwmnïau, FrEM a'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol pan fo'n briodol.

1.2 Busnes gweithredol
Paratowyd y cyfrifon blynyddol ar sail busnes cyfredol. Ymgymerwyd â'r ymrwymiadau grantiau ar gyfer y blynyddoedd i ddod ar ôl ystyried gofynion arian parod derbynyddion grantiau (gellir ymestyn y rhain dros dair i bum mlynedd) ac ar ôl ystyried y rhagamcaniadau incwm a ddarparwyd gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Gyda'r ymagwedd hon at incwm y dyfodol, fel mater o bolisi cyhoeddus mae'r Bwrdd yn cymryd gweithrediad parhaus y Loteri Genedlaethol yn ganiataol.

1.3 Cronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol
Mae'r balans yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol (NLDF) yn parhau o dan stiwardiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Er hynny, mae cyfran y balansau hyn y gellir ei phriodoli i'r Gronfa Loteri Fawr i'w gweld yn y cyfrifon ac, ar 31 Mawrth 2014, mae wedi'i hardystio gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon fel arian sydd ar gael i'w ddosbarthu gan y Gronfa mewn perthynas ag ymrwymiadau presennol ac yn y dyfodol.

1.4 Eiddo, peiriannau a chyfarpar
Mae eiddo, peiriannu a chyfarpar wedi'u cydnabod yn y Datganiad o Sefyllfa Ariannol am y gost, ac eithrio eitemau â chost o lai na £2,000 sy'n cael eu dibrisio i'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr ym mlwyddyn eu caffael.

Darperir dibrisiant yn unol â'r cyfraddau a gyfrifwyd i ddileu prisiau'r asedau ar sail llinell wastad yn ystod amcangyfrif o'u hoes ddefnyddiol, fel a ganlyn:

Gwelliannau prydles	Dros gyfnod y brydles
Cyfarpar TG	3 blynedd
Offer, dodrefn a ffitiadau swyddfa	3 blynedd

1.5 Asedau Anniriaethol
Yn unol ag IAS 38 'Asedau Anniriaethol', cydnabyddir costau datblygu y gellir eu priodoli'n uniongyrchol i ddylunio a phrofi'r cynnyrch meddalwedd canfyddadwy ac unigryw fel ased anniriaethol. Mae costau y gellir eu priodoli'n uniongyrchol yn cynnwys ffioedd contractwyr allanol a chostau cyflogeion. Yn dilyn cydnabyddiaeth gychwynnol o'r asedau rydym yn amorteiddio ar sail linol dros y bywyd defnyddiol amcangyfrifedig fel a ganlyn.

Meddalwedd system ariannu	10 mlynedd
Gwefan	5 mlynedd

Ar gyfer asedau sy'n cael eu hadeiladu, nid ydym yn amorteiddio.

1.6 Cronfa bensiwn

Mae gweithwyr yn rhan o ddarpariaethau Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS), sy'n cynllun pensiwn amlgyflogwr heb ei ariannu â buddion wedi'u diffinio. Telir buddiannau pensiwn gan PCSPS. Mae cyfrifoldebau'r Gronfa Loteri Fawr wedi'u cyfyngu i gost a bennir gan Brif Actwari'r Llywodraeth, sy'n gysylltiedig â chyflogau a delir ym mhob blwyddyn.

1.7 Prydlesi gweithredol

Prydlesai

Dosbarthwn brydlesi nad oes gennym unrhyw rai o risgiau a manteision perchnogaeth oddi tanynt fel prydles weithredol yn unol ag IAS 17 'Prydlesi'. Codir costau prydlesi gweithredol a ddelir gan y Gronfa ar y Datganiad Incwm Cynhwysfawr (net o gyfnodau di-rent) dros y cyfnod y maent yn berthnasol iddo. Mae buddiannau cyfnodau di-rent ar brydlesi wedi'u dosrannu dros y cyfnod hyd at ddiwedd y brydles ar sail linol.

Ar 31 Mawrth 2014, mae holl brydlesi eiddo'r Gronfa wedi'u dosbarthu fel prydlesi gweithredol. Ni ellir dyrannu taliadau prydles ar gyfer eiddo'n ddibynadwy rhwng y cydrannau tir ac adeiladau. Fodd bynnag, mae'n glir nad yw dwy elfen y trefniadau prydles yn trosglwyddo holl risgiau a manteision perchnogaeth yn sylweddol i'r Gronfa ac felly mae'r ddwy elfen wedi cael eu dosbarthu fel prydlesi gweithredu.

Prydleswr

Pan ydym wedi darparu cymhelliad di-rent neu gymhelliad arall i denant mae cost y cymhelliad hwn yn cael ei ddosrannu dros y cyfnod i bwynt y toriad rhent neu ddyddiad dod i ben y brydles ar sail linol, p'un bynnag a ddaw yn gyntaf.

1.8 Gwariant ar raglenni

Mae Deddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 yn gwneud darpariaeth i'r Gronfa ddosbarthu grantiau i ariannu neu gynorthwyo ariannu prosiectau a gwneud neu gychwyn trefniadau sydd â'r nod o dalu am wariant sy'n elusennol neu'n gysylltiedig ag iechyd, addysg neu'r amgylchedd fel a bennir gan yr Ysgrifennydd Gwladol.

Cynigion ac ymrwymiadau grant

Mae'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn datgan ei bod yn ofynnol gwahaniaethu rhwng ymrwymiadau meddal ac ymrwymiadau caled.

Diffinnir ymrwymiadau caled fel swm y grant sy'n daladwy dros gyfnod y cynllun yr ydym wedi llunio cytundeb ysgrifenedig ar ei gyfer gyda'r ymgeisydd. Codir ymrwymiadau caled ar y Datganiad Incwm Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn pan lofnodir y contractau. Dangosir yr ymrwymiadau caled ar y Datganiad o Sefyllfa Ariannol fel rhwymedigaeth, ac mae'r balans yn cael ei ostwng wrth i daliadau gael eu rhyddhau i dderbynyddion y grantiau.

Rydym yn diffinio ymrwymiadau meddal fel cytundeb mewn egwyddor i ariannu cynllun a chynnig grant a wneir i'r ymgeisydd nad yw'r ymgeisydd wedi'i dderbyn yn ffurfiol eto. Dangosir y rhain fel nodyn i'r cyfrifon ond nid ydynt yn cael eu trin fel gwariant yn y Datganiad Incwm Cynhwysfawr.

Grantiau sy'n cael eu had-dalu a'u hadennill

Mae ein hamodau grant yn caniatáu adennill ac ad-dalu grantiau a dalwyd. Gall hyn ddigwydd pan fydd y deiliad grant yn methu â chydymffurfio ag amodau a thelerau neu ble mae gwariant gwirioneddol gan dderbynnydd yn dod o dan lefel y grant a dalwyd yn seiliedig ar amcangyfrif o gostau.

Mae arian sy'n cael ei adennill yn cael ei gydnabod fel incwm ar ôl derbyn yr ad-daliad.

Gwariant uniongyrchol ar raglenni

Rydym yn cofnodi costau a gafwyd wrth gyflwyno gwasanaethau'n uniongyrchol i fuddiolwyr neu dderbynyddion grantiau'n unol â'u trefniadau polisi o dan Adran 43 Deddf y Loteri Genedlaethol etc fel 'Gwariant uniongyrchol ar raglenni'. Er enghraifft darparu strwythurau cefnogi ymgeiswyr a derbynyddion grantiau a sicrhau ansawdd er budd uniongyrchol derbynyddion grantiau.

Adran pedwar: Cyfrifon blynyddol

1.9 Treth

Codir treth gorfforaethol ar sail y gyfraith dreth sydd mewn grym ar ddyddiad y sefyllfa ariannol. Codir y dreth hon ar log a dderbyniwyd ar falansau arian parod a ddelir mewn cyfrifon banc masnachol.

Rydym wedi'n cofrestru ar gyfer Treth ar Werth (TAW). Codir ac adenillir TAW ar ein gweithgareddau sy'n cydymffurfio â'r diffiniad o weithgareddau busnes a amlinellir mewn deddfwriaeth TAW. Mae hyn yn cynnwys llawer o'n gweithgareddau trydydd parti.

1.10 Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Mae arian parod yn cynnwys arian mewn llaw ac adneuon ar-alw a ddelir gyda banciau masnachol.

1.11 Darpariaethau

Mae'r Gronfa'n cydnabod darpariaeth yn y sefyllfaoedd a ganlyn:

1. mae rhwymedigaeth gyfreithiol o ganlyniad i benderfyniad yn y gorffennol
2. mae'n debygol y bydd angen adnoddau i setlo'r rhwymedigaeth, a
3. gellir amcangyfrif y swm yn ddibynadwy.

Ar hyn o bryd mae gennym ddarpariaethau ar gyfer ailstrwythuro costau a thrafodion prydles beichus.

1.12 Rheoli grantiau

Partneriaid dirprwyedig

Rydym wedi ymrwymo i gytundebau lle mae nifer o gyrff dirprwyedig yn bwriadu gweithredu fel mudiadau arweiniol wrth gyflwyno cynlluniau grantiau. Wrth wneud hyn rydym wedi dirprwyo'r swyddogaeth gwneud penderfyniadau am grantiau statudol i fudiadau eraill. Cofnodir yr arian a roddir ymlaen llaw i bartneriaid dirprwyedig er mwyn talu am ymrwymiadau caled nad ydynt wedi'u talu ar ddiwedd y flwyddyn fel ased cyfredol nes ein bod yn derbyn cadarnhad bod ymrwymiadau grant wedi'u bodloni.

Ymddiriedolaethau

Mae'r Gronfa wedi gwneud dyfarniadau i gwmnïau cyfyngedig trwy warant newydd sy'n gweithredu fel unig ymddiriedolwr mewn ymddiriedolaethau elusennol newydd. Cofnodir ariannu a ddyfernir i'r ymddiriedolaethau hyn fel rhwymedigaeth nes ein bod yn gwneud taliadau i'r ymddiriedolaethau. Nid yw'r symiau a ddelir gan yr ymddiriedolaeth wedi'u dangos fel asedau.

Cynlluniau ar y cyd

Os ydym wedi ymrwymo i gynllun ar y cyd, fel a ddiffinnir yn Neddf y Loteri Genedlaethol 1998, cyfrifir ymrwymiadau caled a wneir mewn perthynas â'r cynllun ar y cyd ar sail ein cyfran o'r cynllun. Cofnodir yr arian a roddir ymlaen llaw i'r cynllun ar y cyd at ddiben talu ymrwymiadau caled fel ased cyfredol nes ein bod yn derbyn cadarnhad bod yr ymrwymiadau grant wedi'u bodloni. Mae costau gweinyddu wedi'u cynnwys yn y Datganiad o Incwm Cynhwysfawr ar y swm a godir ar y Gronfa.

1.13 Asedau Trydydd Parti

Mae'r Gronfa'n cadw rhai asedau sy'n perthyn i drydydd parti fel ceidwad. Nid yw'r rhain wedi'u cydnabod yn y cyfrifon gan nad oes gennym fuddiant uniongyrchol ynddynt. Dangosir y balansau banc a ddelir ar ran trydydd partïon yn nodyn 25.

1.14 Offerynnau ariannol

Mae'r Gronfa'n adolygu pob contract yn erbyn IAS 39 mewn perthynas â chydnabod a mesur offerynnau ariannol. Mae'r asedau a'r rhwymedigaethau yr ystyrir eu bod yn ariannol eu natur wedi'u hamlinellu yn nodyn 20. Nid ydym yn dal unrhyw offerynnau ariannol cymhleth.

1.15 Adrodd cylchrannol

Yn unol ag IFRS 8 mae Bwrdd y Gronfa, fel 'Prif Gorff Gwneud Penderfyniadau Gweithredol', wedi pennu ein bod yn gweithredu mewn pum segment daearyddol materol er mwyn dosbarthu ariannu ar draws Prydain Fawr - y DU, Cymru, Lloegr, Yr Alban a Gogledd Iwerddon. Mae gennym ffynhonnell incwm sylweddol gan y Loteri, ac mae'r fformat adrodd cylchrannol yn adlewyrchu ein strwythur rheoli ac adrodd mewnol. Gweithredir rhai rhaglenni ar draws y DU gyfan ac adroddir yn annibynnol ar y rhain i'r pedair gwlad.

1.16 Arian cyfrifon segur

Mae arian cyfrifon segur wedi'u cymryd i ystyriaeth o dan yr un polisïau ag arian Loteri, a gwahaniaethir rhwng y symiau yn y datganiadau ariannol hyn. Er eglurder, mae datganiadau ariannol memorandwm sy'n ymwneud ag arian cyfrifon segur yn unig wedi'u cynnwys ar dudalen 74.

1.17 Safonau Adrodd a gyhoeddwyd nad ydynt wedi'u mabwysiadu eto

Nid yw FReM y Trysorlys yn mynnu bod y Safonau a'r Dehongliadau a ganlyn yn cael eu cymhwyso yn 2013-14. Ni fyddai cymhwyso'r Safonau fel y'u diwygir yn cael effaith faterol ar y cyfrifon ar gyfer 2013-14 petaent yn cael eu cymhwyso yn ystod y flwyddyn honno.

IFRS 9	Offerynnau Ariannol – yn amodol ar ymgynghori
IFRS 13	Mesur Gwerth Teg – effeithiol 2015-16

2. Incwm

Mae adenillion grant o £4,120,000 (2012/13 £3,067,000) yn cynrychioli incwm a ddychwelwyd gan ddeiliaid grantiau (gweler nodyn 1.8).

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Llog banc a llog arall a dderbyniwyd		
Llog banc a dderbyniwyd	79	26
	79	26

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Incwm arall		
Incwm o gyflwyno ariannu nad yw'n dod o'r Loteri	1,954	4,821
Incwm o gyflwyno arian y Loteri ar ran dosbarthwyr eraill	266	289
Incwm rhent	1,490	1,975
Arall	374	150
	4,084	7,235

3. Gwariant ar raglenni

Mae IFRS 8 yn gofyn am ddatgelu data ariannol fesul cylchran adroddadwy. Mae'r Gronfa'n rheoli ac yn adrodd am weithgareddau dyfarnu grantiau fesul cylchrannau daearyddol. Fodd bynnag ni reolir nad adroddir ar gostau gweithredu ar sail gylchrannol.

Nid ydym yn dyrannu incwm ond yn rheoli pob cyfran ddaearyddol trwy bennu cyllidebau grant. Fel yr amlinellir yn adran dau yr adroddiad blynyddol, pennir cyllidebau grant yn seiliedig ar yr adnoddau ariannol sydd ar gael. Mae'r Bwrdd wedi dyrannu ariannu dangosol i bob gwlad ar gyfer Cynllun Strategol 2009-2015 ar ôl i gyfran o'r gyllideb, hyd at 10 y cant, cael ei brigdorri ar gyfer rhaglenni'r DU. O'r gyllideb sy'n weddill mae Lloegr yn derbyn 77.5 y cant; Yr Alban 11.5 y cant Cymru 6.5 y cant a Gogledd Iwerddon 4.5 y cant. Dros gyfnod y cynllun mae gan bob pwyllgor gwlad ddisgresiwn, o fewn cyfyngiadau penodol, ar ddarwahanu penderfyniadau grant. Mae'r tabl isod yn amlinellu ymrwymiadau grant wedi'u codi ar y Datganiad Incwm Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn.

	DU	Lloegr	Yr Alban	Cymru	Gogledd Iwerddon	Cyfanswm Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Cyfanswm Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Ymrwymiadau grant a wnaed	86,033	580,412	87,538	43,236	23,201	820,420	587,507
Llai ymrwymiadau wedi darfod ac wedi'u diddymu	(34)	(172)	(1,044)	(472)	(106)	(1,828)	(6,494)
Ymrwymiadau grant net a wnaed	85,999	580,240	86,494	42,764	23,095	818,592	581,013

4. Gwariant uniongyrchol i gefnogi rhaglenni

Costau yn ymwneud â gwariant er budd uniongyrchol derbynyddion trydydd parti a wnaed fel rhan o gontract yn hytrach na dyfarniad grant.

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Cefnogaeth a ddarperir yn uniongyrchol i ymgeiswyr a derbynyddion grantiau	9,858	6,074
	9,858	6,074

Mae'r Gronfa wedi ymrwymo i'r contractau a ganlyn a fydd yn darparu cefnogaeth yn uniongyrchol i fuddiolwyr Cyfrifir am y gwariant pan ddarperir y gwasanaethau sy'n destun y contract. Ar 31 Mawrth roedd yr ymrwymiadau ariannol a ganlyn yn weddill ar y contractau hyn.

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Y Cyngor Mudiadau Gwirfoddol Cenedlaethol	4,508	5,287
Prosiectau Eden – Y Cinio Mawr	3,115	3,905
Y Prosiect Cerdd Mawr	2,585	–
Ageing Better	7,755	–
Complex Needs support and development	2,016	–
Fulfilling Lives: A Better Start support and development	7,366	–
Big Potential	10,881	–
22 Contract (2012/13: 22) i gyflwyno'r rhaglen Sgiliau Bywyd yng Nghymru	1,651	3,063
29 Contract (2012/13: 24) ar gyfer contractau cefnogi a datblygu eraill	10,427	6,671

5. Costau gweithredu

	Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu incwm y Loteri £'000	Costau gweithredu a ailgodir £'000	Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu arian cyfrifon segur £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 Cyfanswm costau gweithredu £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 Cyfanswm costau gweithredu £'000
Tâl cydnabyddiaeth gweithwyr	32,219	2,059	344	34,622	34,655
Teithio a threuliau:					
– Staff	1,476	22	–	1,498	1,612
– Aelodau Bwrdd a Phwyllgorau	63	–	–	63	48
Taliadau o dan brydlesi gweithredu:					
– Eiddo	3,137	1,807	24	4,968	5,011
– Arall	(740)	–	–	(740)	(164)
Costau llety eraill	2,620	–	–	2,620	3,027
Costau cyfathrebu	1,374	48	–	1,422	2,018
Cefnogaeth allanol ar gyfer rhaglenni grant	405	9	–	414	549
Gwerthuso rhaglenni	576	7	–	583	782
Recriwtio a hyfforddi staff	828	–	–	828	842
Ffioedd proffesiynol	885	83	–	968	1,546
Tâl cydnabyddiaeth archwilwyr ar gyfer gwaith archwilio	115	–	–	115	109
Tâl archwilwyr ar gyfer gwaith ardystio grantiau	4	4	–	8	6
Costau isadeiledd TG	2,263	–	–	2,263	1,702
Costau eraill	929	45	–	974	1,044
TAW	1,673	–	–	1,673	2,317
Eitemau anariannol					
– Dibrisio ac amorteiddio	1,835	–	–	1,835	684
	49,662	4,084	368	54,114	55,788

6. Dangosydd perfformiad ariannol

Ein dangosydd perfformiad ariannol allweddol yw'r rhan o'n cyfran o incwm Loteri yr ydym yn ei gwario ar ei ddosbarthu. O'r mesur hwn rydym yn eithrio costau rydym yn eu hailgodi ar bobl eraill, gan gynnwys costau dosbarthu arian Loteri ac arian nad yw'n dod o'r Loteri ar gyfer mudiadau eraill ac eiddo a isosodir. Rydym hefyd yn eithrio costau buddsoddiadau unigol i gyflawni effeithlonrwydd yn y dyfodol. Ar y sail hon, cost ddosbarthu ein cyfran o incwm y Loteri oedd 7.4 y cant o'r incwm hwnnw (2012/13 6.2 y cant).

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Costau gweithredu ar gyfer dosbarthu incwm y Loteri	49,662	48,052
Elw o'r Loteri Genedlaethol	661,508	774,185
Incwm buddsoddi	3,103	4,143
	664,611	778,328
Canran	7.4%	6.2%

7. Nifer y staff a chostau staff

Roedd cyfanswm cost y staff, gan gynnwys tâl cydnabyddiaeth aelodau'r Bwrdd, fel a ganlyn:

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Tâl a chyflogau	26,988	28,287
Costau nawdd cymdeithasol	2,214	2,309
Costau pensiwn eraill	4,664	4,765
Costau staff asiantaeth	1,488	634
Cyflogau wedi'u cyfalafu	(732)	(1,340)
	34,622	34,655

Secondiwyd rhai staff sydd wedi'u cynnwys uchod i fudiadau eraill, y mae adenillion o £107,823 ar eu cyfer wedi'u cynnwys mewn incwm arall. Mae cyflog a hawliau pensiwn aelodau uwch dîm rheoli a Bwrdd y Gronfa wedi'u cynnwys uchod; mae manylion wedi'u datgelu yn yr Adroddiad Tâl Cydnabyddiaeth. Nid yw'n bosib nodi nifer a chost yr aelodau staff o fewn y cyfanswm nad ydynt wedi'u cyflogi ar sail barhaol, ac eithrio'r rhai a gyflogir drwy asiantaethau.

Mae cyflogau wedi'u cyfalafu'n ymwneud â phobl sy'n gweithio ar y prosiect BPR ac maent wedi'u cynnwys mewn 'Meddalwedd Ariannu sy'n cael ei ddatblygu' o dan Asedau anniriaethol (nodyn 11).

Roedd nifer cyfartalog y cyflogeion cyfwerth ag amser llawn a staff dros dro yn gweithio i'r Gronfa Loteri Fawr yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	Nifer cyfartalog y staff dros dro (CaALl)	Nifer cyfartalog y cyflogeion (CaALl)	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 Cyfanswm nifer cyfartalog y staff (CaALl)	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 Cyfanswm nifer cyfartalog y staff (CaALl)
Gwneud grantiau	53	546	599	572
Cefnogaeth ar gyfer cwsmeriaid a budd-ddeiliaid	5	221	226	241
Llywodraethu a gweinyddu	7	133	140	144
Staff sy'n ymwneud â phrosiectau cyfalaf	–	27	27	23
	65	927	992	980

Ar 31 Mawrth 2014 roedd y Gronfa Loteri Fawr yn cyflogi 980 o gyflogeion cyfwerth ag amser llawn). Roedd hyn yn cynnwys 65 o weithwyr dros dro cyfwerth ag amser llawn (2012/13 40)

Pecynnau ymadael

Er nad yw cyflogeion y Gronfa'n weision sifil, mae eu telerau cyflogaeth yn darparu ar gyfer taliadau terfynu a phensiynau ymddeol yn gynnar wedi'u cyfrifo yn yr un modd â Chynllun Digolledu'r Gwasanaeth Sifil. Mae costau'r buddion hyn wedi'u talu gan y Gronfa ac nid o Gronfeydd y Gwasanaeth Sifil na'r Trysorlys.

Band costau'r pecyn ymadael	Nifer y diswyddiadau gorfodol	Nifer yr ymadawiadau eraill	Cyfanswm y pecynnau ymadael fesul band costau
<£10,000	5(4)	0(0)	5(4)
£10,000 - £25,000	20(6)	0(0)	20(6)
£25,001 - £50,000	19(4)	0(0)	19(4)
£50,001 - £100,000	5(3)	0(0)	5(3)
Cyfanswm y pecynnau ymadael fesul math	49(17)	0(0)	49(17)
Cyfanswm cost £'000	1,361 (410)	0(0)	1,361 (410)

Y ffigurau mewn cromfachau yw cymaryddion y flwyddyn flaenorol.

8. Costau ailstrwythuro a buddsoddi

Archwiliwn ein strwythur drwy'r amser ac yn gwneud newidiadau er mwyn cyflwyno gwasanaethau effeithlon ac effeithiol sy'n addas i'r diben. Fel rhan o'r broses hon, yn ystod 2013/14 roedd costau'r ailstrwythuro hwn yn cynnwys taliadau terfynu a thrafodion eiddo, gan gynnwys darpariaethau newydd ar gyfer prydlesi beichus yn Llundain a Birmingham.

Yn dilyn yr adolygiad o amhariadau a gyflawnwyd ym mis Mawrth 2014 mae colled ar ffurf amhariad o £1.94 miliwn wedi'i adnabod ar gyfer ased anniriaethol y system Ariannu ac wedi'i gynnwys yn y costau ailbeiriannu prosesau busnes isod.

Rydym wedi buddsoddi mewn adolygiad o'n prosesau busnes, gan gynnwys system rheoli ariannu newydd i wella gwasanaeth cwsmeriaid a chynyddu effeithlonrwydd. Mae costau uniongyrchol staff sy'n gweithio ar y prosiect hwn, ynghyd â chaledwedd a thrwyddedau wedi'i gyfalafu'n unol ag IAS 16 'Eiddo, peiriannau a chyfarpar' ac IAS 38 'Asedau anniriaethol' (gweler nodiadau 10 a 11). Nid yw'r costau adferol yn dilyn mynd yn fyw yn fewnol i roi atgyweiriadau system ar waith wedi'u cyfalafu ac wedi'u dangos fel cost fuddsoddi yn lle.

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Taliadau terfynu	1,757	809
Rhesymoli eiddo	831	93
Taliadau prydles anochel	2,508	-
Amhariad ased anniriaethol y system rheoli ariannu (gweler nodyn 11)	1,937	-
Adolygu ailbeiriannu prosesau busnes	1,955	185
	8,988	1,087

9. Treth

Mae'r Gronfa'n talu treth gorfforaethol dim ond ar log banc ac unrhyw log arall a dderbynnir.

Mae cost dreth net o £15,816 (2012/13 credyd o £983,000) ar gyfer y flwyddyn. Mae credyd y flwyddyn flaenorol yn ymwneud yn bennaf ag ad-daliad Treth Gorfforaethol o £988,000 ar dreth a dalwyd yn wreiddiol ar log a dderbyniwyd mewn perthynas â grantiau ynni adnewyddadwy wedi'u canslo a wnaed gennym.

Nid yw incwm buddsoddi a gynhyrchwyd ar falansau a ddelir yng Nghronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol o dan stiwardiaeth yr Ysgrifennydd Gwladol yn drethadwy.

10. Eiddo, peiriannau a chyfarpar

	Gwelliannau prydlesol £'000	TG £'000	Offer/dodrefn a ffitiadau swyddfa £'000	Cyfanswm £'000
Cost				
Ar 1 Ebrill 2013	6,820	2,737	300	9,857
Ychwanegiadau	202	155	105	462
Gwarediadau	–	–	–	–
Ar 31 Mawrth 2014	7,022	2,892	405	10,319
Dibrisio				
Ar 1 Ebrill 2013	4,174	1,903	300	6,377
Tâl am y flwyddyn	352	281	6	639
Gwarediadau	–	–	–	–
Ar 31 Mawrth 2014	4,526	2,184	306	7,016
Llyfrwerth net				
Ar 31 Mawrth 2014	2,496	708	99	3,303
Cost				
Ar 1 Ebrill 2012	6,820	2,450	300	9,570
Ychwanegiadau	–	287	–	287
Gwarediadau	–	–	–	–
Ar 31 Mawrth 2013	6,820	2,737	300	9,857
Dibrisio				
Ar 1 Ebrill 2012	3,818	1,688	291	5,797
Tâl am y flwyddyn	356	215	9	580
Gwarediadau	–	–	–	–
Ar 31 Mawrth 2013	4,174	1,903	300	6,377
Ar 31 Mawrth 2013	2,646	834	–	3,480
Ar 31 Mawrth 2012	3,002	762	9	3,773

Mae'r holl welliannau prydlesol ar eiddo prydles fer gyda phrydles sy'n dod i ben o fewn 20 mlynedd.

11. Asedau anniriaethol

	Meddalwedd system ariannu - o dan ddatblygiad £'000	Gwefan £'000	Cyfanswm £'000
Cost ar 1 Ebrill 2013	17,876	358	18,234
Ychwanegiadau	6,986	–	6,986
Amhariad	(1,937)	–	(1,937)
Ar 31 Mawrth 2014	22,925	358	23,283
Amorteiddiad			
Ar 1 Ebrill 2013	–	–	–
Tâl am y flwyddyn	1,195	–	1,195
Ar 31 Mawrth 2014	1,195	–	1,195
Llyfrwerth net			
Ar 31 Mawrth 2014	21,730	358	22,088
Ar 31 Mawrth 2013	17,876	358	18,234

	Meddalwedd system ariannu - o dan ddatblygiad £'000	Gwefan £'000	Cyfanswm £'000
Cost ar 1 Ebrill 2012	11,526	248	11,774
Ychwanegiadau	6,350	110	6,460
Amhariad	–	–	–
Ar 31 Mawrth 2013	17,876	358	18,234
Ar 1 Ebrill 2012	–	–	–
Tâl am y flwyddyn	–	–	–
Ar 31 Mawrth 2013	–	–	–
Ar 31 Mawrth 2013	17,876	358	18,234
Ar 31 Mawrth 2012	11,526	248	11,774

Yn unol ag IAS 36 ac IPSAS 21, yn dilyn yr adolygiad amhariad a gyflawnwyd ym mis Mawrth 2014, mae colled ar ffurf amhariad o £1.94 miliwn wedi'i adnabod ar gyfer ased anghyfredol y system Ariannu ac wedi'i gynnwys yn y cyfrifon.

12. Masnachu ac arian arall a dderbynnir

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Swm sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn		
Yn cael ei ddal gan bartneriaid dirprwyol ar gyfer talu ymrwymiadau grantiau	3,532	11,852
Adneuon a blaensymiau	1,178	4,042
Treth Gorfforaethol	–	988
Taliadau eraill i'w derbyn	2,368	2,252
	7,078	19,134
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	3,881	6,420
	10,959	25,554
Mae'r balansau sydd i'w derbyn fel a ganlyn:		
Symiau sy'n ddyledus gan gyrff eraill y Llywodraeth	3,372	12,069
Symiau sy'n ddyledus gan awdurdodau lleol	659	681
Symiau sy'n ddyledus gan gyrff y tu allan i'r Llywodraeth	6,928	12,804

13. Cronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Balans ar 1 Ebrill 2013		354,421
Enillion o'r Loteri Genedlaethol	661,508	
Incwm buddsoddi o NLDF	3,103	
Arian a dynnwyd i lawr o NLDF	(636,170)	
Cynnydd net yn y balans	28,441	
Cost ar 31 Mawrth 2014		382,862
Enillion buddsoddi heb eu gwireddu		
Gwerth marchnad ar 31 Mawrth 2014		382,862

Mae'r Gronfa'n derbyn cyfran o'r arian a delir gan Camelot Group plc i Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol ar ôl didynnu costau'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon wrth iddo weithredu ei swyddogaethau o dan Ddeddf y Loteri, costau'r rheoleiddiwr (Comisiwn y Loteri Genedlaethol), costau'r rheolwr buddsoddi (y Comisiynwyr Dyledion Cenedlaethol) a chostau Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol.

Paratowyd cyfrifon 2012/13 gan ddefnyddio tystysgrif dros dro a gyhoeddwyd gan DCMS. Darparwyd gwybodaeth ddilynol gan DCMS, ar ôl dyddiad llofnodi'r cyfrifon, a fyddai wedi adolygu'r amcangyfrif hwn o'r balans i £343 miliwn. Dangosir y gwahaniaeth rhwng y prisiadau amcangyfrifedig ar 31 Mawrth 2013 fel gostyngiad yng nghyfran elw'r gweithredwr yn 2013/14. Byddai enillion net y gweithredwr yn £673 miliwn heb yr addasiad hwn.

14. Masnachu ac arian arall sy'n daladwy

	Ar 31 Mawrth 2014 £'000	Ar 31 Mawrth 2013 £'000
Swm sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn		
TAW	65	261
Treth a nawdd gymdeithasol arall	717	789
Arian masnachu sy'n daladwy	1,134	412
Yn ddyledus i bartner ar y cyd ar gyfer talu ymrwymiadau grant	2,633	2,614
Arian arall sy'n daladwy	540	3,965
Croniadau ac incwm gohiriedig	2,722	2,843
	7,811	10,884
Swm sy'n dod yn ddyledus o fewn mwy nag un flwyddyn		
Taliadau, gohiriadau ac incwm gohiriedig	1,182	1,368
Cyfanswm	**8,993**	**12,252**

Mae'r balans canlynol sy'n daladwy i gyrff eraill y Llywodraeth wedi'i gynnwys yn y symiau uchod:

Symiau sy'n ddyledus i gyrff eraill y Llywodraeth	3,509	3,665
Symiau sy'n ddyledus i awdurdodau lleol	707	83
Symiau sy'n ddyledus i gyrff y tu allan i'r Llywodraeth	4,777	8,504
	8,993	12,252

15. Darpariaethau ar gyfer ymrwymiadau a thaliadau

	Taliadau prydles anochel £'000	Cyfraniadau ymddeol yn gynnar £'000	Darpariaethau diswyddo £'000	Cyfanswm darpariaethau £'000
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2013	5,241	299	1,169	6,709
Darpariaethau newydd a grëwyd	2,508	–	1,197	3,705
Darpariaethau a ddefnyddiwyd	(933)	(157)	(1,419)	(2,509)
Darpariaethau a ryddhawyd	–	17	(67)	(50)
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2014	6,816	159	880	7,855

Taliadau prydles anochel
Rydym wedi is-osod rhan o'n heiddo yn Llundain i dri thenant. Mae rhan o'r ddarpariaeth yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng y rhent a godir ar ein tenantiaid a'r hyn y mae'r Gronfa wedi'i gontractio i'w dalu i'w landlordiaid. Cyfrifir y ddarpariaeth ar gyfer y gwahaniaeth yn rhent y farchnad gan ddefnyddio cyfradd chwyddiant dybiedig o 3 y cant. Caiff y ddarpariaeth ei defnyddio dros 12 mlynedd.

At hynny, rydym wedi gadael gofod swyddfa yn Llundain a Birmingham a'i hysbysebu fel ar gael i'w rentu. Gan nad ydym wedi llwyddo i is-lesio'r lloriau hyn rydym wedi creu darpariaeth ar gyfer y taliadau prydles hyn nad oes modd eu hosgoi.

Ar 31 Mawrth 2014 rydym wedi rhoi disgownt ar gyfer taliadau prydles anochel gan ddefnyddio'r gyfradd ddisgownt a gynghorwyd gan Drysorlys EM, sef 2.2 y cant.

Ailstrwythuro: ymddeol, diswyddo a chefnogaeth
O ganlyniad i ailstrwythuro yn y flwyddyn gyfredol ac mewn blynyddoedd cynharach, nodwyd swyddi penodol nad oes eu hangen bellach, neu sydd wedi'u hadleoli. O ganlyniad i hyn mae staff wedi cael eu diswyddo neu wedi ymddeol yn gynnar.

- Pan fydd staff sy'n gymwys i ymddeol yn gynnar yn gwneud hynny, mae'r Gronfa dan rwymedigaeth gontract i fodloni rhai cyfraniadau pensiwn nes bod y staff hyn yn cyrraedd eu dyddiad ymddeol statudol. Darperir brasamcan o'r cyfraniadau hyn yn y dyfodol. Bydd taliadau yn erbyn y ddarpariaeth hon yn parhau am hyd at 10 mlynedd.
- Mae darpariaeth wedi'i gwneud ar gyfer costau diswyddo amcangyfrifedig y staff hynny y mae'r Gronfa wedi bod yn ymgynghori â hwy cyn 31 Mawrth 2014. Gwneir taliadau diswyddo'n unol â threfniadau a thelerau cytundebol a amlinellir yn nhrefniadau Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Disgwylir y bydd y mwyafrif o'r ddarpariaeth hon yn cael ei gwireddu dros y flwyddyn ariannol nesaf.
- Mae gan gyflogeion parhaol hawl fel rhan o'u contract i £500 wrth gael eu diswyddo, mewn perthynas â phrynu cyrsiau hyfforddi neu ddeunyddiau ar gyfer datblygu o ran cyflogaeth yn y dyfodol. Mae hyn wedi'i ddarparu hefyd.

16. Grantiau yr ymrwymwyd i'w talu (ymrwymiadau caled)

	£'000	£'000
Ymrwymiadau caled		
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2013		891,110
Ymrwymiadau grant a wnaed	834,507	
Ymrwymiadau wedi darfod ac wedi'u diddymu	(1,828)	
Ymrwymiadau grant a fodlonwyd	(591,810)	
Symudiad net mewn ymrwymiadau caled		240,869
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2014		1,131,979

	Ar 31 Mawrth 2014 £'000	Ar 31 Mawrth 2013 £'000

Ymrwymiadau caled sy'n heneiddio

Mae balans yr ymrwymiad caled ar ddiwedd y flwyddyn yn cynrychioli'r symiau sy'n ddyledus i dderbynyddion yn ystod y cyfnodau a ganlyn:

Grantiau yr ymrwymwyd i'w talu o fewn un flwyddyn	563,357	369,632
Grantiau yr ymrwymwyd i'w talu dros fwy nag un flwyddyn	568,622	521,478
	1,131,979	891,110

Mae'r balansau a ganlyn sy'n daladwy i gyrff eraill y Llywodraeth wedi'u cynnwys yn y symiau uchod.

Grantiau yr ymrwymwyd i'w talu i gyrff eraill y Llywodraeth	24,690	20,337
Grantiau yr ymrwymwyd i'w talu i gyrff awdurdodau lleol	48,514	91,974
Grantiau yr ymrwymwyd i'w talu i fudiadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol	318	10,054

17. Ymrwymiadau meddal

Mae ymrwymiadau meddal yn cynrychioli cynigion grant nad ydynt wedi'u derbyn yn ffurfiol yn ysgrifenedig eto gan yr ymgeisydd. Gan hynny, nid yw'r cynigion hyn yn cael eu cydnabod fel ymrwymiad ariannol o fewn y cyfrifon hyn.

	£'000	£'000
Ymrwymiadau meddal		
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2013		49,670
Ymrwymiadau meddal a wnaed	834,135	
Ymrwymiadau wedi darfod ac wedi'u diddymu	(536)	
Ymrwymiadau meddal a drosglwyddwyd i ymrwymiadau caled	(820,420)	
Symudiad Net mewn ymrwymiadau meddal		13,179
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2014		62,849

18. Cynlluniau ar y cyd

Parks for People

Gweinyddir y cynllun hwn gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri ar ran yr holl bartïon i'r cytundeb. Rydym wedi cytuno i gyfrannu hyd at £136 miliwn i'r cyfanswm ariannu disgwyliedig o £322 miliwn. Mae gwerth £8.6 miliwn o ymrwymiadau grant newydd (2012/13 £10.7 miliwn) wedi'i gynnwys o fewn ymrwymiadau caled; ac mae'r ymrwymiadau grant a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth yn cynnwys £29.1 miliwn (2012/13 30.2 miliwn) sy'n cynrychioli ein cyfraniad at y cynllun Parks for People ar y cyd. Mae ffigur y credydwyr yn cynnwys £2.6 miliwn sy'n ddyledus i Gronfa Dreftadaeth y Loteri mewn perthynas â'n cyfraniad i daliadau y maent wedi'u gwneud i dderbynyddion grantiau.

19. Cysoni incwm a gwariant i'r mewnlif arian net o weithgareddau gweithredu

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
(Diffyg)/Gwarged ar gyfer y cyfnod	(213,882)	66,532
Dibrisio eiddo, peiriannau a chyfarpar ac amorteiddio asedau anniriaethol	1,834	580
Colled ar ffurf amhariad	1,937	
Addasiad i'r balans agoriadol	-	104
(Diffyg)/Gwarged wedi'i addasu ar gyfer trafodion nad ydynt yn arian parod	(210,111)	67,216
Gostyngiad mewn masnachu ac arian arall a dderbynnir	14,593	3,152
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y balans NLDF	(28,441)	44,422
(Gostyngiad) mewn masnachu ac arian arall sy'n daladwy	(3,257)	(2,468)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn darpariaethau	1,146	(536)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn darpariaethau ar gyfer ymrwymiadau grant	240,869	(88,347)
Mewnlif arian parod net o weithgareddau gweithredu	14,799	23,439

20. Risgiau ariannol

Offerynnau ariannol

Mae Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol 7 'Offerynnau Ariannol: Datgeliadau' ('IFRS 7') yn mynnu datgelu'r rôl y mae offerynnau ariannol wedi'u cael yn ystod y cyfnod wrth greu neu newid y risgiau y mae endid yn eu hwynebu wrth gyflawni'i weithgareddau. Mae offerynnau ariannol yn chwarae rôl lawer mwy cyfyngedig wrth greu neu newid risgiau ar gyfer y Gronfa Loteri Fawr na'r hyn sy'n nodweddiadol ar gyfer y cwmnïau a restrir y mae IFRS 7 yn berthnasol iddynt yn bennaf. Nid oes gan y Gronfa Loteri Fawr y pŵer i fenthyg arian ac ni all ond fuddsoddi arian sy'n deillio o gymorth ar ffurf grantiau. Mae asedau ac atebolrwydd ariannol yn cael eu cynhyrchu gan weithgareddau gweithredu bob dydd yn hytrach na chael eu dal i newid y risgiau sy'n wynebu'r mudiad.

Mae hyn yn golygu bod y Gronfa Loteri Fawr yn agored i ychydig iawn o risg hylifedd, marchnad neu gredyd ar unwaith.

Risgiau hylifedd

Bodlonir gofynion arian parod ar gyfer Gwariant Loteri trwy dynnu i lawr yn erbyn rhagolygon wythnosol o angen o'r balansau a ddelir ar ran y Gronfa Loteri Fawr gan Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol. Ar 31 Mawrth 2013 roedd balans y gronfa'n £354 miliwn, roedd hyn wedi codi i £383 miliwn erbyn 31 Mawrth 2014, a bryd hynny roedd gwerth £1,132 miliwn o ymrwymiadau grant eto i'w talu. Wrth gyllidebu ar gyfer gwariant cyfredol mae'r Gronfa Loteri Fawr yn cydbwyso'r all-lif taliadau arian parod yn erbyn ymrwymiadau grant ynghyd â rhagolygon o Incwm Loteri a ddarperir gan DCMS.

Yn 2013/14, deilliodd £662 miliwn (87.4 y cant) o incwm y Gronfa Loteri Fawr o'r Loteri Genedlaethol. Deilliodd yr incwm sy'n weddill o enillion ar fuddsoddi'r balans a ddelir gyda NLDF, £3 miliwn (0.4 y cant) ynghyd â swm bach o log banc a mân incwm o £8 miliwn (1.1 y cant) ynghyd ag incwm o arian cyfrifon segur £84 miliwn (11.1 y cant).

Asedau hylifol ar 31 Mawrth 2014	**£m**
Gwerth marchnad buddsoddiadau NLDF	383
Arian parod	46
Cyfanswm	429
Rhagolwg o lifoedd arian yn ystod 2014/15	
Incwm o'r Loteri Genedlaethol	720
Incwm arall	15
Taliadau costau gweithredu	(50)
Taliadau grant	(833)
Rhagolwg o'r all-lif net	(148)
Rhagfynegiad o asedau hylifol ar 31 Mawrth 2015	281

Mae'r rhagfynegiadau incwm yn seiliedig ar ragamcaniadau a ddarperir gan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Mae'r rhagfynegiadau o daliadau grant yn seiliedig ar broffiliau tynnu i lawr a gydgrynhowyd ar 31 Mawrth 2014.

Risgiau marchnad a chyfraddau llog

Mae asedau ariannol y Gronfa Loteri Fawr yn cael eu buddsoddi yn NLDF, sy'n buddsoddi mewn band cul o asedau isel eu risg megis bondiau llywodraeth ac arian parod. Nid oes gan y Bwrdd unrhyw reolaeth dros fuddsoddi'r arian hwn. Ar ddyddiad y Datganiad o Sefyllfa Ariannol, £383 miliwn oedd gwerth ein buddsoddiadau ar y farchnad. Ar gyfartaledd enillodd arian NLDF 0.5 y cant yn ystod y flwyddyn. Delir y balansau arian sy'n cael ei dynnu i lawr o Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol i dalu am ymrwymiadau grant a chostau gweithredu mewn cyfrifon banc mynediad di-oed, gyda chyfraddau llog amrywiol â chyfradd llog o 0.5 y cant yn ystod y flwyddyn. £46 miliwn oedd balans ariannol y Gronfa Loteri Fawr ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r Bwrdd yn ystyried nad yw'r Gronfa Loteri Fawr yn agored i risgiau cyfraddau llog sylweddol.

	2013/14	**2012/13**
	£'000	**£'000**
Sterling ar gyfraddau llog arnawf - Cronfa Loteri Fawr	25,296	25,372
Sterling ar gyfraddau llog arnawf - arian cyfrifon segur	20,737	13,310
Sterling ar gymysgedd o gyfraddau penodol	382,862	354,421
	428,895	393,103

Risgiau credyd

Mae taliadau i'w derbyn y Gronfa Loteri Fawr yn cynnwys rhagdaliadau, yn bennaf ar brydlesi eiddo a balansau rhynglywodraethol. Mae'r balansau rhynglywodraethol yn bennaf gyda chyd-ddosbarthwyr y Loteri ac yr oeddent oll wedi'u had-dalu neu eu cytuno erbyn cyfnod llofnodi'r cyfrifon. Nid yw'r Bwrdd yn ystyried bod y Gronfa Loteri Fawr yn agored i risgiau credyd sylweddol.

Risgiau arian tramor

Nid yw'r Gronfa Loteri Fawr yn agored i unrhyw risgiau arian tramor.

Asedau ariannol fesul categori

Asedau yn ôl y Datganiad o Sefyllfa Ariannol	2013/14	2012/13
	£'000	£'000
Asedau anghyfredol	25,391	21,714
Buddsoddiadau sydd ar werth	382,862	354,421
Arian parod a chyfwerth ag arian parod - Cronfa Loteri Fawr	25,296	25,372
Arian parod a chyfwerth ag arian parod - arian cyfrifon segur	20,737	13,310
Benthyciadau a thaliadau i'w derbyn	10,959	25,554
	465,245	440,371

Rhwymedigaethau ariannol fesul categori

Rhwymedigaethau yn ôl y Datganiad o Sefyllfa Ariannol	2013/14	2012/13
	£'000	£'000
Rhwymedigaethau ariannol		
Ymrwymiadau grant	563,357	369,632
Taliadau gweithredu	7,811	10,884
	571,168	380,516

Prisiad teg

Mae'r Bwrdd yn disgwyl i'r llyfrwerth fod o'r unfaint â'r gwerth teg ar gyfer yr holl asedau a rhwymedigaethau ariannol. Ar y sail:

1. Bod yr holl adneuon arian parod yn aros gyda banciau masnachol.
2. Y rheolir buddsoddiadau gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Mae'n darparu manylion llyfrwerth a gwerth teg ein balansau ar gyfer y Bwrdd ar ddyddiad y Datganiad o Sefyllfa Ariannol. Mae'r enillion nas gwireddwyd ar fuddsoddiad yn cael eu hystyried trwy'r Datganiad Incwm Cynhwysfawr, gan arwain at lyfrwerth sy'n cyfateb i werth teg.
3. Na phennir bod angen darpariaeth ar gyfer drwgddyled.
4. Nad ydym wedi gwneud addasiad gwerth teg er ein bod yn datgelu gwerth £569 miliwn o ymrwymiadau grant fel rhai nad ydynt yn ddyledus i gael eu talu tan ar ôl un flwyddyn. Mae'r Bwrdd o dan rwymedigaeth gontract i dalu'r symiau hyn ar alw, yn amodol ar y contract, ac felly gallai'r symiau gael eu talu o fewn y 12 mis nesaf.
5. Bod yr holl eitemau taladwy yn ddyledus o fewn telerau contract arferol, ac felly nid oes unrhyw wahaniaeth rhwng y llyfrwerth a'r gwerth teg.

Aeddfedrwydd rhwymedigaethau ariannol

Rhwymedigaethau yn ôl y Datganiad o Sefyllfa Ariannol	2013/14	2012/13
	£'000	£'000
Mewn llai na blwyddyn	1,140,972	903,362
Mewn mwy na blwyddyn ond llai na dwy	-	-
Mewn dwy i bum mlynedd	-	-
Mewn mwy na phum mlynedd	-	-
	1,140,972	903,362

Mae'r Datganiad o Sefyllfa Ariannol yn datgelu'r ffigur uchod wedi'i wahanu rhwng y symiau sy'n ddyledus mewn un flwyddyn ac mewn mwy nag un flwyddyn. Mae'r rhaniad hwnnw'n seiliedig ar brofiad blaenorol o symiau a dynnir i lawr gan granteion gan nad yw ein contractau gyda granteion yn cynnwys y cyfryw raniad.

Yn ddamcaniaethol, gallai granteion ofyn am eu grant cyfan dros y 12 mis nesaf os cwblhawyd eu prosiectau o fewn y cyfnod hwnnw. Gan hynny rydym wedi mabwysiadu ymagwedd ochelgar ac wedi dangos bod yr holl rwymedigaethau'n aeddfedu o fewn un flwyddyn.

21. Ymrwymiadau ariannol

Ymrwymiadau o dan brydlesi gweithredol

Rhoddir cyfanswm yr isafswm taliadau prydles yn y dyfodol o dan brydlesi gweithredol yn y tabl isod:

	Ar 31 Mawrth 2014	Ar 31 Mawrth 2013
	£'000	£'000
Prydlesi eiddo lle mai ni yw'r prydlesai:		
Ddim yn hwyrach na blwyddyn	6,124	6,085
Hwyrach na blwyddyn a ddim yn hwyrach na 5 mlynedd	23,040	23,073
Hwyrach na 5 mlynedd	12,363	17,954
	41,527	47,112
Prydlesi eiddo lle mai ni yw'r prydleswr:		
Ddim yn hwyrach na blwyddyn	1,370	1,416
Hwyrach na blwyddyn a ddim yn hwyrach na 5 mlynedd	4,398	4,791
Hwyrach na 5 mlynedd	2,197	3,174
	7,965	9,381

Fel yr amlinellir ym mholisi cyfrifo 1.7 ni ellir rhannu prydlesi'n ddibynadwy rhwng tir ac adeiladau ond mae'r ddwy elfen yn brydlesi gweithredu.

Adran pedwar: Cyfrifon blynyddol

22. Cynllun pensiwn

Darperir buddiannau pensiwn drwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Gall gweithwyr fod mewn un o bedwar cynllun buddiant diffiniedig; naill ai gynllun cyflog terfynol (classic, premium neu classic plus); neu gynllun gyrfa cyfan (nuvos). Nid yw'r trefniadau statudol hyn yn cael eu hariannu a thelir costau'r buddiannau gan arian a bennir gan Senedd y DU bob blwyddyn. Mae pensiynau sy'n daladwy o dan classic, premium, classic plus a nuvos yn cynyddu bob blwyddyn yn unol â newidiadau yn y Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI). Gall aelodau ddewis naill ai'r trefniant buddiant diffiniedig priodol neu bensiwn budd-ddeiliaid 'prynu arian' gyda chyfraniad cyflogwr (cyfrif pensiwn partneriaeth) hefyd.

Mae cyfraniadau cyflogwyr wedi'u pennu ar isafswm graddfa ar gyfer aelodau sydd â chyflogau pensiynadwy o dan £15,000 o 1.5 y cant o enillion pensiynadwy ar gyfer classic a 3.5 y cant ar gyfer premium, classic plus a nuvos. Mae hyn yn cynyddu mewn bandiau hyd at uchafswm o 6.25 y cant ac 8.25 y cant yn ôl eu trefn ar gyfer aelodau sydd â chyflog pensiynadwy dros £60,000. Mae buddiannau'r cynllun classic yn cronni ar gyfradd o 1/80 o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer bob blwyddyn o wasanaeth. Yn ychwanegol, mae cyfandaliad cyfwerth â phensiwn tair blynedd cychwynnol yn daladwy wrth ymddeol. Mae buddiannau'r cynllun premiwm yn cronni ar gyfradd o 1/60 o'r enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer bob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i classic, nid oes cyfandaliad awtomatig. I bob pwrpas mae Classic Plus yn gynllun cymysg, gyda buddiannau ar gyfer gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 yn cael eu cyfrifo'n fras yn unol â classic a buddiannau ar gyfer gwasanaeth o fis Hydref 2002 wedi'u cyfrifo'n unol â premium. Yn nuvos mae aelodau'n cronni pensiynau yn seiliedig ar enillion pensiynadwy yn ystod y cyfnod y maent yn aelodau o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth) mae'r cyfrif pensiwn wedi'i ennill yn cael ei gredydu gyda 2.3 y cant o'u henillion pensiynadwy yn y flwyddyn honno o'r cynllun ac mae'r pensiwn a gronnir yn cael ei uwchraddio'n unol â'r CPI. Ym mhob achos gall aelodau ddewis ildio (cyfnewid) pensiwn am gyfandaliad hyd at y terfynau a ganiateir gan ddeddfwriaeth dreth.

Trefniant pensiwn budd-ddeiliaid yw'r cyfrif pensiwn partneriaeth. Mae'r cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol rhwng 3 y cant a 12.5 y cant (gan ddibynnu ar oedran yr aelod) i bensiwn budd-ddeiliaid a ddewisir gan y cyflogydd o banel o dri darparwr. Nid oes rhaid i'r cyflogydd gyfrannu ond os yw'n gwneud cyfraniadau, bydd y cyflogwr yn cyfrannu'n gyfatebol hyd at uchafswm o 3 y cant o'r cyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Mae'r cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.8 y cant pellach o gyflog pensiynadwy i dalu cost yr yswiriant risg a ddarperir yn ganolog (marw mewn gwasanaeth ac ymddeol oherwydd salwch).

Yn 2013/14 roedd cyfraniadau cyflogwyr o £149,592 yn daladwy i'r cyfrif pensiwn partneriaeth (2012/13 £138,206).

Mae mwy o fanylion am y trefniadau pensiwn Gwasanaeth Sifil ar gael ar y wefan www.civilservice-pensions.gov.uk

Ar gyfer 2013/14, roedd cyfraniadau'r cyflogwyr o £4,545,429 yn daladwy i Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (2012/13 £4,595,446) ar un o bedair cyfradd yn yr amrediadau a nodir isod. Dylid adolygu cyfraniadau'r cyflogwr bob pedair blynedd yn sgil gwerthusiad llawn. Cynhaliwyd y gwerthusiad diweddaraf gan Hewitt Bacon and Woodrow ar 31 Mawrth 2007. Mae'r cyfraddau cyfrannu'n adlewyrchu'r buddiannau wrth iddynt gronni, nid pan fo'r costau'n cael eu codi, ac maent yn adlewyrchu profiadau'r cynllun yn y gorffennol. Mae'r cyfraddau ar gyfer 2013/14 yn gweddu i argymhellion gan yr Actiwari.

Mae prisiad yn cael ei gyflawni o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil ar hyn o bryd y disgwylir iddo gael ei gwblhau yn 2014 ac sy'n cael ei gyflawni'n unol â'r fethodoleg a amlinellir yng Nghyfarwyddiadau'r Trysorlys. Ar hyn o bryd mae cyflogwyr yn talu 18.9 y cant ar gyfartaledd o gyflogau eu cyflogeion fel cyfraniad pensiwn. Mae'r union ffigur yn dibynnu ar gyflogau'r cyflogeion unigol. Bydd cyfradd gyfartalog newydd o gyfraniadau cyflogwyr yn cael ei gosod o 2015/16, sydd i'w hadnabod gan y prisiad sydd ar waith ar hyn o bryd. Yr arwyddion yw y gallai'r gyfradd gyfrannu derfynol fod hyd at 7 y cant yn uwch na'r gyfradd bensiwn gyfartalog gyfredol o 18.9 y cant.

Bandiau	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014
£21,500 a llai	16.7%
£21,501 - £44,500	18.8%
£44,501 - £74,500	21.8%
£74,501 a mwy	24.3%

Bandiau	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013
£21,500 a llai	16.7%
£21,501 - £44,500	18.8%
£44,501 - £74,500	21.8%
£74,501 a mwy	24.3%

Y nifer o staff y gwnaed cyfraniadau pensiwn ar eu cyfer yn 2013/14 oed 167 Classic, 382 Premium a 452 Nuvos. Mae'r cyfanswm o 1,001 yn cynrychioli tua 90 y cant o'r staff parhaol a gyflogir.

Lefel ragfynedig cyfraniadau'r cyflogwr i'r PCSPS ar gyfer 2014/15, yn seiliedig ar ddyfarniad tâl 1 y cant o'i gymharu â lefelau tâl 2013/14, yw £4,728,826.

Fel cynllun amlgyflogwr nad yw'n cael ei ariannu sy'n gweithredu'n bennaf yn y sector cyhoeddus, mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil yn cynnal trafodaethau gyda'r Llywodraeth, Undebau Llafur ac aelodau mewn perthynas â'i sefyllfa ariannol, ei sefyllfa actwaraidd a lefelau tebygol o gyfraniadau cyflogeion a chyflogwyr. Yn gyffredin â'r holl brif gynlluniau pensiwn gwasanaeth cyhoeddus eraill, mae'r tebygolrwydd o gynnydd mewn lefelau cyfraniadau'n rhan o'r trafodaethau hyn.

Cynllun buddiannau aml-gyflogwr diffiniedig yw PGPGS, felly ni allwn adnabod ein cyfran o asedau neu atebolrwydd mewn perthynas â'r cynllun.

23. Colledion a thaliadau arbennig

Ceir colledion pan nad oes unrhyw dystiolaeth bod amcanion prosiect a ariennir wedi cael eu cyflawni. Yn y flwyddyn ariannol hyd at 31 Mawrth 2014 rydym wedi dileu colledion o £1,635,632, gan gynrychioli 68 o ddyfarniadau (2012/13 £1,952,737 gan gynrychioli 116 o ddyfarniadau). Cafwyd dau ddilead uwchben £100,000, y rhoddir manylion amdanynt isod.

Neighbourhood Initiatives Foundation	£336,526
Ceramica Trust	£624,078

Ceir taliadau arbennig yn yr achosion canlynol:

- Gwnaed grant yn anfwriadol i fudiad nad yw'n gyfreithiol gymwys i'w dderbyn ond lle mae'r grant o fewn bwriad cyffredinol deddfwriaeth statudol. Gwariwyd yr holl ddyfarniadau hyn ar amcanion prosiectau, yn unol ag amodau a thelerau'r grant.
- Cymeradwyir taliadau ex gratia.

Yn y flwyddyn ariannol hyd at 31 Mawrth 2014, gwnaed pedwar taliad arbennig gwerth cyfanswm o £29,004 (2012/13 £40,795 gan gynrychioli 6 o ddyfarniadau) mewn perthynas â thrafodion grant.

24. Trafodion cyrff cysylltiedig

Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gorff cyhoeddus anadrannol. Trosglwyddwyd y cyfrifoldeb o noddi polisi'r Gronfa o DCMS i Swyddfa'r Cabinet ar 13 Ebrill 2011 ond mae gennym berthynas ariannol barhaus gyda DCMS, sy'n cadw cyfrifoldeb dros arian Loteri. Gan hynny, mae DCMS a Swyddfa'r Cabinet wedi cael eu trin fel partïon cysylltiedig trwy gydol y flwyddyn.

Yn ystod y flwyddyn, rydym wedi cwblhau amrywiaeth o drafodion materol gyda DCMS a chyrff eraill yr ystyrir mai'r adran noddi ar eu cyfer yw DCMS: Cronfa Dreftadaeth y Loteri, Sport England, Cyngor Celfyddydau Lloegr a Dosbarthwr y Loteri Olympaidd.

Mae trafodion gyda DCMS yn adlewyrchu incwm a dderbyniwyd drwy NLDF (Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol) a secondio staff i mewn. Mae trafodion gyda dosbarthwyr eraill y Loteri'n cynnwys incwm a dderbyniwyd ar gyfer rheoli Arian i Bawb a rhentu swyddfeydd. Gwnaed taliadau i Gronfa Dreftadaeth y Loteri a Sport England ar gyfer eu gwasanaethau o ran cynnal rhaglenni grantiau ar y cyd (Nodyn 18).

Yn ogystal â hyn mae gennym nifer o drafodion materol gydag adrannau a chyrff y Llywodraeth sy'n ystyried adrannau eraill y Llywodraeth fel y rhai sy'n eu noddi nhw.

- Mae Natural England, a noddir gan yr Adran dros yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig, yn dderbynnydd dyfarniad grant
- Mae Highlands and Islands Enterprise, a noddir gan Weinidogion yr Alban, yn cyflwyno rhaglen grant ar ein rhan
- Cyllid a Thollau EM mewn perthynas â thrafodion Talu wrth Ennill ac Yswiriant Gwladol
- Mae'r Adran Addysg wedi contractio rheolaeth y rhaglen grant myplace i'r Gronfa
- Mae'r Swyddfa Cymdeithas Sifil wedi contractio rheolaeth y rhaglen Asedau Cymunedol a'r Gronfa Drosglwyddo i'r Gronfa.

Aelodau Bwrdd

Mae'r Gronfa'n cydymffurfio â chôd ymarfer Swyddfa'r Cabinet ar gyfer aelodau Byrddau cyrff cyhoeddus. Fel mater o bolisi a threfn, mae aelodau'r Bwrdd yn cynnal cofrestri buddiannau sydd ar gael i'r cyhoedd ac yn datgan unrhyw fuddiannau uniongyrchol mewn ceisiadau grant a wneir i'r Gronfa a pherthnasoedd masnachol gyda ni.

Pan wneir penderfyniad pwyllgor y gellir tybio'n rhesymol eu bod yn arwain at wrthdaro buddiannau, yn bennaf o ran grantiau i fudiadau gwirfoddol, mae cadeirydd y cyfarfod yn sicrhau bod unrhyw ddatgeliad yn cael ei wneud ar ddechrau'r cyfarfod a bod yr aelod yn gadael pan gaiff yr eitem berthnasol ei thrafod. Mae ein gweithdrefnau hefyd yn sicrhau nad yw swyddogion grant yn ymwneud â phrosesu ceisiadau y mae ganddynt fuddiant ynddynt.

Mae nifer o aelodau Bwrdd wedi datgan buddiannau gyda chyrff cyhoeddus, gwirfoddol ac elusennol y mae gennym fuddiannau busnes anfaterol â nhw. Datgelir y rhain ar dudalennau 35 i 37.

Roedd y Prif Swyddog Gweithredol, Dawn Austwick, yn un o Gyfarwyddwyr Big Society Capital cyn cael ei phenodi i'r Gronfa Loteri Fawr. Ymddiswyddodd hi o'r swydd hon ar 10 Medi 2013. Yn dilyn ei hymddiswyddiad aeth hi'n aelod o Fwrdd Ymgynghorol Big Society Capital, swydd mae hi'n ei dal o hyd. Mae Big Society Capital yn dderbynnydd arian o'r Gronfa Cyfrifon Segur trwy Ymddiriedolaeth y Gymdeithas Fawr (gweler y cyfrifon Memorandwm ar dudalen 73).

25. Asedau trydydd parti

Mae'r asedau hyn yn cynrychioli balansau banc a ddelir ar ran trydydd partïon yr ydym yn rheoli rhaglenni grant ar eu rhan, ar ran Dosbarthwr Loteri'r Gemau Olympaidd ac Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol, i wneud taliadau a brosesir gan y Gronfa o dan gytundebau lefel gwasanaeth. Nid yw'r balansau hyn wedi'u cynnwys o fewn ein cyfrifon ein hunain.

Ar 31 Mawrth 2014 cadwyd y balansau banc canlynol ar ran trydydd partïon:

	31/03/2013 £	Mewnlifoedd £	All-lifoedd £	31/03/2014 £
Yr Adran Addysg – y rhaglen myplace	368,306	129	(368,435)	0
Swyddfa'r Cabinet – Community Assets, Transition Fund, Advice Services Fund, Social Incubator Fund, Transforming Local Infrastructure	6,078,661	24,398,838	(24,908,436)	5,569,063
Cyngor Celfyddydau Lloegr - Arian i Bawb Lloegr	3,854	3,071		6,925
Cronfa Dreftadaeth y Loteri – Arian i Bawb Cymru, Lloegr, Yr Alban a Gogledd Iwerddon	3,752	2,704	(3,173)	3,283
Sport England – Arian i Bawb Lloegr	4,123	4,039		8,162
Creative Scotland – Arian i Bawb Yr Alban	19,213	281,525	(406,058)	(105,320)
Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol	1,112,196	2,003,850	(2,574,181)	541,865
Llywodraeth Cymru - Trosglwyddo Asedau Cymunedol	496,134	1,541,936	(2,062,442)	(24,372)
Scottish Early Intervention Fund	0	12,824,519	(12,572,499)	252,020
Scottish Celebrate	0	274,847	(719,118)	(444,271)
Sports Scotland – Arian i Bawb Yr Alban	(144,646)	774,845	(881,155)	(250,956)
Llywodraeth Yr Alban – Communities and Family Fund, Scottish Land Fund	810,444	4,638,551	(3,822,630)	1,626,365
Trysorlys EM - Cronfa Cymunedau'r Arfordir	910,001	8,882,114	(7,405,182)	2,386,933

26. Menter ar y Cyd – Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol

Mae Uned Hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol (NLPU) yn fenter ar y cyd rhwng Grŵp Camelot plc, dosbarthwyr y Loteri a'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon. Sefydlwyd NLPU i gynyddu ymwybyddiaeth gyhoeddus gadarnhaol o fuddion dosbarthu arian Loteri ar draws y DU a chefnogaeth dros hynny, gan gyfrannu at iechyd cyffredinol y Loteri Genedlaethol a chan hyrwyddo teyrngarwch a chyfranogiad. Ariennir traean o NLPU gan Camelot a dau draean yn uniongyrchol gan Gronfa Ddosbarthu'r Loteri Genedlaethol. Mae'r cyfanswm gwariant wedi'i gyfyngu i £3 miliwn. Mae'n atebol i Fwrdd Rheoli sy'n cynnwys cynrychiolwyr tri budd-ddeiliad allweddol: Camelot, dosbarthwyr y Loteri a DCMS, gyda Chomisiwn y Loteri Genedlaethol yn bresennol fel arsylwr.

Nid yw cyfran y fenter ar y cyd sy'n berthnasol i'r Gronfa wedi'i chydgrynhoi o fewn y cyfrifon cenedlaethol o ystyried ei hanfateroliaeth.

Mae mwy o wybodaeth a chyfrifon NLPU ar gael yn www.achosiondayloteri.org.uk

27. Ymrwymiadau cyfalaf

Roedd gwerth £579,452 o ymrwymiadau cyfalaf dan gontract ar 31 Mawrth 2014 (2012/13 £3,121,332) mewn perthynas â'r system rheoli ariannu newydd. O'r rhain delir £215,985 ar y Datganiad o Sefyllfa Ariannol fel croniadau cyfalaf.

28. Asedau amodol

Mae gan Ddosbarthwyr y Loteri Genedlaethol hawl i gyfran o dderbynebau'r dyfodol yn sgil gwerthu'r Parc Olympaidd. Mae'r hawliad hwn yn gyfnewid am y cyfraniad ariannu ychwanegol o £675 miliwn ar gyfer gemau 2012. Gwnaed yn glir i'r dosbarthwyr Loteri y byddai taliadau'n cael eu cyflawni dros y tymor hwy, o ystyried y raddfa amser 25 mlynedd ar gyfer rhaglen ddatblygu'r Parc Olympaidd a'i dibyniaeth ar berfformiad y farchnad. Yr amcangyfrif cyfredol gan DCMS yw y dylai'r taliadau ddechrau yng nghanol y 2020au, gyda'r swm cyfan yn cael ei ad-dalu erbyn 2030/31.

Fel olynydd i Gomisiwn y Mileniwm, mae gan y Gronfa hawl i gyfran o'r enillion o werthu tir ar Orynys Greenwich a wneir gan Awdurdod Llundain Fawr ar ôl i gostau penodol gael eu talu. Nid oes unrhyw daliadau wedi dod yn ddyledus, ond rhagamcanir y bydd taliadau o £87 miliwn yn cael eu derbyn rhwng 2014 a 2031.

29. Rhwymedigaethau amodol

Rhoddir manylion ymrwymiadau meddal yn Nodyn 17. Nid oes unrhyw rwymedigaethau amodol eraill i adrodd amdanynt (2012/13 £0).

30. Adolygiad ar ôl y fantolen

Ni chafwyd unrhyw ddigwyddiadau arwyddocaol yn effeithio'n ariannol ar y cyfrifon blynyddol rhwng 31 Mawrth 2014 a dyddiad awdurdodi cyhoeddiad y cyfrifon hyn, 15 Gorffennaf 2014.

Awdurdododd y Swyddog Cyfrifyddu i'r datganiadau ariannol hyn gael eu cyhoeddi ar 10 Gorffennaf 2014.

Memorandwm: arian cyfrifon segur

O dan Ddeddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 ('y Ddeddf'), gall banciau a chymdeithasau adeiladu drosglwyddo arian o gyfrifon segur i Reclaim Fund Ltd, endid nid er elw sydd ag awdurdod i weithredu fel y gronfa hawlio'n ôl.

Mae Reclaim Fund Ltd yn trosglwyddo arian y mae wedi'i fodloni nad oes ei angen i dalu hawliadau yn y dyfodol gan berchnogion y cyfrifon segur i'r Gronfa Loteri Fawr. Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn dosbarthu'r arian hwnnw yn unol â'r Ddeddf a'r cyfarwyddiadau a roddir iddo gan y Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet ('y Gweinidog') a'r gweinyddiaethau datganoledig. Dyrennir arian rhwng pedair gwlad y DU yn unol ag offeryn statudol a gymeradwyir gan Senedd y DU.

Didynnir y costau a gafwyd gan y Gronfa Loteri Fawr a'r Gweinidog mewn perthynas â gweithredu'r cynllun yn gyffredinol cyn eu dyrannu rhwng y pedair gwlad. Didynnir y costau a gafwyd gan y Gweinidog a'r gweinyddiaethau datganoledig mewn perthynas â'r gwledydd unigol o'r arian a ddyrennir.

Mewn perthynas â Lloegr, mae'r cyfarwyddiadau'n darparu bod yr holl arian a drosglwyddir i'r Gronfa Loteri Fawr yn cael ei drosglwyddo i Ymddiriedolaeth y Gymdeithas Fawr er mwyn cyfalafu Big Society Capital, cyfanwerthwr buddsoddi cymdeithasol. Cyn sefydlu Ymddiriedolaeth y Gymdeithas Fawr, gwnaeth y Gronfa Loteri Fawr ddyfarniadau'n unol â chyfarwyddiadau.

Mewn perthynas â'r tair gwlad arall, mae'r Gronfa Loteri Fawr yn gwneud dyfarniadau grant mewn modd tebyg i arian loteri, felly mae ymrwymiadau dros ben o ddyfarniadau grant a wnaed nad ydynt wedi cael eu tynnu i lawr gan dderbynyddion grantiau eto.

Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn cadw arian heb ei dynnu i lawr eto fel adneuon mewn banciau masnachol.

Memorandwm o gyfrifon – arian cyfrifon segur

Datganiad Incwm Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014

Incwm	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014 £'000	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Trosglwyddiadau o Reclaim Fund Ltd	83,640	50,000
Llog banc a dderbyniwyd	106	32
Cyfanswm incwm	83,746	50,032
Gwariant ar raglenni		
Trosglwyddiadau i Ymddiriedolaeth y Gymdeithas Fawr	(69,897)	(41,360)
Ymrwymiadau grant eraill a wnaed	(9,057)	(7,981)
Costau gweithredu		
Cost a gafwyd gan y Gweinidog a'r gweinyddiaethau datganoledig	–	–
Costau gweithredu eraill	(368)	(501)
Cyfanswm gwariant	(79,322)	(49,842)
Gwarged cyn treth	4,424	190
Treth	–	–
Gwarged ar ôl treth	4,424	190
Cyfanswm incwm cynhwysfawr	4,424	190
Arian wrth gefn		
Dygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2013	8,111	7,921
Cyfanswm incwm net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	4,424	190
Dygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2014	12,535	8,111

Datganiad o sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2014

Asedau cyfredol		
Arian parod yn y banc ac mewn llaw	20,737	13,310
Cyfanswm asedau	20,737	13,310
Ymrwymiadau cyfredol		
Masnachu ac arian arall sy'n daladwy	(57)	(169)
Ymrwymiadau grant	(8,145)	(5,030)
Asedau llai ymrwymiadau	12,535	8,111
Gwarged argadwedig	12,535	8,111

Cyfrif Incwm a Gwariant Manwl gyda dyraniad fesul gwlad

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014					
	Cyfanswm	Lloegr	Yr Alban	Cymru	Gogledd Iwerddon	Cyfanswm Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2013 £'000
Trosglwyddiadau o Reclaim Fund Ltd	83,640					50,000
Llog banc a llog arall a dderbyniwyd	106					32
Cyfanswm incwm	**83,746**					**50,032**
Costau gweithredu'r Gronfa Loteri Fawr wrth ddosbarthu incwm cyfrifon segur	(368)					(501)
Ar gael i'w ddyrannu i wledydd	**83,378**					**49,531**
Cyfran pob gwlad		83.9%	8.4%	4.9%	2.8%	
Wedi'i ddyrannu i bob gwlad	83,378	69,954	7,004	4,086	2,334	49,531
Trosglwyddiadau i Ymddiriedolaeth y Gymdeithas Fawr	(69,897)	(69,897)				(41,360)
Ymrwymiadau grant eraill a wnaed	(9,057)	–	(5,717)	(3,340)	–	(7,981)
Balans arian ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2014	4,424	57	1287	746	2,334	190
Balans arian a ddygwyd ymlaen	8,111	463	793	4,137	2,718	
Balans arian a ddygwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2014	**12,535**	**520**	**2,080**	**4,883**	**5,052**	

Adran pump: Ein cefndir statudol

Cyfarwyddiadau Polisi

Rhoddir y pŵer i'n hadran noddi o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc 1993 i roi Cyfarwyddiadau o ran materion sydd i'w hystyried wrth ddyfarnu grantiau.

Trosglwyddodd cyfrifoldeb dros y Gronfa Loteri Fawr, gan gynnwys pennu cyfarwyddiadau polisi, o'r Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon i Swyddfa'r Cabinet ar 13 Ebrill 2011. Yn dilyn ymgynghoriad cynhwysfawr mae gennym gyfarwyddiadau polisi newydd bellach ar gyfer ein hariannu yn Lloegr, Ynys Manaw a'r DU a ddaeth i rym o 1 Ebrill 2012.

Mae'r Gronfa Loteri Fawr wedi cydymffurfio â'r Cyfarwyddiadau hyn ym mhob agwedd faterol trwy gydol y flwyddyn ariannol 2013/14.

Lloegr a'r DU

Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygir).

Trwy hyn mae'r Ysgrifennydd dros Swyddfa'r Cabinet, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddi gan adran 36E(1)(b) ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa"), Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Gweinidogion yr Alban a'r Adran dros Ddiwylliant, y Celfyddydau a Hamdden Gogledd Iwerddon yn unol ag adran 36E(5), yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

Lloegr, Ynys Manaw a'r Deyrnas Unedig Cyfarwyddiadau Cyffredinol

1. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant y Deyrnas Unedig, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddosbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu ei harian o dan adran 25(1).

A. Yr angen am sicrhau dros amser bod yr arian a ddosberthir: (i) Yn sicrhau bod pobl yn cymryd rhan ac yn ymwneud â defnyddio ariannu'r Gronfa i ddarparu atebion i'r materion sydd fwyaf pwysig iddynt yn eu cymunedau;

(ii) Yn helpu i adnabod a galluogi'r rhai sy'n barod i arwain y broses o ddarparu'r atebion hyn ac yn dileu rhwystrau ar gyfer y rhai y gallai fod angen cymorth arnynt i wneud hyn; ac

(iii) Yn cefnogi atebion newydd ac arloesol ochr yn ochr â modelau sydd wedi profi eu gwerth, ac yn cynhyrchu dysgu i helpu datblygiad polisïau ac arfer y tu hwnt i ariannu'r Gronfa.

B. Yr angen am sicrhau bod y Gronfa'n cyflawni dosbarthiad yr ariannu i ledaeniad gweddol eang o brosiectau, yn bennaf y rhai a gyflwynir gan y sector gwirfoddol a chymunedol a mentrau cymdeithasol, gan gynnwys mudiadau bach, y mudiadau hynny sy'n gweithredu ar lefel leol yn unig, mudiadau newydd eu cyfansoddi, mudiadau sy'n gweithredu fel mentrau cymdeithasol a mudiadau sydd â'u pencadlys yn y Deyrnas Unedig y maent yn gweithio tramor.

C. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo lles cyhoeddus a chymdeithasol nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

Ch. Yr angen am gynnwys y cyhoedd wrth lunio polisïau, pennu blaenoriaethau a gwneud grantiau, a allai gynnwys partneriaethau â darlledwyr, cyfryngau electronig, print a digidol a chyfryngau eraill.

D. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu ar sail angen, gan gyflwyno canlyniadau mesuradwy ac effaith ehangach ar gyfer cymunedau ac unigolion.

Dd. Yr angen am gynnwys amod yn yr holl grantiau i dderbynyddion i gydnabod arian y Loteri gan ddefnyddio brand cyffredin y Loteri.

E. Bydd y Gronfa'n ystyried yr egwyddorion canlynol wrth ddosbarthu arian o dan adran 25(1):

1. YMGYSYLLTU –dylai datblygu rhaglenni fod yn seiliedig ac ymgysylltu'n weithredol â phartneriaid y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol ac mewn mentrau cymdeithasol.

2. CYNRYCHIOLAETH – dylai datblygu rhaglenni gymryd y rhai mwyaf anghenus i ystyriaeth trwy dargedu anghydraddoldeb a gwella gallu pobl a chymunedau i gyfrannu at raglenni'r Gronfa, cymryd rhan ynddynt ac elwa o'r canlyniadau a ariannwyd.

3. CYNALADWYEDD – gallu'r rhaglen i wella'r amgylchedd heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol a lleihau'r effaith ar yr amgylchedd.

4. BUDDION TYMOR HWY – y gall prosiectau gyflawni dichonolrwydd a gwydnwch ariannol dros y tymor hwy.

5. YCHWANEGEDD a CHYDWEDDU –dylai datblygu rhaglenni ac ariannu prosiectau gydweddu ag arianwyr a phartïon eraill sy'n gweithio tuag at gyrchnodau'r Gronfa, ychwanegu gwerth atynt a bod yn unigryw iddynt.

6. GWEITHIO AR Y CYD – pan fydd hyn yn cyflawni canlyniadau gwell, dylai datblygu rhaglenni ac ariannu prosiectau gefnogi gweithredu ar y cyd rhwng mudiadau a ariennir a phartneriaid y sectorau cyhoeddus, preifat a chymdeithas sifil.

Gwariant datganoledig Lloegr ac Ynys Manaw

2. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Lloegr ac Ynys Manaw, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddosbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu arian:-

A. Yr angen am weithredu o fewn cyd-destun unigryw polisi a chamau gweithredu'r llywodraeth a chymdeithas sifil gan ychwanegu gwerth mewn ffyrdd priodol at yr amcan o greu cymdeithas fwy teg, rhydd a chyfrifol lle mae pawb yn chwarae rhan wrth wella'u cymuned a helpu ei gilydd.

B. Yr angen am sicrhau y caiff ariannu ei ddosbarthu i brosiectau sy'n creu buddion ar gyfer pobl a chymunedau lleol a wasanaethir gan y sector gwirfoddol a chymunedol.

C. Yr angen am sicrhau dros amser bod yr arian a ddosberthir yn ymdrin ag un neu fwy o'r blaenoriaethau a ganlyn:

(i) Annog cyfranogiad cymdeithasol mewn cymunedau a dileu rhwystrau;

(ii) Cryfhau gallu mudiadau gwirfoddol a chymunedol a mentrau cymdeithasol; a

(iii) Chryfhau a chynyddu gallu'r farchnad buddsoddi cymdeithasol i gefnogi buddion cyhoeddus a gweithredu cymdeithasol.

Ch. Yr angen am ystyried:

(i) Buddion a chwmpas cymryd camau effeithiol ar gyfer Lloegr neu Ynys Manaw yn gyffredinol ac ar gyfer rhannau gwahanol o Loegr neu Ynys Manaw; a

(ii) Meintiau poblogaeth a lefelau amddifadedd economaidd a chymdeithasol cymharol mewn rhannau gwahanol o Loegr ac Ynys Manaw.

Llofnodwyd gan y Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet

28 Mawrth 2012

Adran pump: Ein cefndir statudol

Yr Alban

Trwy hyn mae Gweinidogion yr Alban, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddynt gan adran 36E(4)(b) Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa") ac ar ôl sicrhau caniatâd yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn unol ag adran 36E(8) y Ddeddf honno, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

1. Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993.

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

2. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddosbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu arian:

A. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo lles y cyhoedd ac nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

B. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) i brosiectau sy'n gwneud gwelliannau gwirioneddol a chynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol.

C. Yr angen am annog arloesedd wedi'i gydbwyso gyda'r angen am reoli risg mewn modd sy'n gymesur â'r math o brosiect ac ymgeisydd.

Ch. Yr angen am hyrwyddo amcanion datblygiad cynaliadwy ymhellach.

D. Yr angen am bennu cyfyngiadau amser penodol ar y cyfnodau y mae grantiau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw.

Dd. Yr angen:

(i) ym mhob achos, i'r ymgeiswyr ddangos dichonoldeb ariannol y prosiect dros gyfnod y grant;

(ii) os ceisir arian cyfalaf:

(a) am gynllun busnes clir gan gynnwys yr angen am sicrhau adnoddau er mwyn bodloni unrhyw gostau rhedeg a chynnal a chadw sy'n gysylltiedig â phob prosiect am gyfnod rhesymol, gan ystyried maint a natur y prosiect; a

b) sicrhau proses werthuso a rheoli prosiect ar gyfer prosiectau mawr sy'n cyd-fynd â'r rhai yn Adolygiadau Porth Swyddfa Masnach y Llywodraeth.

(iii) mewn achosion eraill, dylid ystyried argaeledd tebygol arian arall i dalu am gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl cwblhau dyfarniad y Loteri, gan roi ystyriaeth i faint a natur y prosiect, ac i arian y Loteri gael ei ddefnyddio i gynorthwyo cynnydd tuag at ddichonoldeb pryd bynnag y bo'n bosib.

E. Y dymunoldeb o weithio gyda mudiadau eraill, gan gynnwys dosbarthwyr eraill, lle fo hyn yn ffordd effeithiol o gyflwyno elfennau o strategaeth y Gronfa.

F. Yr angen am sicrhau bod gan y Gronfa wybodaeth o'r fath y mae'n ei hystyried yn angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol pan fo hynny'n ofynnol.

Ff. Yr angen am wneud elfen o ariannu partneriaeth a/neu gyfraniadau mewn da o ffynonellau eraill sy'n gymesur â gallu rhesymol y gwahanol fathau o ymgeiswyr, neu ymgeiswyr mewn ardaloedd penodol, i sicrhau'r cyfryw gefnogaeth, yn ofynnol.

G. Yr angen am gynnwys amod yn yr holl grantiau i gydnabod arian y Loteri gan ddefnyddio brand cyffredin y Loteri.

Ng. Yr angen am gynnwys y cyhoedd wrth lunio polisïau, pennu blaenoriaethau a dosbarthu grantiau.

Gwariant Datganoledig Yr Alban

3. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddosbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu arian:

A. Yr angen am weithredu o fewn cyd-destun polisi unigryw Yr Alban, gan ychwanegu gwerth at strategaeth Gweinidogion Yr Alban lle bo'n briodol; cefnogi mwy o degwch yn Yr Alban wrth ddatblygu cyfleoedd i bawb ffynnu o fewn cenedl sy'n fwy llwyddiannus ac yn fwy cynaliadwy.

B. Yr angen am sicrhau dros amser bod y Gronfa'n dosbarthu arian i ymdrin â blaenoriaethau mynd i'r afael ag anfantais, datblygu lles ac ymdrin ag anghydraddoldeb; gan sicrhau ar yr un pryd lledaeniad rhesymol helaeth o dderbynyddion, gan gynnwys mudiadau bach, y rhai sy'n gweithio ar lefel leol, mentrau a mudiadau cymdeithasol sydd â chanolfan yn Yr Alban ac sy'n gweithio tramor.

C. Yr angen am ystyried buddion Yr Alban yn gyffredinol, buddion rhannau gwahanol o'r Alban a meintiau poblogaeth cymharol, ac i ba raddau y gellir lleihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o'r Alban.

Ch. Yn olaf, yr angen am sicrhau dros amser bod y Gronfa'n dosbarthu arian yn rhesymol gyfartal rhwng gwariant ar/sy'n gysylltiedig â:

(i) hyrwyddo dysgu cymunedol;

(ii) hyrwyddo diogelwch a chydlyniant cymunedol; a

(iii) hyrwyddo lles corfforol a meddyliol. Y flaenoriaeth o fynd i'r afael ag anfantais a'r angen am ymdrin ag anghydraddoldeb.

4. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban, bydd y Gronfa'n ystyried yr angen am ddosbarthu Arian o dan adran 25(1) i brosiectau sydd â'r nod o gyflawni un neu fwy o'r amcanion canlynol:

A. MWY CALL:Gwell cyfleoedd i bobl mewn bywyd.

B. MWY DIOGEL A CHRYF:Cymunedau'n cydweithio i ymdrin ag anghydraddoldeb.

C. MWY GWYRDD:Gwasanaethau ac amgylcheddau gwell a mwy cynaliadwy ar gyfer pobl.

Ch. MWY IACH: Pobl a chymunedau mwy iach.

5. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Yr Alban bydd y Gronfa'n ystyried yr egwyddorion canlynol wrth ddosbarthu arian o dan adran 25(1):

- dylai datblygu rhaglenni fod yn seiliedig ac ymgysylltu'n weithredol â phartneriaid cyhoeddus a phreifat ac yn y trydydd sector.
- sicrhau bod unigolion a chymunedau ledled Yr Alban yn cael cyfle i gyfrannu at genedl sy'n fwy llwyddiannus, cymryd rhan ynddi ac elwa ohoni.
- gwella amgylchedd Yr Alban heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol, a lleihau effaith Yr Alban ar yr amgylchedd byd-eang.
- dylai datblygu rhaglenni cydweddu â strategaethau a gweithgareddau partneriaid a budd-ddeiliaid ac ychwanegu gwerth atynt.
- lle bo'n bosib dylai canlyniadau prosiectau a rhaglenni elwa o gydweithio effeithiol rhwng mudiadau a rhwng partneriaid cyhoeddus a phreifat a'r rhai yn y trydydd sector.

Llofnodwyd ar ran Gweinidogion Yr Alban gan John Swinney, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Thwf Cynaliadwy, aelod o Lywodraeth Yr Alban

Gorffennaf 2009.

Adran pump: Ein cefndir statudol

Cymru

CYFARWYDDIADAU A RODDIR I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 36E DEDDF Y LOTERI GENEDLAETHOL ETC. 1993

Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygir).

Trwy hyn mae Gweinidogion Cymru/Cynulliad Cenedlaethol Cymru, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddynt/iddo gan adran 36E(4)(a) Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa") a sicrhau caniatâd y Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet yn unol ag adran 36E(8)(b) y Ddeddf honno, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa.

CYFARWYDDIADAU – GWARIANT DATGANOLEDIG CYMRU

Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Cymru, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddosbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu arian o dan Adran 25(1).

A. Yr angen am sicrhau bod y Gronfa'n dosbarthu'r arian i ledaeniad rhesymol eang o brosiectau, yn bennaf y rhai a gyflwynir gan y trydydd sector, gan gynnwys mudiadau bach, yn ogystal â mudiadau rhanbarthol a chenedlaethol a'r mudiadau hynny sy'n gweithredu ar lefel leol yn unig, mudiadau newydd eu cyfansoddi, mudiadau sy'n gweithredu fel mentrau cymdeithasol a mudiadau sydd â'u pencadlys yn y Deyrnas Unedig, y maent yn gweithio tramor.

B. Yr angen am weithredu o fewn cyd-destun polisi, llywodraethol, cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol unigryw Cymru, gan sicrhau bod ariannu'n gweddu i ac yn ychwanegu gwerth at waith y Llywodraeth tra'n aros ar wahân iddi ar yr un pryd.

C. Yr angen am sicrhau bod ariannu'n cael ei ddosbarthu ar sail anghenion, gan dargedu anfantais ac anghydraddoldeb er mwyn cyflwyno gwelliannau gwirioneddol a chynaliadwy ar gyfer cymunedau ac unigolion sy'n cael effaith barhaus y tu hwnt i barhad ariannu'r Gronfa, ac sy'n cefnogi ymagweddau ar y cyd ar draws y sectorau cyhoeddus a phreifat a'r trydydd sector mewn cydweithrediad ag, a chan weddu i, egwyddor drefniadol ganolog Llywodraeth Cymru o ddatblygu cynaliadwy.

Ch. Yr angen am ystyried buddiannau Cymru'n gyffredinol a rhannau gwahanol o Gymru, y meintiau poblogaeth cymharol a'r lefelau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o Gymru.

D. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo lles cyhoeddus a chymdeithasol nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

Dd. Yr angen am gynnwys y cyhoedd wrth bennu blaenoriaethau a dosbarthu grantiau.

E. Yr angen am hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg ac adlewyrchu natur ddwyieithog Cymru, a sicrhau bod derbynyddion grantiau'n mabwysiadu'r egwyddor o gydraddoldeb rhwng y Gymraeg a'r Saesneg.

F. Yr angen am sicrhau y dosberthir arian sy'n gwella amgylchedd Cymru heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol tra'n hyrwyddo ei botensial i wella ansawdd bywyd ar gyfer cymunedau ac unigolion

Ff. Yr angen am ddarparu cefnogaeth i'r sawl sy'n ymgeisio i'r Gronfa, ac i fudiadau sy'n derbyn ariannu, er mwyn gwella cyflwyno canlyniadau prosiect a'u galluogi i ddarparu atebion cadarnhaol i'r materion sydd o'r pwys mwyaf iddyn nhw a'u cymunedau.

G. Yr angen am gefnogi atebion newydd ac arloesol ochr yn ochr â modelau sydd wedi profi eu gwerth, gan gynhyrchu dysgu i helpu datblygiad polisïau ac arfer y tu hwnt i ariannu'r Gronfa Loteri Fawr.

Ng. Yr angen am gynnwys amod yn yr holl ddyfarniadau i gydnabod arian y Loteri gan ddefnyddio brand cyffredin y Loteri.

H. Yn olaf, yr angen am sicrhau bod y Gronfa'n canolbwyntio ei gwariant ar gyflawni'r canlyniadau a ganlyn dros amser:

- Mae pobl yn iach ac yn byw bywydau cynhyrchiol mewn cymdeithas ffyniannus ac arloesol
- Amgylchedd gwledig a threfol gwydn gyda defnydd mwy cynaliadwy o adnoddau naturiol Cymru
- Mae amodau'n cael eu cryfhau ar gyfer cymunedau mwy cryf, diogel a chydlynol, gan wella cyfiawnder cymdeithasol tra'n lliniaru effaith tlodi yn ogystal ag annog twf economaidd cynaliadwy.

Adran pump: Ein cefndir statudol

Gogledd Iwerddon

Trwy hyn mae Ysgrifennydd Gwladol Gogledd Iwerddon, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynwyd iddo gan adran 36E(4)(b) Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa") a sicrhau caniatâd yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon yn unol ag adran 36E(8) y Ddeddf honno, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

1. Yn y Cyfarwyddiadau hyn bydd unrhyw gyfeiriad at adran yn cyfeirio at adran yn Neddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993.

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

2. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddosbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu arian:

A. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) ar gyfer prosiectau sy'n hyrwyddo lles y cyhoedd ac nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

B. Yr angen am sicrhau bod arian yn cael ei ddosbarthu o dan adran 25(1) i brosiectau sy'n gwneud gwelliannau gwirioneddol a chynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol.

C. Yr angen am annog arloesedd wedi'i gydbwyso gyda'r angen am reoli risg mewn modd sy'n gymesur â'r math o brosiect ac ymgeisydd.

Ch. Yr angen am hyrwyddo amcanion datblygiad cynaliadwy ymhellach.

D. Yr angen am bennu cyfyngiadau amser penodol ar y cyfnodau y mae grantiau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw.

Dd. Yr angen: ym mhob achos, i'r ymgeiswyr ddangos dichonoldeb ariannol y prosiect dros gyfnod y grant;

(ii) os ceisir arian cyfalaf:

(a) am gynllun busnes clir gan gynnwys yr angen am sicrhau adnoddau er mwyn bodloni unrhyw gostau rhedeg a chynnal a chadw sy'n gysylltiedig â phob prosiect am gyfnod rhesymol, gan ystyried maint a natur y prosiect; a

b) sicrhau proses werthuso a rheoli prosiect ar gyfer prosiectau mawr sy'n cyd-fynd â'r rhai yn Adolygiadau Porth Swyddfa Masnach y Llywodraeth.

(iii) mewn achosion eraill, dylid ystyried argaeledd tebygol arian arall i dalu am gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl cwblhau dyfarniad y Loteri, gan roi ystyriaeth i faint a natur y prosiect, ac i arian y Loteri gael ei ddefnyddio i gynorthwyo cynnydd tuag at ddichonoldeb pryd bynnag y bo'n bosib.

E. Y dymunoldeb o weithio gyda mudiadau eraill, gan gynnwys dosbarthwyr eraill, lle fo hyn yn ffordd effeithiol o gyflwyno elfennau o strategaeth y Gronfa.

F. Yr angen am sicrhau bod gan y Gronfa wybodaeth o'r fath y mae'n ei hystyried yn angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol pan fo hynny'n ofynnol.

Ff. Yr angen am geisio am elfen o ariannu partneriaeth a/neu gyfraniadau mewn da o ffynonellau eraill sy'n gymesur â gallu rhesymol y gwahanol fathau o ymgeiswyr, neu ymgeiswyr mewn ardaloedd penodol, i sicrhau'r cyfryw gefnogaeth.

G. Yr angen am gynnwys amod yn yr holl grantiau i gydnabod arian y Loteri gan ddefnyddio brand cyffredin y Loteri.

Ng. Yr angen am gynnwys y cyhoedd wrth lunio polisïau, pennu blaenoriaethau a dosbarthu grantiau.

Gwariant Datganoledig Gogledd Iwerddon

4. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa'n ystyried y materion a ganlyn wrth bennu i bwy y bydd yn dosbarthu grantiau, y dibenion dros ddosbarthu grantiau, a'r amodau y dylid eu hystyried wrth i'r Gronfa ddosbarthu arian:

A. Yr angen am sicrhau bod y Gronfa, wrth ystyried ei hasesiad o anghenion ac unrhyw flaenoriaethau y mae wedi'u hadnabod yn ei strategaeth, dros amser yn dosbarthu arian i ledaeniad weddol eang o dderbynyddion, gan gynnwys mudiadau bach, y mudiadau hynny sy'n gweithredu ar lefel leol yn unig, mentrau cymdeithasol, a mudiadau sy'n gweithio dramor y mae ganddynt bencadlys yng Ngogledd Iwerddon.

B. Yr angen am sicrhau dros amser bod y Gronfa'n dosbarthu arian yn rhesymol gyfartal rhwng gwariant ar/sy'n gysylltiedig â:

(i) hyrwyddo dysgu cymunedol;

(ii) hyrwyddo diogelwch a chydlyniant cymunedol; a

(iii) hyrwyddo lles corfforol a meddyliol.

C. Yr angen am ystyried buddiannau Gogledd Iwerddon yn gyffredinol, buddiannau holl rannau gwahanol Gogledd Iwerddon a meintiau poblogaeth cymharol, ac i ba raddau y gellir lleihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o Ogledd Iwerddon.

5. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa'n ystyried yr angen am ddosbarthu Arian o dan adran 25(1) i brosiectau sydd â'r nod o gyflawni un neu fwy o'r amcanion canlynol:

A. Pobl yn cael cyfle i gyflawni eu potensial llawn

B. Gall pobl gymryd rhan yn weithredol yn eu cymunedau i greu newidiadau cadarnhaol C Perchnogaeth gymunedol ar amgylcheddau gwledig a threfol gwell a mwy diogel

Ch. Gwell iechyd corfforol a meddyliol i bawb.

6. Mewn perthynas â gwariant datganoledig Gogledd Iwerddon, bydd y Gronfa, wrth ddosbarthu arian o dan adran 25(1), yn ystyried yr angen am sicrhau bod un neu'n fwy o'r blaenoriaethau a ganlyn yn cael eu bodloni:

A. Gwella sgiliau hanfodol i ddiwallu anghenion cymdeithasol ac economaidd

B. Cynyddu cyfleoedd ar gyfer dysgu cymunedol

C. Adeiladu gallu cymunedau

Ch. Cynyddu cyfleoedd gwirfoddoli ac ar gyfer ymgysylltu rhwng ac o fewn cymunedau

D. Adeiladu partneriaethau cymunedol a gwirfoddol/statudol

Dd. Gwella cyfleusterau, mynediad a gwasanaethau cymunedol

E. Cynyddu cyfranogiad cymunedol wrth amddiffyn, adfer a chynnal yr amgylchedd trefol a gwledig

F. Helpu unigolion a chymunedau i ddatblygu sgiliau i wneud dewisiadau ffordd o fyw mwy iach

Ff. Hyrwyddo iechyd meddwl a lles emosiynol ar lefel unigolion a chymunedau.

Llofnodwyd ar ran Ysgrifennydd Gwladol Gogledd Iwerddon

Adran pump: Ein cefndir statudol

Cyfarwyddiadau Ariannol

Mae'r Cyfarwyddiadau Ariannol a amlinellir isod yn berthnasol ar draws ein holl weithgareddau ym mhedair gwlad y DU. Rydym wedi cydymffurfio â'r cyfarwyddiadau hyn trwy weithredu gweithdrefnau ar draws y mudiad i sicrhau bod Datganiad o Ofynion Ariannol yn cael eu dilyn.

Rydym yn cynnal gwasanaeth archwilio mewnol i wirio ar sail samplu bod yr holl swyddogion ac adrannau yn cadw at y gweithdrefnau cytûn, ac i sicrhau bod y gweithdrefnau hyn yn cael eu dogfennu a'u lledaenu'n briodol. Mae'r Datganiad o Ofynion Ariannol llawn ar gael ar wefan yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon: http://www.culture.gov.uk/what_we_do/ national_lottery/4202.aspx

CYFARWYDDIADAU ARIANNOL A GYHOEDDWYD O DAN ADRANNAU 36E(3) DEDDF Y LOTERI GENEDLAETHOL ETC. 1993 (FEL Y'U DIWYGIWYD GAN DDEDDF Y LOTERI GENEDLAETHOL 2006).

Sefydlwyd y Gronfa Loteri Fawr o dan Adran 36A Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 ("y Ddeddf") a daeth i rym yn llawn ar 1 Rhagfyr 2006. Bydd y Gronfa Loteri Fawr yn cydymffurfio â'r gofynion sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad o Ofynion Ariannol ynghlwm, sydd â statws cyfarwyddiadau o dan adran 36E(3) Deddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993

Mae'r Datganiad o Ofynion Ariannol yn ychwanegol at, a dylid ei ddarllen ar y cyd â, Datganiad Rheoli'r Gronfa Loteri Fawr, sy'n ymdrin â materion llywodraethu a rheoli corfforaethol.

Llofnodwyd trwy awdurdod yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon.

CYFARWYDDIADAU A RODDWYD I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 22(3) DEDDF CYFRIFON BANC A CHYMDEITHAS ADEILADU SEGUR 2008 FEL Y'I DIWYGIR

Trwy hyn mae'r Gweinidog dros Swyddfa'r Cabinet, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynir iddo gan Adran 22(3) Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 (c.31) ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa"), yn unol ag Adran 22(7) y Ddeddf honno, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

Bydd y Gronfa'n dosbarthu'r rhan gyfan o gyfran Lloegr o'r arian cyfrifon segur ar ffurf grantiau nad ydynt yn ad-daladwy i Ymddiriedolaeth y Gymdeithas Fawr (rhan o'r Grŵp Big Society Capital) i'w buddsoddi yn Big Society Capital, gan weithredu fel cyfanwerthwr buddsoddiad cymdeithasol yn unol ag adran 18 Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008.

CYFARWYDDIADAU A RODDWYD I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 22(5) DEDDF CYFRIFON BANC A CHYMDEITHAS ADEILADU SEGUR 2008 MEWN PERTHYNAS Â GWARIANT YR ALBAN

Trwy hyn mae Gweinidogion Yr Alban, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynir iddo gan Adran 22(5)(b) Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa"), yn unol ag Adran 22(7) y Ddeddf honno, yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

1. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur o dan y Ddeddf honno mewn perthynas â gwariant Yr Alban, mae'n rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r cyfarwyddiadau cyffredinol a ganlyn wrth bennu'r unigolion y mae'r Gronfa'n gwneud dosbarthiadau iddynt, at ba ddibenion y mae'r Gronfa'n gwneud dosbarthiadau, y broses a ddefnyddir i bennu pa daliadau i'w gwneud a'r amodau a thelerau y mae'r Gronfa'n gwneud dosbarthiadau oddi tanynt.

2. Mae'n rhaid i ddosbarthiadau arian cyfrifon segur;

A. fod i brosiectau sy'n hyrwyddo budd cyhoeddus nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat;

B. bod i brosiectau sy'n gwneud gwelliannau

gwirioneddol a chynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol;

C. bod dim ond i fudiadau trydydd sector h.y. mudiadau sy'n bodoli'n gyfan gwbl neu'n bennaf i ddarparu buddion ar gyfer cymdeithas neu'r amgylchedd;

Ch. cydbwyso'r angen am annog arloesedd wedi'i gydbwyso gyda'r angen am reoli risg mewn modd sy'n gymesur â'r math o brosiect ac ymgeisydd; a

D. dylent anelu at hyrwyddo amcanion datblygiad cynaliadwy.

3. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa Loteri Fawr sicrhau bod ymgeiswyr:

A. ym mhob achos yn dangos dichonoldeb ariannol y prosiect dros gyfnod y dosbarthiad;

B. mewn achosion pan geisir arian cyfalaf;

a). dangos cynllun busnes clir sy'n ymgorffori unrhyw gostau rhedeg a chynnal a chadw mewn perthynas â phob prosiect am gyfnod rhesymol, gan roi sylw i faint a natur y prosiect; a

b). dangos, ar gyfer prosiectau mawr, bod prosesau gwerthuso a rheoli prosiectau'n cyfateb i'r rhai a nodir yn Adolygiadau Porth Swyddfa Masnach y Llywodraeth; neu

C. mewn achosion pan na cheisir arian cyfalaf, dangos argaeledd tebygol ffynhonnell ariannu arall i dalu unrhyw gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl i arian cyfrifon segur ddod i ben, gan gymryd maint a natur y prosiect i ystyriaeth, ac i'r arian cyfrifon segur gael ei ddefnyddio i gynorthwyo cynnydd tuag at ddichonoldeb pryd bynnag y bo'n bosib.

4. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa Loteri Fawr;

A. bennu terfynau amser penodol ar y cyfnodau y mae dosbarthiadau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw;

B. cynnwys amod yn yr holl ddosbarthiadau bod derbynyddion yn cydnabod y defnydd o arian Cyfrifon Segur, gan ddefnyddio'r brand cytunedig ar gyfer y Cynllun Cyfrifon Segur yn Yr Alban;

C. sicrhau bod ganddi'r cyfryw wybodaeth y mae'n ei hystyried yn angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol pan fo hynny'n ofynnol;

Ch. gweithio gyda mudiadau eraill, gan gynnwys dosbarthwyr eraill, pan fo hyn yn ddull effeithiol o gyflawni ei swyddogaethau ac amcanion;

D. cynnwys y cyhoedd, pan fo'n bosib, wrth lunio polisïau, pennu blaenoriaethau a gwneud dosbarthiadau;

Dh. gweithredu o fewn cyd-destun polisi unigryw Yr Alban, gan ychwanegu gwerth at strategaeth Gweinidogion Yr Alban pan fo'n briodol; cefnogi mwy o degwch yn Yr Alban wrth ddatblygu cyfleoedd i bawb ffynnu o fewn cenedl sy'n fwy llwyddiannus ac yn fwy cynaliadwy;

E. sicrhau dosbarthiad arian dros amser i ystod resymol eang o dderbynyddion, gan gynnwys mudiadau bach, y mudiadau hynny sy'n gweithredu ar lefel leol yn unig, mentrau cymdeithasol, a mudiadau sy'n gweithio tramor y mae ganddynt bencadlys yn Yr Alban;

F. rhoi ystyriaeth i fuddion Yr Alban yn gyffredinol, buddion rhannau gwahanol o'r Alban a'u meintiau poblogaeth cymharol, ac i ba raddau y gellir lleihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o'r Alban;

Ff. sicrhau y bwriedir i brosiectau gyfrannu at gyflawni diben trosgynnol Llywodraeth Yr Alban o dwf economaidd cynyddol a chynaliadwy a hefyd un neu fwy o'r amcanion strategol a ganlyn:

- MWY CALL: Gwell cyfleoedd i bobl mewn bywyd
- MWY CRYF A MWY DIOGEL: Cymunedau sy'n cydweithio i ymdrin ag anghydraddoldeb
- MWY GWYRDD: Gwasanaethau ac amgylcheddau gwell a mwy cynaliadwy i bobl
- MWY IACH: Pobl a chymunedau mwy iach; a

G. cymryd yr egwyddorion a ganlyn i ystyriaeth:

- YMGYSYLLTU – dylai datblygu rhaglenni fod yn seiliedig ac ymgysylltu'n weithredol â phartneriaid cyhoeddus a phreifat ac yn y trydydd sector.
- UNDOD A CHYDLYNIANT - sicrhau bod unigolion a chymunedau ledled Yr Alban yn cael cyfle i gyfrannu at genedl sy'n fwy llwyddiannus, cymryd

Adran pump: Ein cefndir statudol

rhan ynddi ac elwa ohoni.

- CYNALADWYEDD – gwella amgylchedd Yr Alban heddiw ac ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol, a lleihau effaith Yr Alban ar yr amgylchedd byd-eang.

Cyfarwyddiadau Penodol

5. Cyn gweithredu unrhyw un o'i swyddogaethau wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mewn perthynas â gwariant Yr Alban, mae'n rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r cyfarwyddyd penodol a ganlyn wrth bennu'r unigolion i bwy y dylai'r Gronfa wneud dosbarthiadau ac at ba ddibenion y dylai'r Gronfa wneud y dosbarthiadau hynny:

A. Mae'n rhaid i'r Gronfa gynhyrchu asesiad effaith seiliedig ar dystiolaeth o ddosbarthu'r arian cyfrifon segur yn unol â chyfyngiadau rhagnodedig a bennir gan Orchymyn Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur (Yr Alban) 2010 ac yn unol ag un o'r opsiynau a ganlyn:

- Opsiwn 1: Cefnogi 4 thema bolisi eang: byddai angen i'r Gronfa sicrhau bod dosbarthiad yr arian wedi'i ddyrannu'n rhesymol i gefnogi 4 thema bolisi eang:
  - Cyfleoedd ar gyfer plant a phobl ifanc;
  - Mynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd drwy fwy o weithgareddau;
  - Cryfhau gweithgareddau rhwng y cenedlaethau; a
  - Chreu cyfleoedd cyflogaeth mewn cymunedau.
- Opsiwn 2 Dyrannu 50%, 67% neu 100% o'r arian cychwynnol i'w drosglwyddo gan y Gronfa Loteri Fawr i ymddiriedolaeth â gwaddol. Yna byddai gweddill yr arian yn cael ei ddosbarthu gan y Gronfa i gefnogi'r 4 thema bolisi eang. ..

CYFARWYDDIADAU A RODDWYD I'R GRONFA LOTERI FAWR O DAN ADRAN 22 DEDDF CYFRIFON BANC A CHYMDEITHAS ADEILADU SEGUR 2008 MEWN PERTHYNAS Â GWARIANT CYMRU

Trwy hyn mae Gweinidogion Cymru, wrth weithredu'r pwerau a gyflwynir iddynt gan Adran 22 Deddf Cyfrifon Banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 ac ar ôl ymgynghori â'r Gronfa Loteri Fawr ("y Gronfa"), yn rhoi'r cyfarwyddiadau a ganlyn i'r Gronfa:

Cyfarwyddiadau Cyffredinol

1. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mewn perthynas â gwariant Cymru, mae'n rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r cyfarwyddiadau cyffredinol a ganlyn wrth bennu'r unigolion y mae'r Gronfa'n gwneud grantiau iddynt, at ba ddibenion y mae'r Gronfa'n gwneud grantiau, y broses a ddefnyddir i bennu pa daliadau i'w gwneud a'r amodau a thelerau y mae'r Gronfa'n gwneud grantiau oddi tanynt:

A. Mae'n rhaid i arian cyfrifon segur gael ei ddosbarthu i brosiectau sy'n hyrwyddo budd cyhoeddus nad ydynt wedi'u bwriadu'n bennaf er elw preifat.

B. Mae'n rhaid dosbarthu arian cyfrifon segur i brosiectau sy'n gwneud gwelliannau gwirioneddol a chynaliadwy i ansawdd bywyd cymunedau lleol.

C. Mae'n rhaid i arian cyfrifon segur gael ei ddosbarthu'n bennaf i 'fudiadau trydydd sector' h.y. mudiadau sy'n bodoli'n gyfan gwbl neu'n bennaf i ddarparu buddion ar gyfer cymdeithas neu'r amgylchedd. Yn eithriadol, gall arian gael ei ddosbarthu i awdurdodau lleol neu gyrff statudol eraill pan fydd prosiect yn ymwneud â phartneriaeth neu gonsortiwm, ac mae'r corff statudol yn gweithredu mewn rhinwedd gydlynu.

Ch. Mae'n rhaid i ddosbarthiad arian cyfrifon segur gydbwyso'r angen am annog arloesedd wedi'i gydbwyso gyda'r angen am reoli risg mewn modd sy'n gymesur â'r math o brosiect ac ymgeisydd.

D. Mae'n rhaid i ddosbarthiad arian cyfrifon segur hyrwyddo a chefnogi'r Gymraeg ac adlewyrchu natur ddwyieithog Cymru, gan gynnwys gweithredu'r egwyddor o gydraddoldeb rhwng y Gymraeg a'r Saesneg.

Dd. Mae'n rhaid i ddosbarthiad arian cyfrifon segur hyrwyddo amcanion datblygu cynaliadwy.

E. Mae'n rhaid i ddosbarthiad arian cyfrifon segur bennu cyfyngiadau amser penodol ar y cyfnodau y mae grantiau'n daladwy, boed hynny ar gyfer gwariant cyfalaf neu refeniw.

F. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa sicrhau:

i). ym mhob achos, i'r ymgeiswyr ddangos dichonoldeb ariannol y prosiect ar gyfer cyfnod y grant;

ii). os ceisir arian cyfalaf:

a). bod ymgeiswyr yn dangos cynllun busnes clir sy'n ymgorffori unrhyw gostau rhedeg a chynnal a chadw mewn perthynas â phob prosiect am gyfnod rhesymol, gan roi sylw i faint a natur y prosiect; a

b). bod ymgeiswyr yn dangos, ar gyfer prosiectau mawr, bod prosesau gwerthuso a rheoli'n cyfateb i Adolygiadau Porth Swyddfa Masnach y Llywodraeth.

iii). pan na cheisir arian cyfalaf, bod ymgeiswyr yn dangos argaeledd tebygol ffynhonnell ariannu arall i dalu unrhyw gostau parhaus am gyfnod rhesymol ar ôl i arian cyfrifon segur ddod i ben, gan gymryd maint a natur y prosiect i ystyriaeth, ac i'r arian cyfrifon segur gael ei ddefnyddio i gynorthwyo cynnydd tuag at ddichonoldeb pryd bynnag y bo'n bosib.

Ff. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r gronfa weithio gyda mudiadau eraill pan fydd hyn yn ddull effeithiol o gyflwyno elfennau o'i chynllun strategol (gweler para' 4).

G. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa sicrhau bod ganddi'r cyfryw wybodaeth y mae'n ei hystyried yn angenrheidiol i wneud penderfyniadau ar bob cais, gan gynnwys cyngor arbenigol annibynnol pan fo hynny'n ofynnol.

Ng. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa gynnwys amod yn yr holl grantiau bod granteion yn cydnabod y defnydd o arian Cyfrifon Segur, gan ddefnyddio brand cytunedig y Cynllun Cyfrifon Segur ar gyfer Cymru.

H. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa fabwysiadu ymagwedd seiliedig ar ganlyniadau, gan gydweithio'n agos â phartneriaid priodol i gyflawni'r patrwm buddsoddi gorau er budd cymunedau ledled Cymru.

I. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa ystyried yr asesiad o anghenion a blaenoriaethau y mae wedi'u hadnabod yn ei chynllun strategol a chyflawni dosbarthiad arian i ledaeniad rhesymol eang o dderbynyddion dros amser, gan gynnwys mudiadau bach, y mudiadau hynny sy'n gweithredu ar lefel leol yn unig, a mentrau cymdeithasol.

L. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa roi ystyriaeth i fuddion Cymru'n gyffredinol, buddion rhannau gwahanol o Gymru, meintiau poblogaeth cymharol a'r cwmpas ar gyfer lleihau amddifadedd economaidd a chymdeithasol mewn rhannau gwahanol o Gymru.

Cyfarwyddiadau Penodol

2. Wrth weithredu unrhyw un o'i swyddogaethau wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mewn perthynas â gwariant Cymru, mae'n rhaid i'r Gronfa gydymffurfio â'r cyfarwyddiadau penodol a ganlyn wrth bennu'r unigolion y mae'r Gronfa'n gwneud grantiau iddynt ac at ba ddibenion y mae'r Gronfa'n gwneud grantiau:

A. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa weithredu'n unol â'r cyfyngiadau rhagnodedig sydd wedi'u hamlinellu yn Neddf Cyfrifon banc a Chymdeithas Adeiladu Segur 2008 (Cyfyngiadau Rhagnodedig) (Cymru) 2010 ac yn unol â'r themâu a ganlyn:

- 'Cefnogi Plant a phobl ifanc i gyflawni eu potensial llawn gan weithio trwy'r trydydd sector i hyrwyddo cynhwysiad cymdeithasol'; a
- 'Mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a hyrwyddo datblygu cynaliadwy ehangach trwy weithgareddau cymunedol â ffocws'.

B. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa Loteri Fawr weithredu'n unol â'r is-themâu a ganlyn:

Cefnogi plant a phobl ifanc

- Cyfarparu pobl ifanc gyda'r sgiliau a'r cymwyseddau y mae eu hangen arnynt i gyflawni eu potensial mewn perthynas â chyflogadwyedd a buddion ehangach; yn benodol trwy ymdrin ag anghenion pobl ifanc sy'n NEET (heb fod mewn Addysg, Cyflogaeth na Hyfforddiant).

Mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a hyrwyddo datblygu cynaliadwy ehangach

- Datblygu ymagwedd gynhwysol a arweinir gan gymunedau i ymdrin ag achosion newid yn yr hinsawdd a/neu adeiladu gwydnwch i'w effeithiau, gyda'r nod o annog newid mewn ymddygiad a chyda'r potensial i gael ei gyflwyno mewn rhannau eraill o Gymru.

C. Wrth ddosbarthu arian cyfrifon segur mae'n rhaid i'r Gronfa Loteri Fawr ystyried y buddion ehangach y gallai ceisiadau eu cynnig, o ran:

(i) eu potensial i wneud i'r adnoddau fynd ymhellach, ar ffurf cyfraniadau o ffynonellau eraill, e.e. arian cyfatebol

(ii) eu cyfraniad at bolisïau a strategaethau perthnasol Llywodraeth Cymru, gan gynnwys:

– y Strategaeth a Chynllun Gweithredu Sgiliau a Chyflogaeth; 'Lleihau cyfran y bobl ifanc nad ydynt mewn addysg, cyflogaeth na hyfforddiant yng Nghymru: Darparu Sgiliau sy'n Gweithio i Gymru' (Y Cynllun NEET); 'Dyfodol Teg i'n Plant': y strategaeth tlodi plant; y fframwaith 'Llwybrau Dysgu' 14–19 oed ar gyfer darpariaeth ddysgu pobl ifanc; y polisi 'Ymestyn Hawliau' ar gyfer gwasanaethau cefnogi ieuenctid; Strategaeth y Gwasanaeth Ieuenctid Cenedlaethol; Strategaeth Troseddwyr Ifanc Cymru Gyfan; y fenter cyfleoedd gyrfaol 'Cyrraedd y Nod'.

– 'Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned', y Cynllun Datblygu Cynaliadwy ar gyfer Cymru; Strategaeth ar y Newid yn yr Hinsawdd.

Cynllun Strategol

3. Fel y darperir ar ei gyfer o dan Ran 1 Atodlen 3 y Ddeddf, bydd y Gronfa'n paratoi ac yn mabwysiadu cynllun strategol ar gyfer dosbarthu arian cyfrifon segur i gyflawni gwariant Cymru er mwyn egluro polisïau'r Gronfa ar gyfer dosbarthu arian cyfrifon segur ac ar gyfer blaenoriaethu ceisiadau.

Argraffwyr: Belmont Press

Copïau pellach ar gael gan:

Ffôn: 0300 123 0735

Ffôn testun: 0845 6 02 16 59

E-bost: ymholiadau.cymru@cronfaloterifawr.org.uk

Ein gwefan: www.cronfaloterifawr.org.uk

Hygyrchedd
Cysylltwch â ni i drafod unrhyw anghenion cyfathrebu penodol sydd gennych.

Ein hegwyddorion cydraddoldeb
Hyrwyddo hygyrchedd; gwerthfawrogi amrywiaeth ddiwylliannol; hyrwyddo cymryd rhan; hyrwyddo cyfle cyfartal; hyrwyddo cymunedau cynhwysol; lleihau anfantais ac eithrio. Ewch i'n gwefan am fwy o wybodaeth.

Rydym yn gofalu am yr amgylchedd
Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn ceisio lleihau ei heffaith negyddol ar yr amgylchedd ac yn defnyddio adnoddau cynaliadwy priodol yn unig.

Ein cenhadaeth
Helpu cymunedau a'r bobl mewn angen mwyaf.

Ein gwerthoedd
Rydym wedi adnabod tri gwerth sy'n sail i'n holl waith: bod yn gefnogol ac yn barod i helpu, gwneud y defnydd gorau o arian Loteri a defnyddio gwybodaeth a thystiolaeth. Gallwch gael gwybod mwy amdanom ni, ein gwerthoedd a'r rhaglenni ariannu rydym yn eu cynnig drwy fynd i'n gwefan, www.cronfaloterifawr.org.uk

Mae'r Gronfa Loteri Fawr yn ymrwymedig i werthfawrogi amrywiaeth a hyrwyddo cyfle cyfartal, fel dyfarnwr grantiau ac fel cyflogwr. Bydd y Gronfa Loteri Fawr yn ceisio mabwysiadu ymagwedd gynhwysol at sicrhau bod ymgeiswyr a deiliaid grantiau, budd-ddeiliaid, ymgeiswyr am swyddi a gweithwyr yn cael eu trin yn deg.

Yn dyfarnu arian
Y Loteri Genedlaethol
Awarding funds from
The National Lottery®

ISBN 978-1-4741-0751-8